

**YABANCI DİL EĞİTİMİNDE EĞİTİCİ
DRAMA OYUNLARI VE TEKNİKLERİ
UYGULAMAYA YÖNELİK
BİR ARAŞTIRMA**

(Yüksek Lisans Tezi)

Zeynep KARA

2009

**T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ALMAN DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**YABANCI DİL EĞİTİMİNDE EĞİTİCİ DRAMA OYUNLARI VE
TEKNİKLERİ
UYGULAMAYA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Nevide AKPINAR DELLAL**

**HAZIRLAYAN
Zeynep KARA**

Çanakkale – 2009

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne
Zeynep Kara'ya ait Yabancı Dil Eğitiminde
Eğitici Drama Oyunları ve Teknikleri Uygulamaya
Yönelik Bir Araştırma adlı Çalışma, jürimiz tarafından
Alman Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan
Prof.Dr.Ali Osman ÖZTÜRK

Üye
Prof.Dr. Dinçay KÖKSAL

Üye
Doç.Dr. Nevide AKPINAR DELLAL(Danışman)

Üye
Yrd.Doç.Dr.Celal KUDAT

Üye
Yrd.Doç. Dr.Aysun YAVUZ

ÖZET

“Yabancı Dil Eğitiminde Eğitici Drama Oyunları ve Teknikleri, Uygulamaya Yönelik Bir Araştırma” başlıklı bu çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı bünyesinde ‘Yüksek Lisans Tezi’ olarak hazırlanmıştır.

Ülkemizde yabancı dil eğitimi konusunda hemen hemen her gün yeni yöntemler üzerine konuşulmakta, yeni stratejiler geliştirilmekte ve sayısız araştırma sonucu yayımlanmaktadır. Ancak yabancı dil eğitiminde de henüz istenilen seviyeye ulaşılamadığı da açıktır. Bunun temelinde birçok sorun yatmaktadır. Ancak bunları tek tek tartışmak bu araştırmanın sınırlarını aşmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada etkili bir eğitim-öğretim tekniği olan drama teknikleri ele alınmıştır.

Yabancı Dil Eğitimi derslerinde drama tekniklerinin önemi tartışılmaz. Drama kavram olarak; eylem, yaşamak, canlandırmak ve oynanmak için yazılmış oyun anlamlarına gelmektedir. Drama (oyun) yönteminde bir düşünce, durum, sorun ya da olay bir öğrenci grubunun önünde dramatize edilir.

Yabancı dil eğitiminde drama tekniklerinin çok sayıda yararlarından bahsedilebilir. Her şeyden önce drama teknikleri öğrenci merkezli eğitim öğretimi olanaklı kılmakta ve yaparak, yaşayarak öğrenmeye katkı sağlamaktadır. Etkili eğitim- öğretim stratejilerinden biri olan drama sayesinde yabancı dil dersleri bir oyun olarak algılanmakta ve sınıf eğlenceli bir alana dönüşmektedir.

Bu çalışmanın kurumsal bölümünde eğitimde öğretim modeli, strateji, yöntem ve beceri kavramları, eğitimde etkili öğrenci merkezli etkileşim stratejilerinden drama tekniğinin kullanımının tarihçesi, eğitimde drama, rol oynama, kavramları, eğitici dramada öğrenme türleri ve dramanın yararları, drama stratejilerinin yabancı dil eğitimindeki yeri ve önemi konuları ele alınmıştır.

Buna ek olarak Milli Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Öğretimi müfredatı drama teknikleri açısından incelenmiştir.

Çalışmanın uygulamaya dönük ikinci bölümünde, anket uygulamaları yardımıyla, “drama teknikleri” konusunda öğretmen adayı öğrencilerin ve öğretmen ve öğretmenlerin bilgi ve yeterlilik düzeyleri araştırılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı yabancı dil eğitimi ders müfredatlarında drama teknikleri konusuna yeterince yer ayrıldığı, araştırmaya dahil olan hem öğretmen adaylarının hem de öğretmenlerin “Drama teknikleri/stratejileri” konusunun önemine ilişkin yeterli bilgiye sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Ancak hem eğitim fakültelerinde hem de okullardaki uygulama boyutunda bir takım yetersizlikler saptanmıştır.

Ankete katılan öğretmenler, drama tekniğini kullandıklarını belirtmektedirler. Ancak bilgilerinin eksikliğini de kabul etmektedirler. Bazı öğretmenlerin de kendilerini araştırma yapılan konuda eksik hissederek, ankete katılmadıkları göz önünde bulundurulursa, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı yürütülen hizmetiçi eğitim çalışmalarında stratejiler konusuna, özellikle de yabancı dil eğitiminde vazgeçilmez değerde olan “drama stratejileri” konusuna özel önem atfedilmelidir diye düşünmekteyiz.

Ancak şu anda asıl sorun eğitim fakültelerinden mezun olacak öğretmenlerin durumuyla ilgilidir. “Drama İnceleme ve Eğitimi” dersinin bazı Anabilim dallarında kaldırılmış olması nedeniyle, 2010 yılından itibaren bu anabilim dallarından mezun olacak öğretmenler, drama stratejileri konusunda yeterince donanımlı olamayacaklardır. Bu dersin yeniden programa alınması, diğer taraftan ise diğer tüm yöntem derslerinde drama teknikleri konusuna gereken önem verilmelidir.

ZUSAMMENFASSUNG

Diese Arbeit unter dem Titel „Dramapädagogische Spiele und Techniken im Dienste der Fremdsprachendidaktik. Eine praxisorientierte Studie“ entstand im Rahmen des Magisterstudiums im Fach „Didaktik der Deutschen Sprache und Literatur“ am Institut für Sozialwissenschaften der Çanakkale Onsekiz Mart Universität.

Beinähe täglich werden in unserem Land über neue Methoden in der Fremdsprachenausbildung debattiert, neue Strategien werden entwickelt und Ergebnisse zahlreicher Studien werden veröffentlicht. Zugleich ist es auch offensichtlich, dass das erwünschte Niveau in der Fremdsprachenausbildung bis heute noch nicht erreicht wurde. Viele Probleme können hier diesem Thema zugrunde gelegt werden. Die einzelnen Probleme zu diesem Thema zu diskutieren würde den Rahmen dieser Studie überschreiten. Aus diesem Grund bilden hier „Dramapädagogische Spiele und Techniken“ im Bereich „Fremdsprachendidaktik“ den Schwerpunkt dieser Studie. Dabei wird davon ausgegangen, dass die Funktionen der dramapädagogischen Techniken/Strategien in den Studiengängen der Fremdsprachendidaktik eine unumstrittene Rolle, weil diese Technik als eine der effizienten Erziehungs- und Ausbildungsstrategien auch in den Schulen heute ernstgenommen werden sollte.

„Drama“ stellt den Oberbegriff für die Darstellung der verfassten Texte oder Spiele als „Handlung“, „Erlebnis“, „Inszenierung“ und „Spiel“ dar. Im Bereich „Drama“ (Spiel) wird ein Zustand, eine Idee, ein Problem oder ein Fall vor einer Lernergruppe dramatisiert.

Die dramapädagogischen Techniken in der Fremdsprachenausbildung ermöglichen eine schülerzentrierte Ausbildung und tragen der Erfahrung durch Praxis und Erlebnis sehr viel bei. Durch den Einsatz eines Dramatextes wird der

Fremdsprachenunterricht als ein Spiel empfunden, wobei in den Unterrichtsklassen eine amüsante Atmosphäre geschaffen wird.

In dieser Arbeit wurden vor allem die Themen wie das Ausbildungsmodell in der Erziehung, die Strategie, die Begriffe „Methode“ und „Fähigkeit“, die Geschichte der Anwendung der Drama- Technik, die eine der effizienten schülerorientierten Interaktionsstrategien in der Ausbildung darstellt, die Begriffe „Drama“ und „Rollenspiel“ in der Ausbildung, Lerntheorien im ausbildenden Drama und die Vorteile des Dramas, die Positionierung und Bedeutung der Drama- Strategien in der Fremdsprachenausbildung behandelt. Zusätzlich wurde der Fremdsprachen-Lehrplan des Erziehungsministeriums hinsichtlich der dramapädagogischen Techniken untersucht.

Im praxisorientierten zweiten Teil dieser Arbeit wurde der Kenntnis- sowie Befähigungstand der Studenten, die Lehrerkandidaten sind und der Lehrer im Bereich „Drama- Techniken“ anhand Befragungen untersucht. Es wurde festgestellt, dass in den Fremdsprachenausbildungslehrplänen des Erziehungsministeriums dem Thema „Drama- Techniken“ eine genügende Bedeutung zugemessen wurde und sowohl die Studenten, die Lehrerkandidaten sind, als auch die Lehrer, die an der Studie teilnahmen, über ausreichende Kenntnisse hinsichtlich der Bedeutung der dramapädagogischen Techniken verfügen. Jedoch sowohl an den Pädagogischen Fakultäten als auch in den Schulen wurden einige Unzulänglichkeiten und Mängel in Hinsicht auf die Praxis/Umsetzung festgestellt.

Lehrer, die an der Befragung teilnahmen, erwähnen jedoch, dass sie die dramapädagogischen Techniken umsetzen. Dennoch akzeptieren sie, dass sie unzureichende Kenntnisse über dieses Thema verfügen. Wenn man zugleich berücksichtigt, dass manche Lehrer an dieser Studie nicht teilnehmen wollten, weil sie sich selbst bezüglich dieses Themenbereiches als „unzureichend“ einstufen, sind wir der Meinung, dass dem Themenbereich „Techniken/Strategien“ im Rahmen der Lehrerfortbildungen, die über dem Erziehungsministerium durchgeführt werden und

insbesondere dem Thema die dramapädagogischen Techniken, die eine sehr wertvolle und unverzichtbare Rolle in der Fremdensprachenausbildung spielen, eine besondere Bedeutung zugeschrieben werden sollte.

Jedoch bezieht sich das aktuelle Hauptproblem auf die Lehrer, die künftig die Pädagogischen Fakultäten absolvieren werden. Da das Lehrfach „Analyse und Didaktik von Dramen“ aufgehoben wurde, werden die Lehrer, die ab dem Jahr 2010 das Studium in diesen Abteilungen absolvieren werden, über unzureichende Kenntnisse bezüglich der dramapädagogischen Techniken verfügen. Es ist erforderlich, dass einerseits dieses Fach wieder in den Lehrplan aufgenommen wird und andererseits den „Drama-Techniken“ in allen weiteren methodischen Fächern die erforderliche Bedeutung zugeschrieben wird.

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
ÖZET	i
ZUSAMMENFASSUNG	iii
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR VE SEMBOLLER LİSTESİ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
ÇİZELGELER LİSTESİ	xi
ÖNSÖZ	xviii
0.GİRİŞ	1
0.1 Araştırmanın Konusu.....	2
0.2 Eğitimde Drama Tekniği Kullanımının Tarihçesi.....	5
0.3 Türkiye’de Eğitimde Drama Teknikleri Alanına İlişkin Araştırmalar.....	8
0.4 Araştırmanın Yöntemi.....	19
I. BÖLÜM	
KURAMSAL BÖLÜM	
1.1. Yabancı dil eğitiminde öğretim model ve yöntemleri	23
1.2. Eğitimde ve yabancı dil eğitiminde öğretim model, yöntem ve tekniklerinin birbiriyle ilişkisi.....	34
1.3. Eğitimde “drama” /“rol oynama” kavramları ve çerçevesi.....	46
1.4. Yabancı dil eğitiminde etkili öğrenci merkezli etkileşim tekniklerinden biri olan “drama teknikleri	61

II.BÖLÜM

YABANCI DİL EĞİTİMİNDE EĞİTİCİ DRAMA OYUNLARI VE TEKNİKLERİNE YÖNELİK DENEYSEL-NİTEL ARAŞTIRMA

2.1. DeneySEL-Nitel Araştırmanın Amacı ve Soruları.....	78
2.2. DeneySEL-Nitel Araştırmanın Yöntemi.....	80
2.3. DeneySEL-Nitel Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	80
2.4. Veri Toplama Teknik ve Çözümlemeleri.....	81
2.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	82
2.6. Bulgular ve Yorum.....	83
2.6.1. Öğrenci Anketlerine İlişkin Bulgular.....	83
2.6.2. Öğretmen Anketine İlişkin Bulgular.....	110

III. BÖLÜM

SONUÇLAR VE DEĞERLENDİRME.....	123
3.1. Genel Değerlendirme ve Tartışma.....	123
3.2. Sonuç.....	132

IV. BÖLÜM

ÖNERİLER.....	134
4.1. Eğitici Drama Ve Oyunlarının eğitimde daha işlevsel olması ve öğrenci ihtiyaçlarını karşılamasına İlişkin Öneriler	134

KAYNAKÇA	138
-----------------------	------------

EKLER.....	144
Ek 1:Öğrenci Anketi.....	144
Ek 2:Öğretmen Anketi.....	154
Ek 3:Görüşme Örneği.....	160
Ek 4:İzinler.....	162

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.m.	: Adı Geçen Makale
Bkz.	: Bakınız
vb.	: Ve Benzeri
s.	: Sayfa
SPSS	: Statistical For Social Sciences
Çev. Z.K.	: Çeviren Zeynep Kara

SEMBOLLER LİSTESİ

n	: Frekans
sd	: Serbestlik Derecesi
ss	: Standart Sapma
x	: Aritmetik Ortalama
%	: Yüzde

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1	: Öğretim Modelleri, Öğretim Stratejileri, Yöntemleri Ve Öğretim Becerileri/Teknikleri Kavramların Birbiriyle Olan İlişkisi	35
Şekil 2	: Eğitim Öğretimde Model Seçimi	37
Şekil 3	: Eğitim Amaçları, Müfredat, Öğretim Ve Eğitim Ortamı Arasında İlişki.....	38
Şekil 4	: Yabancı Dil Öğretiminde Ele Alınan Konuların Özelliklerine Göre Dağılımı	39
Şekil 5	: Yabancı Dil Dersi Çalışma Alanına İlişkin Konuların Dağılımı	62

ÇİZELGELER LİSTESİ

- Çizelge 1.** Araştırma örneklemindeki öğrencilerin yaş gruplarının frekans dağılımı çizelgesi.....84
- Çizelge 2.** Araştırma örneklemindeki öğrencilerin cinsiyetlerinin frekans dağılımı çizelgesi.....85
- Çizelge 3.** Araştırma örneklemindeki öğrencilerin yabancı dil alanlarına göre frekans dağılımı çizelgesi.....86
- Çizelge 4.** Bir yabancı dil öğretmenin jest ve mimiklerini etkili kullanması, dilin telaffuzuna hakim olmasının derse etkisi ile cinsiyet kavramı arasındaki farklılıklara ilişkin t-testi çizelgesi 87
- Çizelge 5.** Yabancı dil derslerinde işlenen metinlerin ve etkinliklerin kültürler arası ve çok kültürlülüğü ele almasının sizdeki etkisi” durumlarına göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 89
- Çizelge 6.** Öğretmen adaylarının yabancı dil derslerinde ele alınan metinlerde ya da etkinliklerde bulunan konuları, inançları, değer yargılarını kendi ülkesinin koşullarıyla karşılaştırıp farklılıkları tespit etmesi ile yaşları arasında farklılığa ilişkin F-testi çizelgesi.....90
- Çizelge 7.** Drama tekniği hangi dersler için daha etkilidir maddesi ile cinsiyet kavramı arasındaki farklılıklara ilişkin t-testi çizelgesi.....91
- Çizelge 8.** “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinde okunulan eser ya da eserlerde yapılan kültürlerarası karşılaştırmaların, yabancı dil eğitimi açısından önemi ile birinci yabancı dil arasındaki farklılıklara ilişkin t- testi çizelgesi.... 92

Çizelge 9. “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinin sizden sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşünceleriniz, ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 96

Çizelge 10. Öğretmen adaylarının “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinin kendilerinden sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşünceleri ile yaşları arasındaki farklılığa ilişkin t-testi çizelgesi.....97

Çizelge 11. “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinin sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşünceler ile cinsiyet kavramı arasındaki farklılıklara ilişkin t-testi çizelgesi 98

Çizelge 12. Öğretmen adaylarının drama inceleme ve öğretimi dersini aldıktan sonra “yabancı dil eğitimi” konusunda düşüncelerinde değişiklik olup olmadığı konusu ile cinsiyetleri arasında farklılığa ilişkin t-testi çizelgesi.....100

Çizelge 13. Dil uzmanlarının görüşlerine katılımlarına ilişkin dağılımı çizelgesi.....101

Çizelge 14. “Yabancı dil derslerinde ele aldığınız metinlerde ya da etkinliklerde bulunan konuları, inançları, değer yargılarını kendi ülkeniz koşullarıyla karşılaştırıp farklılıklar tespit ettiğiniz oldu mu?” sorusuna frekans ve yüzde dağılımlara göre çizelgesi.....101

Çizelge 15. “Drama dersinde kazandığınız edinimler içinde, bir tiyatro oyununa artık farklı bakma ya da bakabilme açısını edindiğinizi düşünüyor musunuz?” sorusuna frekans ve yüzde dağılımlarına göre çizelgesi 103

Çizelge 16. “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinde öğretmenlik mesleği açısından drama oyun ve tekniklerinin önemi, sorusuna Frekans ve Yüzde dağılımlarına göre Çizelgesi 104

Çizelge 17. “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinde kendiniz diğer derslerden daha farklı hissettiniz mi? sorusuna frekans ve yüzde dağılımlarına göre çizelgesi.....105

Çizelge 18. “Lisans dönemi drama derslerinde işlediğiniz eser sayısını yeterli buluyor musunuz? Neden? sorusuna frekans ve yüzde dağılımlarına göre çizelgesi.....106

Çizelge 19. Uygulama çalışmaları, teorik çalışmaların alanları, sorusuna göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 107

Çizelge 20. “Drama etkinlikleri ile sadece yeni bir eser değil yeni bir dili tanıma şansı da buluyorum,” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 108

Çizelge 21. “Öğretmen adaylarının yaş sınırı drama dersi için önemli midir?” görüşü ile cinsiyetleri arasındaki farklılıklara ilişkin t-testi çizelgesi.....108

Çizelge 22. “Yabancı dil dersinde öğrencinin, yeni bir kültürle karşı karşıya kalması ufkunu genişletir,” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi.....109

Çizelge 23. “Duyusal ve psikomotor gelişimi temel alan drama derslerinin bilişsel düzeyde verilmesi, öğrenciler için hiçbir şey ifade etmiyor, ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 109

Çizelge 24. “Drama eğitimini sadece okullarda değil, farklı doğal ortamlarda da edindirmek gerekir,” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 109

Çizelge 25. “Drama sırasında öğretmenin sürece müdahalesi öğrencinin özgüvenini sarsabilir,” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 110

Çizelge 26. “Türkiye’de drama eğitimine çok önem verilmektedir ve bu alanda sık sık bilimsel çalışmalar yapılmaktadır,” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 110

Çizelge 27. “Dramayı seviyorum, çünkü dramada gerçek yaşamda baş başa kalamadığım kendimi buluyorum”, ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 110

Çizelge 28. Araştırma örneklemindeki öğretmenlerin yaş gruplarının frekans dağılımı çizelgesi.....111

Çizelge 29. “Kullandığınız drama tekniğinin dersiniz açısından uygunluğunu nasıl tespit ettiniz?” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 114

Çizelge 30. “Drama bilincinin kazandırılması konusunda faaliyet gösteren kurumları yeterli buluyor musunuz? Nasıl?” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 115

Çizelge 31. “Dramada temel unsur öğretmendir,” ifadesine göre Frekans ve Yüzde dağılımları çizelgesi 116

Çizelge 32. “Dramada temel unsur öğrencidir,” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 116

Çizelge 33. “Yaparak, yaşayarak öğrenme etkili bir tekniktir, ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 116

Çizelge 34. “Yaparak, yaşayarak öğrenmenin yanı sıra oynayarak öğrenme de sürece dahil edilmelidir,” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 116

Çizelge 35. “Drama etkinliklerinde içinde bulunulan kültür dikkate alınarak hazırlık yapılmalıdır,” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 117

Çizelge 36. “Dramanın bir oyun süreci olduğu düşünülürse her türlü etkinliğe yer verilebilir,” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 117

Çizelge 37. “Drama öğretmeninin daha etkili olması için bu alanda eğitim görmüş olması gerekir,” ifadesine göre dağılımı çizelgesi 117

Çizelge 38. “Türkiye de eğitimcilerin kendilerine drama alanında geliştirmelerine yönelik birçok özel kurs ve program bulunmaktadır,” ifadesine göre dağılımı çizelgesi.....118

Çizelge 39. “Derslerinizde dramayı bir metot olarak kullandığınızda öğrencileriniz dramaya aktif olarak katılıyor mu?” sorusuna göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 119

Çizelge 40. “Derslerinizde dramayı bir metot olarak kullandığınızda öğrencileriniz Grupla ya da sınıfla birlikte çalışıyor mu?” sorusuna göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 119

Çizelge 41. “Derslerinizde dramayı bir metot olarak kullandığınızda öğrencileriniz sözel veya sözel olmayan yollarla kendini ifade ediyor mu?” sorusuna göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 119

Çizelge 42. “Derslerinizde dramayı bir metot olarak kullandığınızda öğrencileriniz Üretici veya hayal gücüne bağlı roller geliştirebiliyor mu?” sorusuna göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 119

Çizelge 43. “Derslerinizde dramayı bir metot olarak kullandığınızda öğrencileriniz Üreticiliğini drama ortamına aktarabiliyor mu?” sorusuna göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi.....119

Çizelge 44. “Rollerini, duygularını, düşüncelerini empati kurarak aktarabiliyor mu?” sorusuna göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 120

Çizelge 45. “Derslerinizde dramayı bir metot olarak kullandığınızda öğrencileriniz” ifadesine göre drama çalışmaları genellikle grup olarak yapıldığından, bireysel başarının gelişmesini engelliyor,” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 121

Çizelge 46. “Derslerinizde dramayı bir metot olarak kullandığınızda öğrencileriniz Drama sayesinde öğrenci somut ve soyut arasında ilişki kurabiliyor” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 121

Çizelge 47. “Derslerinizde dramayı bir metot olarak kullandığınızda öğrencileriniz Öğrenci drama çalışmasına aktif olarak katılmaktan kaçınıyor” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 121

Çizelge 48. “Derslerinizde dramayı bir metot olarak kullandığınızda öğrencileriniz drama uygulaması sırasında öğretmenin sık sık hataları düzelterip olaya müdahale etmesi gereklidir,” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 122

Çizelge 49. “Drama etkinliğinin yapılabilmesi için gerekli olan iki temel unsur; öğretmen ve öğrencidir,” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi ...122

Çizelge 50. “Duygusal ve psikomotor gelişimi temel alan drama tekniklerinin bilişsel düzeyde verilmesi amacı aykırıdır,” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 122

Çizelge 51. “Dramayı da içine alan aktif öğrenme de fiziksel koşullar önemlidir; ancak belirli bir sınıf düzeni yoktur.” ifadesine göre frekans ve yüzde dağılımları çizelgesi 123

ÖNSÖZ

Öğrenciye bilgi sunmanın yanı sıra öğrencilerin fiziksel ve zihinsel gelişiminde etkili olacak etkinlikleri de planlayan öğretmenler, öğrencilere öğretme aşamasında birçok sorunla karşılaşmaktadırlar. Bu sorunların temelinde verilen bilgilerin uygulamaya geçirilememesi yatmaktadır. Bu yönüyle öğretmenin metot ve teknikler stratejileri konusundaki yeterliliğinin ön plana çıktığını görmekteyiz.

Bu çalışmada, “Yabancı Dil Eğitiminde Eğitici Drama Oyunları ve Teknikleri” konusu çok yönlü olarak ele alınmıştır, öğretmen eğitiminde ve okullardaki uygulamalar çerçevesinde elde edilen bilgiler, bilimsel yöntem ve teknikler ışığında açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın birinci kuramsal bölümünde araştırmanın önemi, amacı, kapsamı, bu konuda yapılan çalışmalar ve tüm kuramsal arka plan bilgisi ayrıntılı olarak açıklanmaya çalışılırken, ikinci uygulamaya dönük bölümünde ise Çanakkale Onsekiz Mart Üniversite’nin, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Bölümü, Alman Dili ve Eğitimi ve İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerini ve İstanbul İlinde eğitim kurumlarında görev yapmakta olan öğretmenlerin “yabancı dil eğitimde drama tekniklerine ilişkin görüş ve düşünceleri, uygulamada çıkan sorunlar ve drama tekniklerinin önem ve işlevleri açısından” anket yoluyla incelenmiştir. Çalışmanın uygulamalı bölümünde drama tekniğinin öğretmen eğitiminde ve günümüz okullarındaki yeri, ne kadar önemsendiği ve kısacası drama çalışmalarının uygulamadaki sonuçları konusunda bilgi sahibi olunması amaçlanmıştır.

Çalışmamın veri toplama aşamasında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi kütüphanelerinin yanı sıra Almanya; Frankfurt, Mainz ve Wiesbaden kentleri üniversite kütüphanelerinden kaynak taraması sonucu elde edilen veriler, çalışmanın kuramsal bölümünde ve uygulamanın gerçekleştirilmesi aşamasında kullanılmıştır.

Üniversite yaşamım ve çalışmalarım sırasında ihtiyaç duyduğum her anda bilimsel katkıları ile bana destek olan, eğitimimiz süresince varlığı ile bize güç veren; ayrıca bu tezimin danışmanlığını titizlikle yürütmüş olan Tez Danışmanım ve Değerli Hocam Doç. Dr. Nevide AKPINAR DELLAL'a saygılarımla en içten teşekkürlerimi sunarım.

Lisans ve Yüksek Lisans yaptığım sürece hemen her konuda bana oldukça içten destek olan ve çok yardımını gördüğüm Değerli Hocam Prof. Dr. Dinçay KÖKSAL'a çok teşekkür ederim.

Ayrıca Değerli Hocam Prof. Dr. Ali Osman ÖZTÜRK'e, çalışmamın uygulama bölümünde SPSS programının kullanımının ayrıntıları konusunda yardım sunan Yrd.Doç.Dr. Çavuş ŞAHİN'e ve eğitim hayatım boyunca bana emeği geçmiş olan bütün hocalarıma teşekkür ederim.

Destegini her daim yanımda hissettiğim, bana emeğin, kavganın ve inandığım değerlerin ardından sonsuza kadar gitmeyi öğreten, mutsuzluğumu mutsuzluğu yapan canım babama, doğduğum andan itibaren hayatından benim için fedakarlık etmek zorunda kalan canım anneme ve tezimi yazdığım süreçte bana destek olan kardeşlerim Çiğdem, Nazlı, Bektaş ve Ayşegül'e teşekkürü borç bilirim.

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın konusu, amacı ve yöntemi ele alınmış ve yabancı dil eğitiminde ve eğitimde drama teknikleri konusuna ilişkin araştırmalar özetlenmiştir.

0.1 Araştırmanın Konusu

Türkiye’de yabancı dil eğitimi ilköğretimin birinci kademesinde başlamaktadır. İlköğretim basamağından üniversite eğitimine kadar bir öğrenci 12 yıl eğitim görmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı devlet okullarında yabancı dil eğitimine haftada en az iki veya dört saat ayrılmasına rağmen İlköğretim ve Ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrencilerin neredeyse tamamına yakını kendisini ”Bir dil biliyorum.” deme aşamasında eksik hissetmekte ve bu açıklarını özel dershaneler yardımıyla kapatmaya çalışmaktadır. İşin diğer bir boyutu da bakanlığa bağlı kurumlarda öğretilemeyen yabancı dilin özel sektörde gün geçtikçe büyük bir paya sahip olması ve insanları bilinçsiz bir şekilde bu sektörün içine çekmeye çalışmasıdır. Tüm bu süreç bir bütün olarak ele alındığında amaçları ve programı doğru düzenlenmemiş yabancı dil öğretimi manevi ve maddi bir çok sorunu da ortaya çıkarmaktadır.

Yabancı dil eğitiminde sadece okullardaki ders saatlerini arttırarak başarıya ulaşılacağı düşüncesi, bugünkü eğitim sistemimizde bir türlü yanıtını bulamayan ve çözüme ulaşamayan mevcut sorunları da su yüzüne çıkarmaktadır. Yabancı dil eğitimi alanında başarının arttırılması için ilk önce, “Yabancı dil öğretmenleri, yeniliğe ne kadar açıktırlar?”, “Yabancı dil öğretmenleri modern eğitim metot ve teknikleri konusunda ne derece donanımlıdırlar?”, “Yabancı dil eğitiminde kullanılan geleneksel modeller neler?” ve “Modern öğretme yöntem ve tekniklerini kullanmak için gereken öğretmen yeterlilikleri nelerdir?” sorularının yanıtlanması gerekir.

Dil eğitiminde öğretmen ve öğrenci rolleri son derece önemlidir. Yabancı dil eğitimini sürdüren öğretmenlerin büyük çoğunluğunun herhangi bir yurtdışı deneyiminden yoksun olması ve öğretmekte olduğu dili akıcı bir şekilde konuşamaması ve dili farklı kullanım alanlarında kullanamaması da, onların dil öğretimini dil bilgisi öğretimi ile eşdeğer görmesine neden olmaktadır. Oysa dil öğretimini, sadece o dilin yapısını çok yönlü çözümlemeye yönelik olarak düşünmek, modern dil öğretme yöntemleri ile ters düşmekte ve bireyin ihtiyaçlarını karşılamamaktadır.

Yaşamın her alanını kapsayan bir dil eğitimi, her şeyden önce bir insanın “Bir dili biliyorum.” diyebilmesi için gereken dört beceri üzerine kurulmuş bir dil eğitimi, asla öğretmen merkezli stratejilerle başarıya ulaşamaz. Öğretmen, öğrenci ilgi ve gereksinimlerini bilmeli, etkili öğretim teknik ve stratejilerine hakim olmalı, öğrenme ortamını analiz etmeli ve buna göre ders içeriklerini belirlemelidir. Öğretmenin görevi; öğrencileri motive etmek, farklı bireyleri ortak noktalarda buluşturmak, farklılıklara karşı hoşgörü oluşturmak, gerektiğinde uzlaştırmak, disiplin tedbirleri gibi bir dizi görevlerle yükümlüdür.

Bir yabancı dil öğretmenin “Bu konuyu neden öğretiyorum?”, “Konunun öğrenciler için zorluk derecesi nasıl?”, “Konuyu hangi teknik ve stratejileri kullanarak anlatabilirim?”, “Öğrencileri konunun içine nasıl çekebilirim?”, “Öğrencilerin anlayıp anlamadığını nasıl kontrol ederim?”, “İlgisiz öğrencilere nasıl ulaşırım?” gibi bir takım soruları da yanıtlaması gerekir.

Son yıllarda birçok okuldaki birçok branşta olmak üzere, yabancı dil derslerinde de eğitici drama ve oyun teknikleri üzerinde önemle durulmaktadır.

Eğitici drama oyun ve tekniklerinin kullanılması yoluyla yabancı dil eğitimi yaşayarak öğretir ve her şeyden önce bireyin duyularını eğitir. Drama ve oyun teknikleri konusunda yabancı dil öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının

farkındalık düzeylerinin yüksek olmasının sayısız yararlarından bahsedilebilir. Yabancı dil öğretmeninden, her şeyden önce bir tiyatro oyuncusu gibi hareket etmesi beklenmektedir.

Bu nedenle *Yabancı dil eğitiminde ve yabancı dil öğretmeni yetiştirme izlencelerinde eğitici drama oyun ve tekniklerinin* uygulamada önem ve işlevleri açısından çok yönlü olarak araştırılması gerekmektedir. Bu anlamda çalışmamızın temel soruları, öğretmen, eğitici drama oyun ve teknikleri konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip olduğu takdirde yabancı dil eğitiminde dramanın/oyunun etkili bir öğretim ve öğrenme stratejisi olarak kullanılabileceği ve öğrenci başarı ve motivasyonuna etki edebileceği üzerinde şekillenmiştir.

Çalışmanın birinci kuramsal bölümünde öncelikle drama tekniğinin yabancı dil derslerindeki işlev ve önemi üzerinde durulmuştur. Eğitimde öğretim modeli, strateji, yöntem ve beceri kavramları, eğitimde etkili öğrenci merkezli etkileşim stratejilerinden drama tekniğinin kullanımının tarihçesi, “drama oyunları” stratejilerinin yabancı dil eğitimindeki yeri ve önemi, eğitimde “Drama”, “Rol Oynama” kavramları, “Eğitici Dramada Öğrenme Türleri Ve Dramanın Yararları”, ve “Yabancı Dil Eğitimde Drama” konuları ele alınmıştır. Aynı zamanda drama uygulamaları sırasında fiziksel şartların yeterliliği, yetersizliği ve eğitim kurumlarının müfredatlarında dramaya bakış açıları, Milli Eğitim Bakanlığı’nın yabancı dil öğretimi konusunda müfredatındaki değişimlerin eğitime yansımaları, öğretmen adaylarının drama tekniğine ilişkin görüşleri de ele alınmıştır.

Çalışmanın uygulamaya dönük bölümünde, “*Yabancı Dil Eğitiminde*” ve “*Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirme İzlencelerinde*” drama tekniğinin işlevleri tartışma götürmez bir özelliğe sahiptir düşüncesinden hareketle, anket uygulamaları yardımıyla “Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirme İzlencelerinde” ve ilk ve ortaöğretim kurumlarındaki yabancı dil öğretmenlerinin drama teknik ve stratejileri konusunda ne kadar bilinçli olduklarını araştırmak, konuyu detaylarıyla ortaya koymak amaçlanmıştır.

Bu amaçla, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarına ve İstanbul'da eğitim vermekte olan öğretmenlere farklı anketler uygulanmıştır. Yabancı dil bölümü öğretmen adaylarının yetiştirilme sürecinde ve ilk ve orta öğretim kurumlarının yabancı dil derslerinde drama oyunları ve tekniklerine ilişkin görüşleri uygulamaya yönelik ayrıntılı saptamalar yapılmaya çalışılmış, öğretmen adayları ve öğretmenlerin eğitici drama oyunları ve tekniklerine ilişkin görüşleri ve ortaya koydukları tüm veriler değerlendirilmiştir.

Bu bölümde yanıtı aranan sorular şunlardır:

a) Türkiye'de yabancı dil eğitimine ilişkin okul müfredatlarında drama tekniklerinin yeri nedir?

b) Eğitim fakültelerinde verilen bilgiler ışığında öğretmen ve öğretmen adayları, eğitici drama oyun ve teknikleri konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip midir?

c) Türkiye'de eğitim sisteminde öğretmenlerin drama oyunları ve tekniklerini sağlıklı şekilde kullanabilmesi için verilen eğitim ve hizmet içi eğitim yeterli midir?

Bu araştırmayla, yabancı dil öğretiminde yöntem ve teknikler alanına katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

0.2 EĞİTİMDE DRAMA TEKNİĞİ KULLANIMININ TARİHÇESİ

Eğitimde drama, ilk defa Fransa’da 18. yüzyılda kullanılmaya başlamıştır. Bu anlamda J.J. Rousseu (1712-1778) ismi öne çıkar. Bunu İngiltere’deki girişimler izler. 1870’lerde öğrenci merkezli eğitim uygulamaları başlar, bu doğrultuda 1889-1893 yılları arasında okullar açılır ve bu okullarda ilk drama çalışmaları başlatılır. Ancak John Dewey, öğrenci merkezli eğitimin ancak 1921’lerde gerçekleştirilebildiğini savunur. Frank Cisek, sanatın öğrencinin eğitiminde önemli bir araç haline getirilmesini (Viyana 1898) savunan ilk kişidir. Harriet Finley Johnson (1911), dramayı farklı uygulayarak, drama ve okul tiyatrosu arasındaki ayrıma ilk vurgu yapan kişidir.¹

Evin-Gencel, San’a (1996) dayanarak eğitimde drama tekniği konusunda bilgiler vermiştir. Evin-Gencel, eğitim alanı için dramatizasyon ve yaratıcı drama kavramlarının kullanıldığını, dramanın eğitimde bir teknik olarak kullanılmasının İngiltere’deki eğitimcilerin çalışmalarıyla başladığını, dramanın eğitim sürecindeki ilk uygulamaları “-mış gibi yapma” oyunu biçiminde olduğunu dile getirmektedir. İngiltere’de 1943 yılında eğitimde drama derneği kurulmuştur. Dorothy Heathcote 1970’li yıllarda drama ile eğitim arasındaki ilişkileri irdelemiştir.²

¹ Daha fazla bilgi için bkz URBAY ŞEN, Arzu: http://www.nuty.com/DRAMA_YÖNTEM1.ppt]- Erişim Tarihi:[4 Şubat 2009]

² EVİN GENCEL, İlke (2008). İlköğretim 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi İçin Örnek Yaratıcı Drama Etkinlikleri. **İlköğretmen Dergisi**, Kasım, Sayı 23, s.40-47.

Türkiye’de dramanın bir teknik olarak kullanılması 1908’de İsmail Hakkı Baltacıoğlu’nun başkanlığını yaptığı program geliştirme çalışmalarıyla başlamıştır. Bu dönemde okul temsillerine ağırlık verilmiş, özellikle Türkçe derslerinde dramanın kullanılabileceği belirtilmiştir. Türkiye’de drama ile ilgili daha ciddi tanışma Cumhuriyet döneminde gerçekleşmiştir. 1930-1940 yıllarında, drama okul programlarının bir parçası haline getirilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı’nın 1943, 1951, 1966 ve 1968 müfredat programlarında da dramanın bir öğretim tekniği olarak kullanılmasına değinilmiştir. 1998 yılında Talim Terbiye Kurulu’nca yayımlanan Tebliğler Dergisi’nde ilköğretim okullarında drama dersi, programda seçmeli ders olarak yer almıştır. “Yeniden Yapılandırma Projesi” kapsamında okul öncesi ve İlköğretimde Drama dersleri eğitim fakültelerinin lisans programlarında zorunlu ders olarak verilmeye başlanmıştır.³ 1951 yılında ise Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından dramanın çok önemli olduğu belirtilmiştir.

³ EVİN, GENCEL, İlke, (2008), **a.g.m.**, s.40-47; URBAY ŞEN, Arzu, Drama Yöntemi içinde, www.nuty.com/DRAMA_YÖNTEMİ.ppt

“Drama, eğitim ve öğretimde yeni bir oluşumdur. Ezbere dayalı bir eğitim çocuğun zihinsel gelişimini, araştırma yapabilmesine, diğer insanlarla olan ilişkilerini, paylaşmayı ve nihayet etkili öğrenebilmesini engeller. Drama ise çocuğun yaratıcılığını geliştiren, yetiştiren ve onu hayata hazırlayan hem başlı başına bir eğitim alanı hem de etkili bir öğretim tekniğidir.”⁴

Ancak dramanın Türkiye’de çağdaş bir yaklaşımla ele alındığı tarih 1980’lerin başına rastlar. Bu yıllarda sanat eğitimi ve tiyatro alanlarında İnci San ile Tamer Levent’in çalışmaları dikkat çekmektedir. Yapılan çalışmalara bağlı olarak, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitim anabilim dalı ve 1990 yılında Çağdaş Drama Derneği’nde eğitimde yaratıcı drama çalışmaları başlatılmıştır.⁵

Günümüzde ise, Milli Eğitim Bakanlığı’nın yeni ilköğretim programlarında drama yer almaktadır. Öğretmen yetiştiren fakültelerin bazı anabilim dallarında drama dersi zorunludur. 1997 yılında YÖK tarafından belirlenen eğitim fakülteleri programlarında Sınıf Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği bölümlerinde drama dersleri zorunlu hale getirilmiştir. İngilizce öğretmenliği programında “Drama” dersi adı altında V. yarıyıl da drama eğitimi devam etmektedir. Aynı şekilde Fransızca öğretmenliği programında ise “Drama (Oyun) İncelemesi ve Öğretimi” dersi VII. yarıyıl da verilmektedir. Almanca Öğretmenliği programında “Drama İnceleme Ve Öğretimi” dersi kaldırılmıştır

⁴ ÖZTÜRK, Hakan, **Türkçe Dersinin Drama Tekniğine Uygunluğu ve Dramanın Türkçe Dersinde Uygulanması**, 2008, Manisa, CBU Sosyal Bilimler Enstitüsü, içinde, http://hakanozturk10.blogcu.com/anadil-egitiminde-drama-teknigi_6263001.html, Erişim Tarihi: [06/12/2008]

⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz. TULUK, Nilgün, **Yaratıcı drama**, Pivolka, 2004, 3(15), s.10-12.

0.3 TÜRKİYE’DE EĞİTİMDE DRAMA TEKNİKLERİ ALANINA İLİŞKİN ARAŞTIRMALAR

Yukarıda da betimlendiği üzere, eğitim-öğretimde drama teknikleri konusu hem dünya literatüründe hem de Türkiye’de yeni bir konu değildir. Bu konu iki yüz yıldır gündemdeki yerini korumaktadır.

Çağdaş eğitim çerçevesinde son otuz-kırk yıldır öğrenci merkezli eğitim çalışmalarına hız verildiğinde ise bu konudaki çalışmalar artmıştır. Ancak drama teknikleri okullarda eğitimde ve özellikle de yabancı dil eğitiminde çok önemli olmasına rağmen, yapılan çalışmaların henüz yeterli düzeyde olmadığını da söylemekte yarar vardır. Özellikle ilköğretim konusunda birçok çalışmaya rastlanmaktadır; ancak bu çalışmalar da sadece 1990’lı yıllardan itibaren olmak üzere 2000’li yıllarda yoğunlaşmıştır. Üniversitelerde yabancı dil eğitimi öğretmen adaylarının drama alanına ilişkin görüşlerini inceleyen çalışmalar ise oldukça sınırlı sayıdadır. Bu bağlamda son yıllarda eğitim alanında ve yabancı dil eğitiminde drama teknikleri konusunda yapılan çalışmaları ve tez çalışmalarından bazılarını özetlemekte yarar vardır.

Öncelikle yabancı dil eğitiminde drama oyun ve teknikleri konusunda yayımlanmış Yavuz’un (2005) **“Drama İncelemesi ve Öğretimi’ Dersinde Mikro Öğretim Tekniği”** adlı makalesi dikkati çekmektedir.

Yavuz, en genel anlamıyla öğretimde dramayı bir araç olarak tanımlarken, bu aracın sınıf içerisine taşındığında etkili bir öğrenme stratejisi olabildiğine de dikkat çekmektedir. Yavuz, çalışmasında İngiliz dili ve eğitimi anabilim dalında öğrenim görmektedir. Öğrencilerin verdikleri yanıtlar ışığında ;

“Dramanın dil öğretiminde kullanılabilmesiyle gerçeğe yakın bir öğretmenlik deneyimi kazanırlar⁶” ifadesine yer vermektedir. Bu açıdan bakıldığında Yavuz’un çalışması, eğitim fakültelerinden mezun olacak olan öğretmen adayı öğrencilerin mesleklerinde drama tekniğini etkili biçimde kullanabilmeleri ve bu bilgiyi yaşamlarının her alanına taşıyabilmeleri konusunda önemli sonuçlar içermektedir.

Yavuz; makalesinde, dramayı üç alanda ele almaktadır:

1. *“Drama bir edebiyat türü olarak sanattır,*
2. *Drama bir tiyatro eseridir,*
3. *Drama dil öğretiminde kullanılan bir araçtır.”⁷*

Yavuz, Heatcote/Bolton’un (1998) ve Sarıçoban’ın (2004) çalışmalarından yola çıkarak, edebiyat türü olarak dramayı bir dilin zengin bir kullanılışı biçiminde ele almaktadır. Yavuz’a göre drama;

1. *“Yaratıcı ve bağımsız düşünceyi geliştirir.*
2. *Eleştirel düşünceyi geliştirir.*
3. *Dil becerilerini geliştirir.*
4. *Duyuları kullanmayı geliştirir.*
5. *Empati kurmayı ve farkındalığı artırır.*
6. *Takım ruhu ve işbirliği sağlamaya yardım eder.*
7. *Yaparak ve deneyim yoluyla öğrenmeyi sağlar.”⁸*

Yavuz’un makalesinde dramanın öğretmenlik deneyimine katkısı oldukça olumlu olarak vurgulanmakta ve bu ders bir öğretim metodu, yazınsal eserleri inceleme ve farklı kültürleri verme yolu olarak görülmüştür.

⁶ YAVUZ, Aysun, “**Drama İncelemesi ve Öğretimi’ Dersinde Mikro Öğretim Tekniği**” 4.Uluslararası Dil, Yazın ve Deyiş bilim Sempozyumu Bildirileri, Haziran 2005, Çanakkale, s.593

⁷ YAVUZ, Aysun, **a.g.m.**, 2004, s.593

⁸ YAVUZ, Aysun, **a.g.m.**, 2004, s.594

Yabancı dil eğitiminde drama konulu diğer bir çalışma ise Nevide Akpınar Dellal'e aittir. Akpınar-Dellal (2005) **“‘Drama İnceleme ve Öğretimi’ Dersinde Drama Yazar ve Kuramcısı Bertholt Brecht’in Yapıtı ‘Sezuan’ın İyi İnsanı’** adlı makalesinde drama oyun ve tekniklerinin yabancı dil eğitimindeki işlev ve yararlarını ayrıntılı olarak incelemiştir. Ona göre,

“Yabancı dil eğitiminde ve yabancı dil öğretmeni yetiştirme izlencelerinde drama oyun ve tekniklerinin işlevleri tartışma götürmez bir özelliğe sahiptir.”⁹

Akpınar-Dellal, konunun önemine ilişkin ayrıca şunları dile getirmektedir:

“İçinde bulunduğumuz iletişim çağında yabancı dil öğrenen/öğrenmiş birey, öğrendiği yabancı dili, dilin tüm kullanım alanlarında kullanmak durumunda kalacaktır/kalmaktadır. (...) Eskiden dil öğrenme denildiğinde, öğrenilen dilin kurallar sistemini bilinçli bir şekilde tanımak ve kullanmaya çalışmak akla geliyordu. Bu yüzden de dili, tüm iletişim alanlarında kullanabilmekte eksik kalınıyordu. Oysa, bir öğrencinin anadilini edinme sürecinden alınacak dersler olmalıydı. Dil edinimi, daha çok dili, dilin doğal ortamı koşullarında öğrenmeye/öğretmeye dayanmaktadır.”¹⁰

Akpınar-Dellal, özellikle dramanın öğretmen eğitimindeki işlevlerini önemle vurgular ve farklı bir noktaya dikkat çeker:

“Her yaştan bireylere dil edindirme sürecinde, yabancı dil öğretmeninin her şeyden önce hem konuşma, hem de beden dili ve davranış bakımından “bir tiyatro oyuncusu” gibi hareket etmesi, dil edinimine çok önemli şekilde etki etmektedir.”¹¹

⁹ AKPINAR DELLAL, Nevide, **“Drama İnceleme ve Öğretimi” Dersinde Drama Yazar ve Kuramcısı Bertholt Brecht’in Yapıtı “Sezuan’ın İyi İnsanı”**, Eğitim Bilim Toplum Dergisi, Cilt 3, Sayı 10, Bahar 2005, s. 4-16, s. 7, 8

¹⁰ AKPINAR DELLAL, Nevide, **a.g.m.**, 2005, s. 4-16,7

¹¹ AKPINAR DELLAL, Nevide, **a.g.m.**, 2005, s. 4-16, s.7, 8

Akpınar-Dellal, yabancı dil eğitiminde öncelikli olarak öğrenme ortamının ve öğrenme düzeyinin bilinçli bir şekilde düzenlenmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu anlamda dersin rehberi olan öğretmene öğrenilen dilin kültürünü belirli yöntem ve teknikler çerçevesinde sınıfa taşıması rolü düşmektedir. Hiç şüphesiz ki bu yöntem ve tekniklerin başında da öğrencinin özgür öğrenme ortamını yakaladığı ve yaşayarak sürece katıldığı drama gelmektedir. Yabancı olanı anlamaya, görmeye ve tanımaya başlamak, insana yaşamı her açıdan yorumlayabilme gücünü de vermektedir.¹²

Akpınar-Dellal'e göre,

“Ne de olsa en yetişkin birey bile, yabancı dil öğrenmeye en basit dil düzeyinden başlamak durumunda kalmaktadır. Her yaştan bireylere dil öğretiminde yaparak ve yaşayarak gerçekleştirilen öğretim tekniklerinden yararlanılması yararlı olacaktır. Ayrıca yapılan araştırmaların sonuçları öğrencilerin yabancı dil derslerinde oyun kurma, rol alma ve özgür diyaloglar canlandırma çalışmalarından hoşlandığını göstermektedir.”¹³

Akpınar-Dellal' in makalesi bu anlamda sadece yabancı dil eğitiminde yöntem ve teknikler konularına değil, aynı zamanda özgür eğitim, özgür birey kavramlarına da değinmektedir.

Türkiye'de drama eğitimi alanında çalışmalar yürüten Alev Önder ise, **“Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama, Kuramsal Temellerle Uygulama Teknikleri ve Örnekleri”** adlı kitabında yaşayarak öğrenmenin ve katılımcı eğitimin esas alınması, dramanın birey eğitiminde sağladığı yararlar, drama uygulamaları, drama teknikleri ve dramaya dair bir çok konuyu ayrıntılı bir şekilde ele alarak incelemiştir.

¹² AKPINAR DELLAL, Nevide, **a.g.m.**, 2005, s. 4-16, s.6 vd.

¹³ AKPINAR DELLAL, Nevide, **a.g.m.**, 2005, s. 4-16, s.7

Önder (2003) kitabında yaşayarak öğrenmenin eğitim-öğretimin merkezine alınması konusunun ciddi bir şekilde önemslenmesi gerektiğini belirtmektedir. Avrupa’da bir drama öğretmeni tarafından düzenlenen UNESCO etkinliğine tanık olan Önder, öğrencilerin sürece katıldıkları zaman hem karşısındaki insanların duygu ve düşüncelerini önemsediğini hem de sürece aktif olarak katıldığı için mutlu olduklarını belirtmektedir.

Bu bağlamda Önder’in kitabında anlattığı bir drama tekniği etkinliğini, güzel bir örnek oluşturması açısından özetlemek isterim:

UNESCO haftasını kutlamak için bir araya gelen farklı ülkelerin çocukları bir salonda öğretmenleri ile toplanırlar ve kutlamanın salona getirilen bir pastanın dağıtılarak başlayacağı söylenir. Büyük bir pasta salona gelir ve dağıtılmaya başlanır. Ancak bir süre sonra pastanın bittiği, herkese yetmediği söylenir. Önder, gelişmiş bir İskandinav ülkesinde de organizasyon bozukluğu olduğunu düşünürken, bunun maksatlı bir şekilde öyle yapıldığı açıklanır. Çocuklar şaşırılmış ve üzülmüşken bunun bir şaka olduğu söylenir ve pasta alamayan çocuklara da pasta dağıtılır. Daha sonra da pasta alamayan çocuklara, o anda ne hissettikleri sorulur. Onlar da mutsuz olduklarını dile getirirler. Dünya kaynaklarının da biten pasta gibi, eşit dağıtılmadığı öğrencilere anlatılır.¹⁴

Önder’e göre, bir pasta örneğinden yola çıkılarak canlandırılan durumda aynı zaman dilimi içerisinde öğrenciler birden fazla duyguyu yaşamış, heyecanlarını, mutsuzluklarını ve meraklarını saklamadan bulundukları ortamda yansıtmışlardır. Sürecin içine farkında olmadan dahil olan öğrenci empati kurma yoluyla olası durumlar üzerinde çözüm önerileri geliştirmeyi amaçlayabilmektedirler. Bu eylemlerin birçoğu gerçekleştirirken sadece pasta yemek eylemine odaklanan öğrenciler, aslında o an yazılan bir masalın hem yazarı hem de kahramanları konumunda olduklarından haberdar değiller.

¹⁴ ÖNDER, Alev, **Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama, Kuramsal Temellerle Uygulama Teknikleri ve Örnekleri**, Epsilon Yayıncılık, İstanbul, 2003, s.39-43

Önder'in tanık olduğu bu etkinliğin en ilgi çekici yanı ise hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin beklenmedik zamanlarda küçücük bir eylemin büyük mutluluklar yaşatabileceğı ve kişiye alternatif yollar sunabileceğı gerçekliğini görmüş olmalarıdır.¹⁵

Bu açıdan bakıldığında eğitim öğretimin sadece öğretmenin bilgi aktarmasıyla başarıya ulaşamayacağı açıkça görünmektedir. *“Ben de yapabildim, artık ben de senin gibi anlayabiliyor ve düşünebiliyorum”* mantığıyla hareket eden öğrenci, eğitim ortamının kendisine göre düzenlenmesinden haz alacaktır. Bu sayede eğitim kurumları öğrenciler için salt kuru bilgilerin aktarıldığı, öğrencinin sürekli öğretilen konumda, öğretmenin ise otoriter kişi olduğı klişeleri zamanla yerini modern bir öğrenme türü olan yaparak, yaşayarak, oynayarak öğrenme anlayışına bırakmaktadır. Bu durum aynı zamanda, içinde bulunulan kültürün ve öğrenilen kültürlerin zenginliklerinin bir araya gelmesine ve sınıf ortamında her öğrenciye ulaşılmasını da sağlama özelliğine sahiptir.

Önder'e göre;

*“Çocuklara yaşayarak ve katılımcı eğitimle her türlü bilgi kazandırılabilir. Ancak, eğitim günümüzde olduğundan çok daha fazla oranda yaşantılara ve katılımcı yaklaşıma dayandırılabilir. Böylece çocukların daha doğal bir yoldan, zorlanmadan ve örselenmeden eğitilmeleri mümkün olabilir.”*¹⁶

Öğrenci, eğitim öğretime yönlendirme yada zoraki bir tavırla değil, istendik ve mutlu olarak katılmaktadır. Bu sayede öğrenci sürecin sonunda hem bir sonraki etkinliği merakla bekleyecek hem de bireysel başarısının farkında olacaktır.

Önder, günümüzde eğitici drama uygulamalarının önemini arttıran gelişmeler olarak;

¹⁵ ÖNDER, Alev, **a.g.e.**, 2003, s.39-43

¹⁶ ÖNDER, Alev, **a.g.e.**, 2003, s.39-43

1. “İç göç ve sorunları
2. Rekabetin artması
3. Çekirdek Ailelerin artması
4. Çalışan Anneler
5. Boşanmaların Artması
6. Televizyonun Etkileri
7. Risk Altındaki Çocuklar”¹⁷

belirtmektedir. Bir bütün olarak ele alındığında yukarıda sayılan nedenlerin her biri hem kendi içerisinde sonuçlar doğurmakta hem de bir bütün olarak yaşam sistemini olumlu yada olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Okullarda verilen eğitimi yük ve gereksiz bilgi olarak gören öğrencilere drama sayesinde keyifli, eğlenceli bir öğrenme ortamı sağlanabilir. Dayatmanın olmadığı, bireylerin özgürleşme yolunda önemli adımlar attıkları bu etkinliklerde önemli kazanımlar elde edilmektedir.

Eğitimin uzun bir süreç olduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, özgür ortamlar, özgür bireyler yaratmaktadır. Bu özgür bireyler kendilerine dayatılanı değil, tam aksine sorgulayarak, değerlendirerek, en iyisini ve kendisi için en yararlı olanı seçebilme şansına sahip olacaktır. Böylece bireyler yaratıcı icatlar da geliştirebileceklerdir.

Dramatik diyalogların, yoruma açık, gizemli, heyecan verici, sonu belirsiz bir yanı vardır. Dil bilgisi konuları ve diğer alanları sınırlarla çizilmiş değildir. Öğrenciler bu sayede oyuncuların kim olduğuna, ortamın neresi olduğuna ve birbirleri ile olan ilişkilerine kendileri özgürce karar vermektedir. Verilen örnekte olayın gelişimi tamamen öğrenciye bırakılmış ve yaratıcı düşünülmesi amaçlanmıştır.

A: *Gib her*
 B: *Warum?*
 A: *Gib her*
 B: *Nein, ich will nicht*

¹⁷ ÖNDER, Alev, **a.g.e.**, 2003, s.39-43

A: Du musst
B: Ich muss
A: Nun mach schon
B: Ich denke nicht daran
A: Dann muss ich dich zwingen
B: Versuchs doch
A: Also¹⁸

A: Ver buraya
B: Nedenmiş?
A: Ver buraya
B: Hayır, istemiyorum
A: Mecbursun
B: Mecburum
A: Hadi ver artık
B: Ben öyle düşünmüyorum
A: O zaman seni zorlamam gerekiyor
B: Dene hele bir
A: Öyleyse

Öğrencilerin o anki doğaçlamaları ve oyun istekleri doğrultusunda şekillenen derste; tonlama, stres, tempo kavramları önemsenmektedir. Kendini ifade etmeyi öğrenen öğrenciler daha sonra metinlerde karşılaştıkları bu durumların analizini daha kolay yapabilmektedirler.

¹⁸ Çev.Z.K Köln Tiyatrosunun eğitimde drama alanı için hazırlanmış olduğu bir sahne, 2005, içinde, www.theaterwerkstatt-heidelberg.de/uploadverzeichnisse/downloads/tw_Fremdsprachenunterricht.pdf - Erişim Tarihi:[25/05/2009]

Öztürk, (2008) “**Türkçe Dersinin Drama Tekniğine Uygunluğu ve Dramanın Türkçe Dersinde Uygulanması**” adlı çalışmasında dramanın günümüz çağdaş eğitiminde, özellikle İlköğretimde Türkçe Öğretimi açısından gerekli ve kullanılabilecek uygun tekniklerden birisi olduğu yaklaşımını ele almıştır. Çalışma, bu konuyla ilgili olan makale, kitap, dergi ve tezlerin taranması sonucu oluşturulmuştur. Öncelikle Türkçe öğretimi ve drama konusu ele alınmıştır.¹⁹

Bu bağlamda, eğitimde drama alanında yapılan çalışmaların birçoğunun ilköğretim derslerinde dramanın önemi ve ilköğretim dersleri ile ilişkisini anlamaya yönelik olduğunu belirterek bu çalışmalardan bir kaçına değinmek istiyoruz.

Oruç, (2004) “**Eğitim Fakültelerinde „İlköğretimde Drama „Dersini Veren Öğretim Elemanlarının Karşılaştığı Güçlükler ve Çözüm Önerileri**” başlıklı yüksek lisans tezinde Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümleri Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalı programında yer alan “ İlköğretimde drama“ dersi veren öğretim elemanlarının ortam, öğrenci sayısı, nitelikleri ve zaman ve öğretim elemanları boyutunda karşılaştığı güçlükler ve bu güçlüklerle baş edebilmeleri için geliştirdikleri çözüm önerilerini araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, genelde eğitim fakültelerinde bir drama dersliğinin bulunmaması sıkıntı yaratmaktadır. Bu araştırmada, dersin haftalık saatinin yeterli olduğu; ancak bir dönemle sınırlı kalmasının öğrencileri olumsuz yönde etkilediği, dersi veren öğretim elemanlarının alan bilgisi açısından eksiklikleri olduğu sonucuna varılmıştır. Dersi veren öğretim elemanlarının eğitime özen gösterilmesi, drama atölyeleri oluşturulması gerektiği vurgulanmış ve bu alanda daha fazla araştırma yapılması yönünde çıkarımlarda bulunmaktadır.²⁰

¹⁹ ÖZTÜRK, Hakan, **Türkçe Dersinin Drama Tekniğine Uygunluğu ve Dramanın Türkçe Dersinde Uygulanması**, 2008, Manisa, CBU Sosyal Bilimler Enstitüsü, içinde, http://hakanozturk10.blogcu.com/anadil-egitiminde-drama-teknigi_6263001.html, Erişim tarihi: [06/12/2008]

²⁰ ORUÇ, Sıddıka, **Eğitim Fakültelerinde „İlköğretimde Drama „Dersini Veren Öğretim Elemanlarının Karşılaştığı Güçlükler ve Çözüm Önerileri**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2004

Karadağ'ın (2005) **“Eğitim Yönetimi ve Öğretim Yöntemleri İlişkileri Kapsamında Drama Yönteminin Değerlendirilmesi”** adlı yüksek lisans çalışmasında, drama tekniği ile geleneksel yöntemin bilişsel alan basamağına göre öğrenci başarılarına ve drama yönteminin öğrencilerin derslere karşı tutumlarına yönelik etkileri saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmada drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunu oluşturan öğrenci gruplarının ünite sonucunda uygulanan başarı testinin bilgi basamağındaki başarı düzeylerinin birbirlerine yakın oldukları görülmekle beraber kavrama ve uygulama basamağındaki başarı düzeyleri arasında önemli bir fark olduğu sonucu ortaya konulmuştur. Drama tekniğinin uygulandığı sınıfta bulunan öğrencilerin, kavrama ve uygulama basamağında geleneksel yöntemin uygulandığı sınıfta bulunan öğrencilerden daha başarılı oldukları saptanmıştır. Yine araştırmada, drama tekniğinin öğrencilerin derse yönelik tutumlarında olumlu katkı sağladığı çok yönlü olarak ortaya konulmuştur.²¹

Çevik, (2006) tarihli **“Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Drama Tekniğinin Kullanımı”** adlı yüksek lisans tez çalışmasında yabancı dil öğretiminde bireyin önemini, kutsallığını ve biricikliğini temel hareket noktası olarak kabul eder. Dramanın öğrenci eğitimde kullanılmasının temel hareket noktasını da, bireyi eğitimin merkezine koyan eğitim düşüncesidir şeklinde açıklamaktadır.

Çevik'e göre

*“Çocuk, drama etkinliğini genellikle oyun olarak algılar ve böyle algıladığı içinde dikkatini ve enerjisini oyunda olduğu gibi etkinlik üzerinde yoğunlaştırır. Bu sayede eğitici drama yoluyla çocuğa birçok kavram, konu ve sosyal davranışlar daha kolay kavratılabilir.”*²²

²¹ KARADAĞ, Engin, **Eğitim Yönetimi ve Öğretim Yönetimi İlişkileri Kapsamında Drama Yönteminin Değerlendirilmesi**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2005

²² ÇEVİK, Hayati, **Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Drama Tekniğinin Kullanımı**, Yüksek Lisans Tezi, Adana, 2006

Dramanın kapsamlı ele alındığı bu yüksek lisans çalışmasında eğitici dramanın, çocuğun kendisini tanımasına ve içinde yaşadığı gerek fiziksel, gerekse sosyal dünyayı öğrenmesine katkıda bulunduğu için önemli olduğu görüşünden hareket edilmektedir. Bu açıdan bakıldığında farkında olmadan sürece dahil olan öğrenci, hem eğlenir hem de öğrenir.

Güner, (2008) “**Eğitici Drama Uygulamalarının 5-6 Yaş Grubu Çocukların Sosyal-Duygusal Uyumlarına Etkisinin İncelenmesi**” konulu yüksek lisans tezinde, okul öncesi öğretmenlerinin kendi programlarında farklı sıklıklarda yer verip uyguladıkları eğitici drama çalışmaları ile 5-6 yaş grubu çocukların sosyal-duygusal uyum düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma bulguları, 5-6 yaş çocuklarının, yaşına, cinsiyetine ve eğitici dramaya katılma sıklıklarına göre sosyal duygusal uyum düzeylerinin istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Haftada 1-2 saat eğitici drama uygulamasına katılan öğrencilerin sosyal duygusal uyum düzeyleri ile haftada 3-4 saat eğitici drama uygulamasına katılan çocukların sosyal duygusal uyum düzeylerinin istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Bulgular, haftada 1-2 saat ve 3-4 saat eğitici drama uygulamasına katılan 5-6 yaş çocuklarının sosyal duygusal uyum düzeyleri ile haftada hiç drama uygulamasına katılmayan çocukların sosyal duygusal uyum düzeylerinin istatistiksel açıdan anlamlı şekilde farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur.²³

Bu çalışmaların ve buna benzer makalelerin sayısı çoğaltılabilir. Ancak drama eğitimi ve eğitiminde drama alanında yapılan çalışmaların büyük çoğunluğunun, ilköğretim derslerinde dramanın önemi ve ilköğretim dersleri ile ilişkisini anlamaya yönelik olduğunu bir kez daha belirtmekte yarar vardır. Diğer çalışmaların bazılarına da aşağıdaki kuramsal bölümde yer verilmiştir.

²³ GÜNER, Aslı Zeynep, **Eğitici Drama Uygulamalarının 5-6 Yaş Grubu Çocukların Sosyal-Duygusal Uyumlarına Etkisinin İncelenmesi**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2008

Drama alanındaki tüm çalışmalar ve yabancı dil alanındaki drama teknikleri konusundaki birçok çalışma göz önünde bulundurulduğunda, Eğitici drama teknikleri konularında Türkiye’de çalışmalar bulunmakla birlikte, bunlar sayıca yetersiz kalmaktadır. Çalışmaların geneli de ilköğretim alanındaki genel konularla ilgili olup, tek tek derslere yönelik hem kuramsal hem de deneysel çalışmaların yetersiz olduğu düşünülmektedir. Özellikle yabancı dil eğitiminde önem ve işlevleri tartışma götürmez olan drama tekniklerinin bu alan için enine boyuna irdelenmesi gerekmektedir. Ayrıca tezin kapsamını aşacağından, tüm çalışmalara da burada değinilmediğini belirtmekte yarar var. Çalışmanın kuramsal bölümünde bunlara ek olarak başka çalışmalara da yer verilmiştir.

0.4 ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma yöntemi tarama ve anket uygulaması modeline dayanmaktadır. Çalışmanın veri toplama aşamasında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi kütüphanelerinin yanı sıra Almanya’nın Frankfurt, Mainz, ve Wiesbaden kentlerinde bulunan üniversite kütüphanelerinden kaynak taraması sonucu elde edilen veriler, çalışmanın kuramsal bölümünde ve uygulamanın gerçekleştirilmesi aşamasında kullanılmıştır.

Tezin uygulamaya yönelik bölümünde, hem öğretmen adayı öğrencilere hem de öğretmenlere anket uygulanmıştır. Anket çalışması, hem öğrenciyi esas alan sorular hem de öğretmenin okuldaki araştırmanın konu alanına ilişkin gözlemlerini ortaya koyacak soruları kapsamaktadır. Çalışma bu anlamda yalnızca bilgiye dayalı olmaktan çıkıp hem drama tekniğinin öğretmen eğitiminde ne kadar önemsendiği, günümüz okullarında dramanın yeri ve bu konudaki uygulama sonuçları konusunda bilgi sahibi olunmasını sağlamayı amaçlamıştır.

Araştırmanın uygulamalı bölümünde yer verilmiş olan anket, İstanbul'da eğitim vermekte olan bazı öğretmenler ile Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümleri Almanca Öğretmenliği ve İngilizce Öğretmenliği 4. Sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Hem öğretmenlerin hem de öğretmen adaylarının “*Yabancı Dil Eğitiminde Eğitici Drama Oyun ve Teknikleri*” konusuna yönelik görüş ve tutumları incelenmiştir. Ancak öğretmen adayı öğrencilerin “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersini henüz alıp tamamladıklarını bu bağlamda belirtmekte yarar vardır.

Öğretmen adayları araştırma grubu, 2006-2007 akademik yılının, güz yarısında, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı 4. sınıf öğrencileri ve İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı 4. sınıf öğrencilerinden oluşmuştur. Ankete katılan 68 öğrencinin 43 tanesi İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı, 25 tanesi de Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı bölümlerinde öğrenim görmektedir. 68 öğretmen adayı öğrenciden, toplam da 54'ü bayan , 14'ü baydır. Uygulamaya katılanlar, İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı bölümünden 39 bayan 4 bay olmak üzere toplamda 43, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Bölümü'nden 16 bayan, 9 baydan olmak üzere toplam 25 kişiden oluşmaktadır. Ayrıca diğer araştırma grubu olan yabancı dil öğretmenleri 8 bayan ve 2 bay olmak üzere toplam 10 öğretmen şeklindedir.

Eğitim kurumlarının ders yılına başlama ve öğrencilerin okula alışma süreçlerini göz önünde bulundurarak, anket ilk ve orta dereceli okullarda öğretmenlere ocak ayının ilk haftasında uygulanmıştır.

Öğretmen adayı öğrencilere yönelik anket ise “Eğitici drama oyun ve tekniklerinin”, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Almanca ve İngilizce Öğretmenliği bölümleri 4. sınıf “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersleri kapsamında, 15-30 Aralık tarihleri arasında uygulanmıştır.

Ancak bu bağlamda araştırma esnasında karşılaşılan zorluklara da değinmekte yarar vardır:

İstanbul ilinde tezin yabancı dil öğretmenleri anket uygulamaları sırasında izin alınan bazı okullarda güçlüklerle karşılaşıldığını ve bu nedenle anketlerin yeterli derecede uygulanamadığını belirtmekte yarar vardır. Bazı öğretmenler anket uygulamasına isteksiz kalmışlardır ve anketi doldurmayı reddetmişlerdir. Özellikle teknik ve yöntem konusunda eksikleri bulunduğunu sözel olarak dile getirmişler ve bu yöndeki sorulara ilişkin anketi doldurmamışlardır. Almanca ve İngilizce eğitim vermekte olan Anadolu liseleri öğretmenlerinin birçoğu ise program yoğunluğunu ileri sürerek anket uygulamalarına katılmamışlardır

Araştırma verileri; öğretmen ve öğrencilere ayrı ayrı uygulanmak üzere toplam 88 sorudan oluşan “Drama teknikleri eğitime bakış açısı” anketi yardımıyla toplanmıştır. Araştırmada kullanılan bu anketler geniş bir alan yazın taraması yapılarak kuramsal bilgiler ve benzer çalışmalar ışığında hazırlanmıştır. Bu araştırmada, hazırlanan öğrenci anketi açık uçlu, kapalı uçlu, test ve boşluk doldurma şeklinde 4 farklı bölümden oluşmaktadır. Öğretmenlere uygulanan anket ise açık uçlu soruların yanı sıra, evet hayır soruları ve katılımı ölçmeyi amaçlayan soruları da içermektedir. Öğrencilere uygulanan anketler, tüm sınıflarda araştırmacıların gözetmenliğinde uygulanmıştır. Özellikle açık uçlu sorularda, öğrencilerin yanıtlarını gerekçelendirmeleri istenerek daha geniş bilgi edinebilmek ve yönlendirmeden kaçınmak hedeflenmiştir.

Araştırmanın güvenilirliği ve geçerliliğinin sağlanması açısından hazırlanan anket, deney gurubu olan Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü 4. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırmacı gözetmenliğinde gerçekleştirilen bu uygulamada öğrencilere sorularla ilgili bilgiler verilmiştir. Deney ve kontrol grubu arasında yapılan çalışmaların sonucuna göre anlamlı bir farklılık görülmediğinden anketler, kontrol grubu öğrencilerine tekrar uygulanmıştır.

Öğretmen ve öğretmen adayı öğrencilere uygulanan anket aşağıdaki temel konuları içermektedir:

1. Yabancı dil eğitiminde drama tekniği eğitiminin önemine ilişkin görüşleri
2. Drama tekniği ve öğrenme motivasyonu arasındaki ilişkiye yönelik tutumları ve görüşleri
3. Milli Eğitim Bakanlığı müfredatlarında drama tekniğinin yeri ve önemi
4. Bölüm derslerinde dramanın durumu (öğretmen, ders materyali, alan)
5. Eğitim fakültesi yabancı dil bölümü öğrencilerinin yeni teknik ve yöntemlere karşı tutumları
6. Yabancı dil eğitiminde drama tekniklerinin mesleki açıdan önemine ilişkin görüşleri
7. Yabancı dil eğitimi bölümlerinde “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinde ele alınan eserlere/metinlere ilişkin görüşleri

Sonuçlar nitel ve nicel araştırma yöntemleri çerçevesinde ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Araştırmanın analizi SPSS 15.0 (The Statistical Packet for The Social Sciences) programı yardımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma yöntemi tarama modelinde (Survey Method) şekillendirilmiştir. Araştırmanın analizinde betimleyici istatistik yöntemlerden yararlanılmış, sorulara verilen yanıtlar frekans ve yüzdesel olarak tablolaştırılmış, değerlendirme yapılmış, bağımsız örneklem t-testi sıklık ve yüzdelikler hesaplanmıştır.

Bu yüksek lisans çalışmasında seçilen örneklemin dar kapsamı nedeniyle, ülkenin tümü ya da bir bölge ile ilgili sonuçlar bağlamında bir yoruma gidilemez.

1. KURAMSAL BÖLÜM

1.1. YABANCI DİL EĞİTİMİNDE ÖĞRETİM MODEL VE YÖNTEMLERİ

Ülkemizde yabancı dil öğretimi konusunda hemen hemen her gün yeni yöntemler ve öğretme-öğrenme teknikleri üzerine konuşulmakta, bu konuda birçok araştırma yapılmakta ve sonuçlar yayımlanmaktadır. Yabancı dil öğretimi ülkemizde yoğun olarak özel eğitim kurumlarında olduğu gibi aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlarda ve okullarda da devam etmektedir. Ancak yabancı dil eğitiminde henüz istenilen seviyeye ulaşılmamış olmasının temelinde aslında birçok sorun yatmaktadır. Sorunun çözümünde yabancı dil eğitimi bir bütün olarak düşünmeli ve öğretmenlerin alan bilgisi donanımını, öğrencilerin motivasyonunu, ilgisini, dersin işlenişinde uygulanan yöntemleri, teknikleri, stratejileri, ders araç ve gereçlerini, öğrenme ortamını oluşturan fiziksel şartları tek tek ele alarak değerlendirmek gerektiğini unutulmamalıdır.

Teknolojik gelişmeler sonucunda dünya öyle küçülmüştür ki, teknolojik gelişmeler neticesinde eskiden birbirine kilometrelerce uzakta olan insanlar, bugün anlık iletişimler kurmaktadır. Buna koşul olarak da dil öğrenme amaçları da değişmiştir.

Ne yazık ki bugün çok çeşitli öğretim yöntem ve stratejileri geliştirilmesine, bunların da teknolojik aletlerle desteklenmesine rağmen, hala salt dilin dilbilgisi kurallarıyla ve yapay cümle ve metinlerle dil öğretmeye çalışan öğretmenlere rastlanmaktadır.²⁴

²⁴ Daha geniş bilgi için bkz., AKPINAR DELLAL, Nevide: „Interkulturelles Lernen“ in der Unterrichtspraxis: Ergebnisse einer empirischen Forschung an zwei Anadolu-Gymnasien, içinde: "Zeitschrift für interkulturellen Fremdsprachenunterricht (ZIF)", 10. Jahrgang, Nummer 2, Mai 2005, <http://www.ualberta.ca/~german/ejournal/Dellal3.htm>, s. 1-22, Erişim Tarihi:[15 Aralık 2008]

Öğretim yöntemleri olarak gösterilen ve değişik kaynaklarda yer alan metotların ‘mutlak doğrular’ olmadığını, eklektik bir yaklaşımın her zaman için daha verimli olacağını; en iyi yöntemin, öğrencileri tanıdıktan sonra onların durumuna uygun olarak öğretmenin belirleyeceği yöntem olacağını altının çizilmesi yararlı olacaktır. Böylelikle öğretmen adayı, yeni metotlar bulma konusunda adım atmaya başlayabilecektir. Yine ideal gibi gözükse bile kendi yöntemlerini, hedeflerini devamlı sorgulayarak en ideal yaklaşımları bulmaya çalışmaları, kısacası, kendilerini güncellemeleri konusunda bilinçlendirilmelilerdir. Bununla birlikte kendi öğrencilerini de yaratıcılık konusunda bilinçlendirmeleri onlara sık sık hatırlatılmalıdır.²⁵

Bu türden geleneksel yaklaşımlar, modern yabancı dil öğretimi ile tamamıyla ters düşen ve en fazla eleştiri alan yöntemdir. Bu öğretmenlerin seçtikleri dilbilgisi – çeviri yöntemidir. Bu yöntemle işlenen yabancı dil derslerinde asıl amaç o dilin dilbilgisi kuralları ve yapılarının verilmesidir. Bu kuralların aktarılmasında da yine dersin merkezi olan öğretmenin kendi anadilini kullanarak etkinlikleri sürdürmesidir. Bu yöntem beraberinde birçok sorunu da getirmektedir. Ülkemizde yeni yeni oluşmaya başlayan yabancı dil eğitime karşı olumsuz önyargılar yaratmakta, öğrenciyi dersten uzaklaştırmakta ve müfredattan öteye gidememektedir. Bu bakış açısıyla eğitim gören öğrencilerin birçoğu kendilerini ifade edemedikleri gibi, bilgi basamağında da eksiklikler yaşamaktadır. Ülkemizin eğitim programına yerleşmiş olan bu öğretsel tutum, aynı şekilde evde de devam etmekte ve öğrenciye sadece dinleme olanağı tanımaktadır. Her ne kadar öğretilen dilin yapılarını kavratmayı amaçlasa da öğrencinin sosyal yönden eksik kalmasına, iletişimsel yetisinin açığa çıkmasına engel olmaktadır.²⁶

²⁵ TAŞ, Nedim, **Türkiye’de Yabancı Dil Öğretiminde Yaratıcılık**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2002

²⁶ Daha fazla bilgi için Bkz., GÜNDOĞDU, Mehmet, **Almanca Öğretiminin Temel İlkeleri**, İstanbul, 2006, s.165

Bu sebepten dolayı kendi ana dilinde dahi ifade eksikliği yaşayan öğrenciler, yabancı dil öğrenimi sıkıcı bulmakta ve başarısız olduğunu düşünmektedir.²⁷

“Yabancı dil öğretiminin etkili ve amacına uygun gerçekleştirilebilmesi için öğretmen tutum ve davranışlarına ilaveten bazı yöntem ve tekniklerin uygulanması gerekmektedir. Öğrencilerin bilişsel yönleri hitap eden yöntem ve teknikler daha etkili, kalıcı ve hızlı öğrenmeyi sağlamaktadır; fakat bu yöntem ve tekniklerin amaca, zamana ve zemine göre kullanılmaması öğrenmeyi geciktirebileceği veya öğrencinin sınıf içinde zor durumda kalabileceği bir ortam oluşturacağından çoğunlukla etik ilkelerin ihlalini de beraberinde getirmektedir.”²⁸

Dil öğretimini sadece o dilin dil bilgisi yapısı olarak düşünmek, modern dil öğretme yöntemleri ile ters düşmekte ve bireyin beklentilerini, ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Buna benzer sorunlar nedeniyle dil öğretiminde hem genel olarak bir başarısızlık söz konusu olmakta hem de yabancı dile karşı bakış açısında ciddi olumsuzluklar ve özgüven karmaşası yaşanmaktadır. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrencilerin neredeyse tamamına yakını kendisini dil eğitimi konusunda eksik hissetmekte ve bu açıklarını özel kurumlar yardımıyla gidermeye çalışmaktadırlar. Tam da bu noktada ülkemiz eğitim politikasında yabancı dil öğretimi programının değişikliğe ihtiyaç duyduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. Geleneksel yöntem ve teknikleri (öğretmen merkezli, çeviri tekniği, v.b.) kullanarak, öğrenci beklentilerini göz ardı ederek, disiplin adı altında öğrencilerin konuşma çabalarını engelleyen öğretmenler ile dil öğretimi gerçek amacından uzaklaşmaktadır.²⁹

²⁷ AKTAŞ, Tahsin, Yabancı Dil Öğretiminde İletişimsel Yeti, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt no:12, 2004, s.51

²⁸ ASLANARGUN, Engin, SÜNGÜ, Hilmi, **Yabancı Dil Öğretimi ve Etik**, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/170/170/hilmi%20sungu.pdf> –Erişim Tarihi:[14 Mayıs 2008]

²⁹ AKTAŞ, Tahsin, Yabancı Dil Öğretiminde İletişimsel Yeti, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt no:12, 2004, s.50

Budak makalesinde “Bireye kazandırılması gereken öncelikli dil becerilerinin ortaya konmasında içinde bulunulan koşulların belirleyici rolü göz ardı edilemez.” Dolayısıyla, amaca uygun yöntemlerin uygulanması eğitim bilimin gereğidir. Bu da yöntem konusunda yeterli bilgiyle mümkündür.”³⁰

Günümüz koşullarında yabancı dil öğrenme amacını Gündoğdu (2007) şu şekilde betimlemektedir:

*“Önceleri aydın olma, entelektüel bilgi edinme, kültürel zenginlik gibi gerekçelerle öğrenilen yabancı dil, bugün daha çok bilim ,sanat, ticaret, siyaset ve teknoloji alanında uluslararası iletişim ve işbirliği ile bilgi alış verişinin olağanüstü artmasından kaynaklanan gereksinimleri karşılamak için öğrenilmektedir. Yabancı dil öğrenmenin başka nedeni ise farklı ulusları ve kültürleri tanımak, onları farklılıklar içinde algılayabilmek ve bundan kendi toplumsal varlığımız için sonuçlar çıkarmaktır.”*³¹

Görüldüğü gibi, bir yabancı dili öğrenmek, salt o dilin dil bilgisi kurallarını, yapılarını, anlamını bilmekle olmuyor. Gündoğdu’nun çalışmasında da vurguladığı gibi farklı ulusları her yönüyle tanıyabilmek, anlayabilmek ve farklılıkları görebilmek, dünyaya ve yaşadıklarımıza her zamankinden farklı bir gözle bakmamızı sağlayacak bir durum oluşturacaktır. Gündoğdu ayrıca, okul başarısını ya da mesleki geleceğini düşünen kişilerin genellikle yabancı dili bir araç olarak kullanıp belirli alanlarda ondan yararlanmayı düşündüklerini dile getirmektedir. Özellikle son yıllarda yaşanan köklü değişim ve dönüşümler her alanda olduğu gibi eğitim alanında da ortaya çıkmış ve beraberinde birtakım sorunları da getirmiştir.

³⁰ Bkz. BUDAK, Yusuf, **Dün Bugün Bağlamında Yabancı Dil Öğretim Amaçlarına Disiplinler Arası Bir Yaklaşım**, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/146/budak.html>, Erişim Tarihi: [21 Şubat 2009]

³¹ Bkz. GÜNDOĞDU, Mehmet, **Almanca Öğretiminin Temel İlkeleri**, İstanbul, 2007, Kare Yayınları s. 2

Ekmekçi'ye göre;

“Öğrencinin öğrenmekte olduğu dile ve o dili konuşan toplumsal gruba karşı olumlu bir tutum içinde olması o dili öğrenme isteğini çoğaltır ve bunun doğal sonucu olarak öğrenme işlemi kolaylaşır. Öğrenci dili belirli bir amaçla öğreniyorsa ve o dili öğrenmenin sonucunda maddi ya da manevi bir kazanç sağlayacaksa o dili öğrenme isteği artar.”³²

Gündoğdu'ya (2007) göre;

“Yabancı dil öğretim sürecinde üzerinde durulması gereken önemli nokta: öğrencilerin belirlenen amaçlar doğrultusunda istenilen düzeye ne kadar sürede gelebileceklerini, öğrenme sürecinin daha verimli nasıl olabileceğini, başarı yada başarısızlığa yol açan nedenleri bulup ortaya çıkarmaktır.”³³

Buna göre bir öğretmenin görevi, öğrenciyi başarıya götürecek uygun öğretim yöntem, strateji ve becerileri bulup çıkarmak ve uygulamaktır. Tarihsel süreçte yabancı dil ders kitaplarında dört temel öğretim modeli üzerinde durulmuştur.³⁴

- Doğrudan Öğretim Modeli
- Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi
- Dilsel/Görsel İşitsel Yöntem
- İletişimsel-İşlevsel Yöntem Ve Kültürler Arası Yaklaşımdır

³² EKMEKÇİ, Özden, Yabancı Dil Eğitimi Kavram Ve Kapsamı, **Türk Dili Dergisi**, Dil Öğretim Özel Sayısı, TDK Yay., s.110

³³ Bkz., GÜNDOĞDU, Mehmet, **a.g.e.**, 2007, Kare Yayınları, s. 9

³⁴ Daha fazla bilgi için Bkz. KAST, Bernd, NEUNER, Gerhard, (Hrsg.), **Zur Analyse Begutachtung und Entwicklung von Lehrwerken für den Fremdsprachen Deutschunterricht**, Berlin, 1994, s.29

Bu yöntemler birbirine karşıt ortaya çıktıkları için, bir önceki yöntemin eksikliklerini bir sonraki yöntem tamamlamıştır.

Dilbilgisi-Çeviri yönteminin dilbilgisine ve çeviriye ağırlık vermesi bir sonraki yöntemin iletişime, yani derslerde konuşmaya ağırlık vermesine zemin hazırlamıştır. Tamamen birbirinden farklı yöntemler ders kitaplarına yerleşmiştir. Bu durum bize gösteriyor ki; dil bilgisi çeviri yönteminde farklı ülke insanları arasında bir diyalog yoktu, çünkü birbirlerini görme imkânı yoktu.³⁵ Ama teknoloji gelişti. İnsanlar farklı dünya insanlarıyla kaynaştı ve konuşmaya ihtiyaç duydu. Dil bilgisi-çeviri yöntemi genel anlamda daha çok kurallara, yani zihinsel çalışmaya dayanmaktadır. Bu yöntem sayesinde hedef yabancı dilde okuyup yazma becerisinde etkili olan öğrenci, dilbilgisinin diğer alanlarında yetersiz kalmaktadır. Sınıf ortamı öğrenciler için sıkıcı bir alana dönüşmekte, öğrenciler için ders monoton bir hal almaktadır. Bu süreçte etkili olan bir diğer öge de öğretmenin baskıcı ve otoriter tutumudur.³⁶

Bu yönetime göre canlı bir varlık olan dil esasında bir kurallar sistemi üzerine kuruludur. Kendi içerisinde bu sistem her bir sözcüğü bir kalıba dönüştürerek dile manalar yüklemektedir.

Yabancı Dil Eğitiminde drama oyunları ve teknikleri aslında her insanın içinde bir oyuncu gizlediğini kabul eder, küçük bir oyun için teşvik gerekebilir, bu sayede kişiliği zenginleştirilmiş, kendi becerilerini kullanabilen bireyler yetişebilmektedir. Bu açıdan bakıldığında öğretmenin görevi geleneksel modellerde ele alındığı gibi değil, aksine öğrencilere düşünce yoluyla fikirler üretmeleri konusunda rehberlik etmektir.³⁷

³⁵ Daha fazla bilgi için Bkz., GÜNDOĞDU, Mehmet, **Almanca Öğretiminin Temel İlkeleri**, İstanbul, 2006, s.165

³⁶ Dilbilgisi-Çeviri yöntemi konusundaki daha fazla bilgi için bkz. AKPINAR DELLAL, Nevide, **‘Evaluative Analyse der Landeskundlichen Aspekte in den Lehrwerken Deutsch als Fremdsprache an Ortaokul und Lise’**, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, 1990, s.5 v.d

³⁷ Bkz.AKPINAR DELLAL; www.karinthy.hu/pages/teacher/nemet/neuwe~1.htm - 21k - Neue Wege im kommunikativen Fremdsprachenunterricht.Erişim Tarihi: [14 Mayıs 2009]

Yabancı dil eğitiminde drama, öncelikle bir öğretme tekniğidir. Çeşitli rolleri bulunan öğretmenler, öğrencilerin etkin araştırma yapabilmeleri için iyi bir fırsat yaratmış olurlar ve karşılarında duran karmaşık bir konuyu bu sayede bireyin zevk alacağı bir süreç haline getirilebilir. Öğrenme hedefini yeniden değerlendirmek ve analiz etmek için kendisi çalışır. Dil eğitiminde öncelikli olan iletişim yeterlilik dil yeterlilik ve (birimi ise, dilsel performans, etkileşim eller beceri kavramları teşvik etmesi gerekmektedir. Sorunların, çatışmaların olması olumsuz değil aksine öğrenciler arasında sosyal bir etkileşimin gerçekleştiğinin ipuçlarını vermektedir.

Dil öğretme yöntemlerinden Dilsel/Görsel-İşitsel Yöntem, dil bilgisi yapılarını yapısalci bir anlayışla ele alır ve yabancı dil öğretiminde sözlü dil kullanımına öncelik verir. Temel amaç öğretilen yabancı dili anadili düzeyinde geliştirmektir. Bu amaçla gündelik yaşamda kullanılan diyaloglar özgün biçimiyle öğretilir. Bu arada görsel araç gereçlerden de yararlanır.³⁸ Ders etkinliklerinde olabildiğince doğal günlük dil kullanımına, farklı dil değişkelerine yer verilir. Dilsel yapılar örnekleme yoluyla öğretilir. Yani dilin yapısı öğrencilerin kuralları kendilerinin bulup anlayabileceği biçimde düzenlenen alıştırmalarla öğretilir.³⁹ Dil becerilerini geliştirmede; anlama, konuşma, okuma ve yazma sırası izlenir. Daha çok dinleme ve konuşma becerisine ağırlık verilir. Bu nedenle bu yöntem diyalogların ezberlenmesi ve öykünmeye dayalı tekrar teknikleri getirmiştir. Amaç öğrenciler üzerinde zihinsel düşünme yükünü hafifletmek tekrar ve öykünme yoluyla yabancı dilin öğretilmesini sağlamaktır. Bu yöntemde anadile yer verilmez.⁴⁰

³⁸ Daha fazla bilgi için Bkz. KAST, Bernd, NEUNER, Gerhard, (Hrsg.), **Zur Analyse Begutachtung und Entwicklung von Lehrwerken für den Fremdsprachen Deutschunterricht**, Berlin, 1994, s.29

³⁹ Daha fazla bilgi için Bkz., GÜNDOĞDU, Mehmet, **Almanca Öğretiminin Temel İlkeleri**, İstanbul, 2006, s.166

⁴⁰ Ayrıntılı bilgi için Bkz., IŞIK, Ali , **Yabancı Dil Eğitimimizdeki Yanlışlar Nereden Kaynaklanıyor**, Journal of Language and Linguistic Studies, Vol.4, No.2, October 2008, Bkz. www.jlls.org/Issues/Volume%204/No.2/aisik.pdf s.7-8, Erişim Tarihi: [25 Mayıs 2009]

Tosun, (2006) “**Yabancı Dil Öğretim ve Öğreniminde Eski ve Yeni Yöntemlere Yeni Bir Bakış**” adlı çalışmasında Skinner’a dayanarak;

“Dinleme ve konuşma becerilerine öncelik vererek diyaloglar ve yoğun sözlü alıştırmalarla belirli bir plana göre hazır kalıp yapılarını öğretmeyi amaçlayan bir yöntemdir. Her düzeyde sözlü tekrarları öngörür: örneğin, diyaloglar, taklit ve ezberleme (mim-mem) biçiminde işlenir. Her cümle ya da kalıp önce sınıf sonra kümeler ve en sonunda da bireysel olarak tekrarlanır. Öğrenciler öğrendiklerini papağan gibi tekrarlamak yerine, uygun bir iletişim ortamında kullanabilmelidir.”⁴¹

Dil öğretme yöntemlerinden İletişimsel-İşlevsel Yöntem, dilin bir iletişim aracı olduğu düşüncesinden yola çıkarak geliştirilmiştir. Dilin temel işlevi karşılıklı iletişim ve etkileşimi sağlamaktır.⁴² Amaç yabancı dil öğretiminde öğrenciye iletişim yetisinin kazandırılmasıdır. Ancak iletişim yetisi dilin somut durumlarda ve toplumsal bağlamda kullanılmasıyla ilgili kurallarını öğrenmekle kazanılır. İletişim yetisi biri dilsel diğeri toplumsal iki bileşenden oluşur. Öğrencilere kazandırılması amaçlanan sözlü ve yazılı iletişim yetisi, anlama ve anlatma yetilerinden oluşan bir bütündür. Bu yöntemde önemli olan öğrencinin kendisi kadar diğer öğrencilerin öğrenmesine katkıda bulunması gerektiğinin, yani diğer öğrencilerle etkileşim içerisinde bir şeyler öğrenmesi gerektiğinin bilincine varmasıdır.⁴³

⁴¹ TOSUN, Cengiz, Yabancı Dil Öğretiminde Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Unsurlar, **Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi**, S.5, Mayıs 2006, s. 82

⁴² Daha fazla bilgi için Bkz., GÜNDOĞDU, Mehmet, **Almanca Öğretiminin Temel İlkeleri**, İstanbul, 2006, s.168

⁴³ Bkz. İŞERİ, Kamil, **Dilin Kazanımı ve Yabancı Dil Öğretimi**,

Bkz. host.nigde.edu.tr/kiseri/makaleler/dilinkazanimi.pdf – Erişim Tarihi:[21 Mayıs 2009]

“Yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen unsurlar” adlı çalışmada Şahin (2009);

“Yabancı dil öğreticisinin sınıftaki tutum ve davranışları; dil öğretimindeki istek ve hevesi, öğrenci motivasyonunu etkileyen önemli bir özelliktir. Sınıfa asık bir suratla gelen, yorgun ve isteksiz bir görüntü sergileyen öğretmenin sınıftaki öğrenim ortamını kendi yansıması olarak bulması kaçınılmazdır. Bu durum öğrencilerde iletişim korkusunun oluşmasına yol açar.”⁴⁴

Anadolu lisesinde görev yapmakta olan bir Almanca Öğretmeni “Yabancı dil öğrenmeyi” şu şekilde tanımlamaktadır;

“Yabancı dil öğrenmek, bir müzik aleti çalmayı öğrenmek gibidir. İşin püf noktası tekrardır.Yabancı dil öğrenmeyi öğrenmek yolun yarısını aşmaktır.”

Dil öğretme yöntemlerinden bir diğeri de *Kültürlerarası Yaklaşım Yöntemidir*⁴⁵. Kültürler arası herhangî bir dil öğrencisine daha önceki yöntemlerde verilmeye çalışılan bireyler arası eğitimi düzlemindeki karşıtı olarak da düşünülebilir. Geçmişte kullanılan dil öğretim yöntemleri, öğrenilen dilin ait olduğu kültürü öğretmekten çok, o dili konuşan bireylerin dilsel becerilerini taklit etmeye yöneliktir.⁴⁶ Başka bir dile sahip olmak, bir kişinin nasıl algıladığını, kavramlaştırdığını ve kendisini ifade ettiğini belirginleştirmektedir. Bu iletişim becerisi başka alternatif iletişim stratejileri geliştirmeyi mümkün kılmaktadır. Bu beceri, bir kişinin dünyayı nasıl algıladığı konusunda kendisini aşmak ve dönüşüm sağlamanın yolunu açmaktadır.⁴⁷

⁴⁴ ŞAHİN, Yusuf, Yabancı Dil Öğretiminde Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Unsurlar, **TSA Dergisi**, Yıl: 13, S: 1, Nisan 2009, s.156

⁴⁵ Daha fazla bilgi için bkz. TAPAN, Nilüfer, **20.y.y Almanca Öğretiminde Kuramsal Temeller ve Uygulanan Yöntemler**, İstanbul, 1998

⁴⁶ Daha fazla bilgi için Bkz., GÜNDOĞDU, Mehmet, **Almanca Öğretiminin Temel İlkeleri**, İstanbul, 2006, s.171

⁴⁷ Bkz.AKPINAR DELLAL, Nevide, **a.g.e.**, 1990, s.10 v.d

Gökmen'in “**Yabancı Dil Eğitiminde Kültürlerarası Edinç**” adlı çalışmasına göre, ikinci bir dile sahip olmamak ya da çok az seviyede sahip olmak, kişiyi dünyadaki başka kültürler üzerinde düşünmekten alıkoyar ve bunun sonucunda da birey, kültürler arası deneyimlerin en değerli görüşlerinden birinden mahrum kalabilir.⁴⁸

Öğrenme teorileri genel olarak ele alındığında son dönemde eğitim sisteminde sıkça “*Beyin Tabanlı Öğrenme*” kavramına rastlamaktayız.

“Bu öğrenme teorisi özünde yapılara ve beynin işlevlerine dayanmaktadır. Beynin işlevleri engellenmediği müddetçe, öğrenme gerçekleşecektir.”⁴⁹

“Her insan tüm işlevleri ile çalışan bir beyin ile dünyaya gelir. Klasik eğitim anlayışında öğrenme sürecindeki cesaret kırıcı, göz ardı eden ve cezalandıran tutumlar sergilenmektedir.”

“Bu öğrenme türünün temelinde şunlar yatmaktadır;

1. Beyin tatma, koku alma gibi ekinlikleri gerçekleştirebilen paralel bir işlemcidir.
2. “Öğrenme bireyin tüm fizyolojisini meşgul eder.”
3. “Anlam arayışı doğaldır.”
4. “Anlam arayışı patterning üzerinden gerçekleşmektedir.”
5. Duygular patterning açısından son derece önemlidir.
6. Beyin aynı zamanda bütünü ve parçaları işler.
7. Öğrenme dikkat ve çevresel algı odaklı olabilmektedir.
8. Öğrenme bilinçli ve bilinç dışı olabilmektedir.

⁴⁸ GÖKMEN, Mehmet, Ertan, **Yabancı Dil Eğitiminde Kültürlerarası Edinç**, <http://www.tomer.ankara.edu.tr/dildergileri/128/69-77.pdf> , Erişim Tarihi:[27 Eylül 2007]

⁴⁹ **Brain Based Learning Theory**, An overview of this theory and its role in the classroom, 2002; <http://www.funderstanding.com/content/brain-based-learning> - Erişim Tarihi:[19 Aralık 2008]

9. İki tür hafıza vardır; mekansal ve anlık
10. En iyi öğrenmeyi mekansal öğrenmenin gerçeklerle bir araya geldiğinde anlarız.
11. Her beyin eşsizdir.⁵⁰ (Çev. Z.K.)

Sonuç olarak; toplumsal ihtiyaçlar insanları yeni öğretim modelleri, strateji ve yöntemleri bulmaya yöneltmiştir. Ancak modern öğretim modellerinde; tüm eğitim ortam ve materyalleri, çocuk ve gençler için eğlence, rahatlatıcı, renkli ve zengin, eğlendirici tek sözcükle keyif verici değilse “Öğrenci ne yapsın da bu eğitimden zevk alsın, bir şeyler öğrenebilsin?” sorusunu merkeze almak gerekmektedir.

Mesleğimde belki de bana kendimi gerçek bir öğretmen olarak hissettirecek o anı ve etkinliği yaşamışlıklarımın hangi bahçesinde saklarım bilmiyorum. Bu bağlamda bir de kendi yaşadığım bir anıyı aktarmak istiyorum.

Bulunduğumuz ortamın fiziksel şartlarının yettiği ölçüde drama tekniğini sınıfa taşıdığım bir gün, öğrencilerimden bir durumu, olayı konuşmadan sınıf içerisinde bir başka arkadaşına tiyatral olarak anlatmaya çalışmalarını bekledim. O ana kadar yapılan tüm etkinliklerde hep benimle eşleşen bedensel özürlü bir öğrencimin bu etkinlikte popüler bir oyuncu olacağını elbette ben de tahmin edemedim. Etkinlik sırasında konuşmadan hareketlerle durumu en çabuk ve en etkili anlatmayı başardığında ise sınıfın gözdesi konumuna gelen öğrencimin “ Ben yaptım.”, “Artık ben de sizinle aynı dersi yapabiliyorum.” cümleleri eğitimin aslında beklentiler ve ihtiyaçlar doğrultusunda düzenlendiğinde herkese ulaşabileceği gerçeğini gösterdi bana.

⁵⁰ **Brain Based Learning Theory**, An overview of this theory and its role in the classroom, 2002; Bkz. <http://www.funderstanding.com/content/brain-based-learning> - Erişim Tarihi:[20 Aralık 2007]

Keyifli eğitim-öğretim ve yetiştirme süreçlerinin, insanın doğasına yabancılaşmayan; bilakis onun özgürleşmesine katkıda bulunan bir içerikte şekillenmesidir.

“Her şeye rağmen eğitimden keyif almalı insan. Öğrenme süreci insanda haz yaratmalıdır, angarya ya da kölelik duygusu değil. Keyifli eğitimden anladığı, öğrenmenin tam anlamıyla ama öğrenciyi hırpalamadan, sıkmadan, aşağılamadan, ötekileştirmeden, ayırmaştırmadan tek sözcükle yabancılaştırmadan gerçekleştirmesi demektir. Bunun için öğretmenin elbette otorite, ama demokratik bir otorite, tüm tarihsel mirastan eleştirel bir şekilde yararlanan bir otorite olması gerekir.”⁵¹

Kemal İnal, eğitimin ancak öğrenciyi mutlu ettiği ve dayatmanın olmadığı gerçekliğine ulaştığında doğru olabileceğini savunmaktadır. O, eğitimi sistemin herhangi bir parçası olarak görmemekte, tam aksine sürecin vazgeçilmez unsuru olarak algılamaktadır. Eğitimde yaşanan olumlu değişim ve gelişimlerin sırasıyla bireyin hayatındaki tüm zincirleri de etkileyeceğini savunmaktadır.

1.2. EĞİTİMDE VE YABANCI DİL EĞİTİMİNDE ÖĞRETİM MODEL, YÖNTEM VE TEKNİKLERİNİN BİRBİRİYLE İLİŞKİSİ

Günümüz yabancı dil eğitiminde, İletişimsel-İşlevsel Yöntem ve Kültürlerarası Yaklaşım, çerçevesinde dil öğretimindeki yöntemler ve teknikler konusunda bazı değişimlerin yaşanması, öğrenci merkezli uygulamalara gidilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Öğretmenlerin ve öğretmen adayı öğrencilerin çok farklı öğretim stratejilerini bilmeleri ve kullanabilme yeteneğine sahip olmaları bugün önemli bir konudur.

⁵¹ İNAL, Kemal, "Kapitalizm, Yabancılaşma ve Keyifli Eğitim", **Eğitim Zil ve Teneffüs Dergisi**, Sayı:2, Mart 2006, s. 17

Öğrencinin kendisini en özgür hissettiği, en rahat davrandığı derslerden biri olan yabancı dil dersleri sıkıcı bir hal almaktadır. Oysa ki bir dili öğrenmek o dili yaşamaktan geçer. Bir dili yaşamaksa; o dilde şarkı söylemek, şiir yazmak o dilde çocuk olmak, oynamak ve o dilde konuşmak ile eşdeğerdir.

Instructional Approaches A Framework for Professional Practice (1991), Chapter 2: Instructional Models, Strategies, Methods, And Skills, içinde, <http://www.sasked.gov.sk.ca/docs/policy/approach/index.html> künyeli kaynaktan alınan aşağıdaki 1. şekil, eğitimde öğretim modeli, strateji, yöntem ve beceri kavramlarının birbiriyle olan ilişkilerini ve konunun detaylarını net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Şekil 1: Şekil 1 Öğretim modeli, stratejileri, metotları ve beceriler arasındaki ilişki⁵²

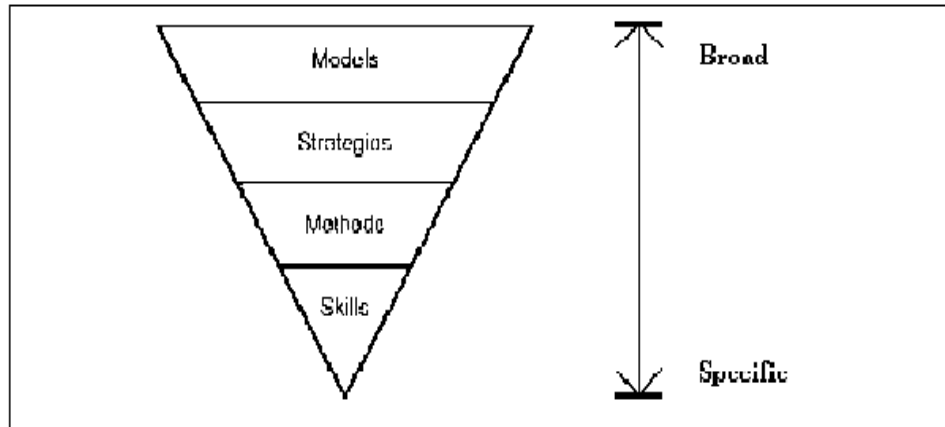

Figure 1: Relationship among Instructional Models, Strategies, Methods and Skills

⁵² Daha fazla bilgi için Bkz. **Instructional Approaches A Framework for Professional Practice (1991), içinde, <http://www.sasked.gov.sk.ca/docs/policy/approach/index.html>, Erişim Tarihi:[1 Nisan 2009]**

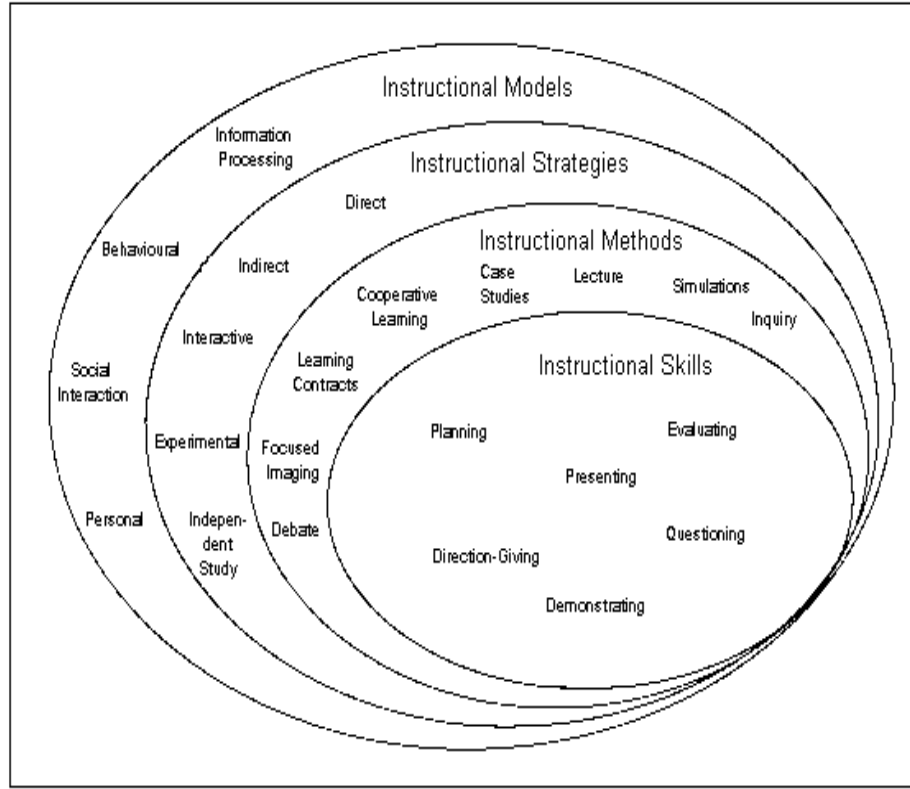
Bu çalışmanın konu alanı olan strateji kavramı, sözcük anlamıyla “sevk etme, yöneltme, gönderme, götürme ve gütme” demektir.⁵³ Şeref Tan’ın tanımına göre “Öğretme stratejisi bir konunun öğretimindeki yaklaşımdır. Dersin bir öğretmen tarafından sunulması bir öğretim stratejisidir”⁵⁴

Şekil 1’de görüldüğü gibi süreç içerisindeki tüm öğeler birbirini dolaylı ve doğrudan etkilemektedir. Bu sebeple derste izlenecek yöntem ve strateji konusundaki hassasiyet tüm sürece etkide bulunacaktır.

⁵³ [http:// www.tdk.org/srategi](http://www.tdk.org/srategi) Erişim Tarihi : [24 Aralık 2008]

⁵⁴ TAN, Şeref, **Öğretimi Planlama ve Değerlendirme**, Pegeme Yayıncılık, Ankara, 2005, s.74

Şekil 2: Öğretim ile ilgili öğretim modelleri, öğretim stratejileri, öğretim yöntemleri ve becerileri kavramlarının birbirleri ile olan ilişkisi⁵⁵

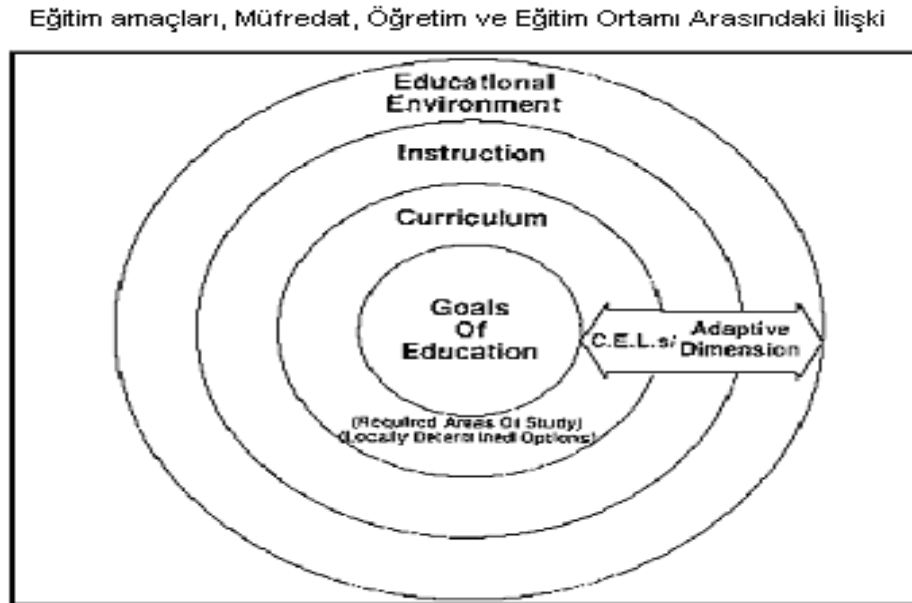
Eğitim öğretimde model seçimi hem öğretime vurgu yapmak hem de öğrenci beklentilerini önemsemek açısından son derece önemlidir. Joyce ve Weil (1986), dört model üzerinde durmaktadır; bilgi işleme, davranışsal yaklaşım, sosyal etkileşim ve kişisel gelişim. Bu modellerin esas alındığı derslerde birçok farklı strateji kullanılabilir. Modeller bu yönüyle bakış açısı zenginliğini de beraberinde getirmektedir. Stratejiler farklı birkaç durumda bulunabilir:dolaylı, deneysel, etkileşim bu stratejilerden bazılarıdır. Yöntemler ise öğretmen ve öğrenci arasında

⁵⁵ Daha fazla bilgi için Bkz. **Instructional Approaches** A Framework for Professional Practice (1991), içinde, <http://www.sasked.gov.sk.ca/docs/policy/approach/index.html>, Erişim Tarihi:[1 Nisan 2009]

bir köprü niteliğindedir. Yöntemler sayesinde öğretmen öğrenci durumlarının analizini yapabilir ve öğrenme ortamını bu değerlendirmeler ışığında düzenleyebilir.

Beceriler yani kabiliyet en özel davranış alanı olarak da adlandırılabilir. Bu sayede yalnızca öğretmen davranışları değil aynı zamanda öğrencinin de anlayabilme, yorumlayabilme kabiliyetlerinde değişimler yaşanabilmektedir.

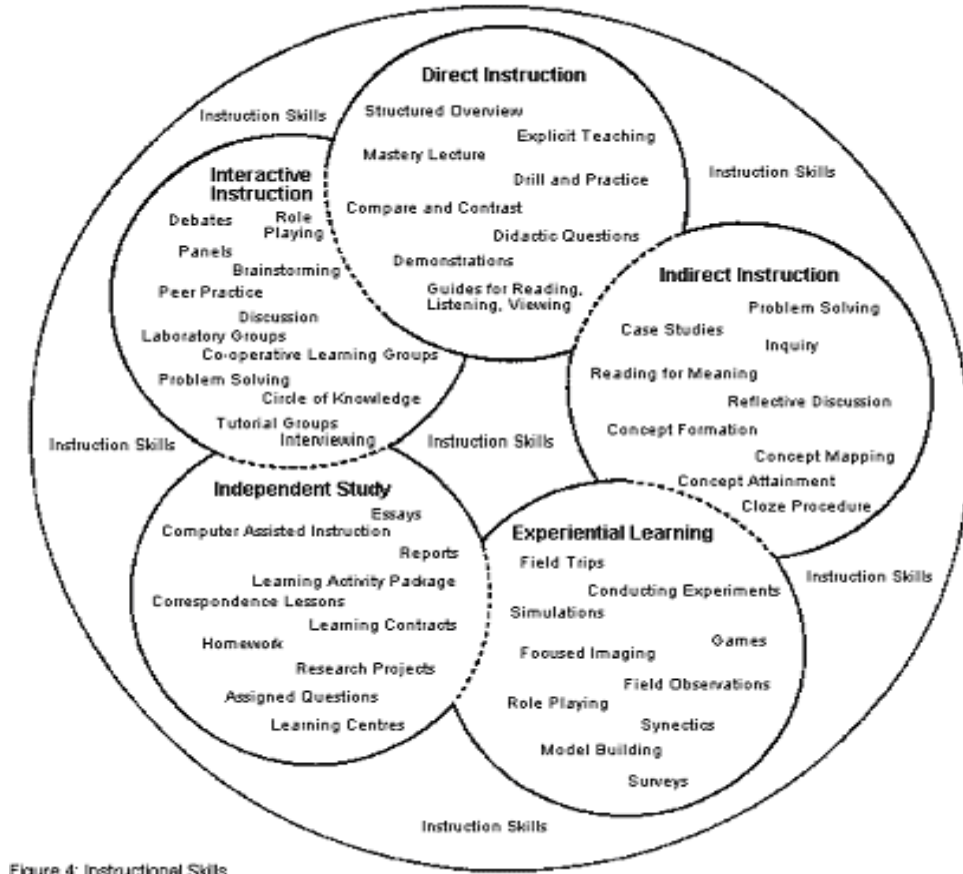
Şekil 3: “Eğitim amaçları”, “müfredat”, “öğretim” ve “eğitim ortamı” arasındaki ilişki⁵⁶

Şekilde görüldüğü gibi, ilk önce eğitim amaçları belirlenmekte, buna göre müfredat belirlenmektedir. Müfredat, yöntemi; yöntem ise eğitim ortamını belirlemektedir.

⁵⁶ Daha fazla bilgi için Bkz. **Instructional Approaches A Framework for Professional Practice (1991), içinde, <http://www.sasked.gov.sk.ca/docs/policy/approach/index.html>**-Erişim Tarihi:[1 Nisan 2009]

Şekil 4: Doğrudan öğretim stratejisi, dolaylı öğretim stratejisi, deneysel öğrenme, etkileşimli öğrenme ve bağımsız çalışma süreçleri⁵⁷

Anlatım yöntemi, öğretim uygulamalarının önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

Bu yöntem öğretmen merkezli olup, öğrenciyi pasif olarak ele almaktadır. Dolaylı öğretim stratejileri kapsamında yer alan kavram oluşturma yöntemi sayesinde öğrenciler bilgi maddeleri arasındaki ilişkileri görebilme ve bu maddeler arasında bağlantı kurabilme özelliklerini öğrenmektedirler.

⁵⁷ Daha fazla bilgi için Bkz. **Instructional Approaches** A Framework for Professional Practice (1991), içinde, <http://www.sasked.gov.sk.ca/docs/policy/approach/index.html>-Erişim Tarihi:[1 Nisan 2009]

Bu yöntem; bireysel başarıları, grupla çalışma gibi birçok kazanımı da içermektedir. İncelemeye dayalı öğrenme yönteminde süreç içerisindeki tüm öğeler birbirleri ile etkileşim içerisinde olmak durumundadır. Bu etkileşim sayesinde öğrenciler sürece ve sonuca direk etkiye bulunmaktadırlar.⁵⁸

İşlenen derste kullanılacak olan stratejinin uygunluğu; dersin içeriğine, ders süresine, öğrenme ortamının fiziksel durumuna ve öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyine göre değişiklik gösterebilmektedir. Bu açıdan bakıldığında strateji öğretmenin sınıf hakimiyeti ve öğrencinin öğrenme sürecinde tek başına işe yarayan ve her şeyi çözebilecek sihirli bir değnek değildir.

Doğrudan öğretim stratejileri daha çok öğretmenin dersin merkezinde bulunduğu bir strateji olarak tanımlanmaktadır. Bilginin öğrencilere doğrudan aktarılması konusunda etkili olduğuna inanılan ve tümdengelim bir yapıya sahip bir stratejidir. Bu strateji; anlatım, gösteriler, alıştırma- tekrar yapma, didaktik soru sorma gibi yöntemleri içermektedir. Bu stratejinin kullanılmasında öncelikli olarak kurallar belirli bir düzen içerisinde öğrenciye aktarılır. Konunun pekiştirilmesi aşamasında ise örnek ve sorularla desteklenir. Bu stratejilerin kullanımında öğretmen etkili konumdadır. Öğrenciler daha çok yazmak ve kralları öğrenmekle yükümlüdürler.

Bu stratejilerin esas alınarak işlendiği derslerde öğrenciler; özgürleşme ve kendilerine has becerilerini sınıf ortamına taşıyamamakta; aksine yorum yapmadığı ve konuşmadığı için alkış alabilecek kadar uslu olan öğrenciler konumdadır.

Ancak her insanın farklı bir dünya olduğu gerçeği göz ardı edilmeden, öğrenme programları bu mantıktan hareket ederek hazırlanmalıdır. Bir öğrenci için ilgi çekebilecek bir durum, diğer öğrenciye hitap etmeyebilir ve onu etkilemeyebilir.

⁵⁸ TAŞPINAR, Mehmet, ATICI, Bünyamin, (2002), **Öğretim, Model, Strateji, Yöntem ve Becerileri/Teknikleri: Kavramsal Boyut. Eğitim Araştırmaları**, Yıl: 2, Sayı: 8, s.207-215

Bu anlamda öğretmenin sınıfa getireceği strateji ve yöntemler önemli bir konuma sahiptir.

Dolaylı öğretim stratejileri; merkeze öğrenciyi alan, bilgi aktarmaktan çok uygulayabilmeyi ve öğrencinin bilgiyi gündelik yaşamına taşımasını amaçlayan bir strateji olarak bilinmektedir. Dolaylı öğretim stratejisini açıklayan yöntemler olarak, araştırma-inceleme, problem çözme, tümevarım, karar verme ve keşfetme sayılabilir. Dolaylı öğretim stratejileri, öğrencinin bilgiyi yorumlamasını, kendi iç dünyasında bir yerlere koyarak özgünlüğünü ve yaratıcılığını sınıfa taşımasında etkili olabilmektedir. Bu strateji türlerinde öğretmen rehber, yönlendirici konumdadır. Bu sayede öğrenciler bir yandan dersin merkezindeyken diğer yandan ihtiyaç duydukları anda destek bulabilecekleri öğretmenlerine de ulaşabilmektedir. Öğretmen etkinliklerin uygulanmasında, sınıf içi etkinliklerin düzenli ve amacına uygun gerçekleştirilmesinde yardımcı kişi durumundadır. Bu bakış açısıyla işlenen derslerde önemli olan sadece sonuç değil, sürecin öğrencilere ne hissettirdiği ve neler kazandırdığıdır. Dolaylı öğretim stratejileri sayesinde öğrenciler kendi dünyalarında kendi enerjileri ile var ettikleri değerleri sınıf ortamına taşımakta, ve başarabilme duygusunun verdiği güvenle derste daha çok aktif hale gelmektedir.⁵⁹

“Etkileşimli öğretim stratejileri büyük ölçüde tartışma ve katılımcılar arasındaki paylaşıma bağlıdır. Burada önemli olan, sosyal beceri ve yeteneklerin geliştirilmesidir. Bu strateji, sınıf tartışmaları, küçük grup tartışmaları ve projeler gibi etkileşimli yöntemleri kullanır. Etkileşimli öğretim stratejilerinde öğretmene düşen en önemli görev, konu başlığını seçmek, grup büyüklüğünü belirlemek, zamanın etkili olarak kullanılmasını sağlamak olarak belirtilebilir. Etkileşimli öğretim stratejilerinin başarısı daha çok öğretmenin grup dinamiklerini geliştirme ve yapılandırmadaki uzmanlığına bağlıdır”⁶⁰

⁵⁹ TAŞPINAR, M., ATICI, B., a.g.m., 2002, s.207-215

⁶⁰ TAŞPINAR, M., ATICI, B., a.g.m., 2002, s.213

Etkileşimli öğrenmede önemli olan nokta birlikte yaparak yaşayarak öğrenme sürecinin öğrencide neler bıraktığıdır. Bireyselliğin yanı sıra grupla birlikte çalışmayı ve sorumluluk almayı önemseyen öğrenci, başarıya ulaştığında bir farklılık hissedecek ve bildiklerinin gördükleri ile sınırlı olmadığı gerçeğiyle tanışacaktır. Yeni bir dünyanın kapısını öteki olanı anlayarak işe başlayan öğrenci heyecanını , öğrenme arzusunu tek bir nokta üzerinde yoğunlaştırabilecektir. Öğretmenin rehber konumunda olduğu bu strateji uygulamalarında grupların dengeleri, hazır bulunuşluk düzeyleri ve öğrenme düzeyleri dikkatli bir biçimde ele alınmalıdır. Bu sayede hazırlanan etkinliklerde hedeflenen amaca ulaşma isteği beklenenden de çabuk gerçekleşebilmektedir.

İşbirliğine dayalı öğrenme türü drama eğitiminde de son derece etkili bir öğrenme türüdür. Bu sayede öğrenciler paylaşmayı, sorumluluk sahibi olmayı, grupla birlikte hareket etmeyi ve sonucu değerlendirmeyi öğrenmektedir. Bu yöntemle aynı zamanda kişiler arası iletişim gelişir.

“İşbirliğine dayalı öğrenme metodu (cooperative learning), ortak öğrenme amaçlarını maksimum düzeyde gerçekleştirmek üzere öğrencilerin küçük gruplar hâlinde (2-4 kişilik) iş birliği içerisinde birlikte çalışması esasına dayalı interaktif bir öğrenme-öğretme metodu” olarak tanımlanmaktadır.”⁶¹

Gündelik yaşamdaki öğrenmelerimizin büyük bir kısmı sosyal öğrenmedir. Bilindiği üzere insan davranışlarının temelinde taklit etme vardır. Bu sebeple birey kendisine kimi zaman model olarak canlı birini, kimi zamanda içinde bulunduğu sosyal ortamdan bir ögeyi koyabilir. Bu öğrenme türünde birey farkında olarak yada olmayarak kendisine bir model seçer ve öğrenmeyi gerçekleştirir. Bu öğrenme gözlem yoluyla öğrenmeye de katkıda bulunmaktadır.

⁶¹ YILMAZ, Ali, , İşbirliğine Dayalı Öğrenme; Etkili Ancak İhmal Edilen ya da Yanlış Kullanılan Bir Metot, **Milli Eğitim Dergisi**, Mart 2001, s.150

“Piaget’ ye göre özellikle okul öncesi dönemdeki çocuğun, zihinsel yapısının gelişmesinde etkili olan faktörlerden biri de sosyal deneyimdir.”⁶²

Bandura; sosyal öğrenme kuramı çerçevesinde insan davranışlarını sadece pekiştirme yoluyla ile değil, bilişsel, davranışsal ve çevresel faktörleri ile açıklamaktadır. Bandura, gözlem öğrenmesinde dört önemli aşama bulunduğunu ortaya koymuştur:

- “1-Dikkat
- 2-Hatırlama
- 3-Uygulama
- 4- Güdüleme Veya Pekiştirme”⁶³

Bandura’ya göre gözlemci modelden beş şey öğrenmektedir;

- “1.İnsan başkalarını gözlemleyerek birçok becerisini(problem çözme, okuma) geliştirebilir
- 2. Birey model aldığı kişideki özellikler bireyin önceki yaşantıları güçlendirir yada zayıflatabilir.
- 3. Gözlemci yeni değer yargıları ve tutumlar geliştirebilir
- 4. Gözlemci modelden çevrenin ve eşyanın nasıl kullanılacağını da öğrenir.
- 5. Birey model aldığı kişideki duygusal ve düşünsel yönünü birebir taklit ederek benzer duygular geliştirebilir.”⁶⁴

Bandura’nın çalışmasında vurguladığı nokta, bireyin model aldığı kişiyi sadece bir süreliğine değil, hayatının birçok noktasına koyacak kadar çok içselleştirdiğidir. Sınıfta hemen hemen her davranışıyla öğrenci için model olan öğretmenin, bireyin beklenti ve istekleri doğrultusunda etkinlikler gerçekleştirmesi son derece önemlidir.

⁶² ARAL, Neriman, BARAN, Gülen, BULUT, Şenay, ÇİMEN, Serap, **Drama**, İstanbul, Yapa Yayıncılık, Temmuz 2000, 1.basım, s.45

⁶³ Alıntı için Bkz. SENEMOĞLU, Nuray, **Gelişim Öğrenme Ve Öğretim**, Gazi Kitapevi, Ankara 2005, s. 229

⁶⁴ Alıntı için Bkz. SENEMOĞLU, Nuray, **a.g.e.**, 2005, s.229, 230

Öğretmenin sınıf ortamında model olduğu göz önünde bulundurulduğunda, davranışları ve tutumları öğrencinin hem bilişsel hem de duyuşsal alanındaki gelişmelere ve gerilemelere etkiye bulunabilmektedir. Dersin merkezinde olmaktan çok derste bir rehber konumunda olan öğretmen öğrencilere bireysel çalışma ve grup içinde sorumluluk alma bilincini de vermektedir.

Çelebi (2006) “ **Türkiye’de Anadili Eğitimi Ve Yabancı Dil Öğretimi**” adlı çalışmasında yabancı dil öğretimiyle ilgili yapılması gerekenleri de şu şekilde sıralamaktadır;

- Dilin yaşanılarak öğrenilen bir beceri olduğu unutulmamalı ve izlenceler bu ilkeye göre hazırlanmalıdır.
- Oluşturulan öğrenme yaşantıları yaşama ve öğrenci özelliklerine uygun olarak hazırlanmalıdır.
- Dil öğrenmenin iki yönü olduğu (anlama ve anlatım) unutulmamalı ve bu becerilere derslerde yeterince yer verilmeli, “Programın yetişmesi gerekir” kaygısı taşınmamalıdır.
- Öğrenciyi öğretilen dilde daha fazla meşgul etmek için okul dışı etkinliklere yer verilmeli.
- Ders izlenceleri hazırlanırken mutlaka uyaran sayısını fazla tutmaya, pekiştiricileri artırmaya özen gösterilmeli.⁶⁵

Her şeyden önce dilin canlı bir varlık olduğu, sürekli gelişime ve yeniliklere açık olduğu gerçeği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu sayede geliştirilecek bir yabancı dil dersi programı öğrenen bireylerin yaşamışlıkları ve öğrenme düzeylerine uygun olarak hazırlanmalıdır. Öğrenmenin sadece okul ve dersliklerle sınırlı kalması için öğrenme ortamlarının keyif veren ve öğrencide istek, ilgi, merak uyandıran bir yanı olmalıdır.

⁶⁵ ÇELEBİ, Mustafa Durmuş, Türkiye’de Anadili Eğitimi Ve Yabancı Dil Öğretimi, **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı : 21 Yıl : 2006/2 (285-307)s. 305

“Çocuğun bağımsızlığını kazanması için bedensel ve devimsel gelişim gereklidir. Bedensel ve devimsel gelişim ve çocuğun bağımsızlığını kazanabilmesi ise çocuğun bilişsel gelişimini besler. Bedensel gelişim, büyük ölçüde olgunlaşma ürünü olmakla birlikte, bilişsel gelişimde öğrenme büyük rol oynar. Bilişsel gelişimin temelinde ise kavram öğrenme vardır. Kavram öğrenme, çeşitli düzeylerde gerçekleşmektedir. Ve dört düzey bulunmaktadır.”⁶⁶

Bunlar;

- 1- Somut Düzey
- 2- Tanıma Düzeyi
- 3- Sınıflama Düzeyi
- 4- Soyut Düzey”⁶⁷

şeklindedir

Kavram öğrenmede aynı anda birçok kavramın birden sunulması öğrenciye şema kurma ve bu şemayı geliştirme şansı da tanımaktadır. Bu sayede öğrenci hem bilgisini kodlamakta hem de sınıflandırmada kendi öğrenme düzeyine uygun olarak hareket etmektedir.

⁶⁶ Bkz.SENEMOĞLU, Nuray, **a.g.e.**, 2005, s. 514

⁶⁷ Bkz. SENEMOĞLU, Nuray, **a.g.e.** , 2005, s. 514

1.3. EĞİTİMDE “DRAMA” / “ROL OYNAMA” KAVRAMLARI VE ÇERÇEVESİ

Drama sözcüğünün, köken Eski Yunanca'daki “Dram” sözcüğüne dayanmaktadır ve “Eylem” anlamına gelmektedir.“Yaşamak, canlandırmak, oynanmak için yazılmış oyun” anlamına gelmektedir.⁶⁸

Drama tekniği, öğrencilerin kendi duygu ve düşüncelerini başka bir kimliğe bürünerek ifade etmelerini sağlayan bir öğretim tekniğidir. Bir fikir; durum, sorun ya da olay bir grup önünde dramatize edilir.

Grubun üyeleri yalnızca dinlemek ya da tartışmak yerine olayın nasıl oluştuğunu izler ve konunun ayrıntısına inerler.

⁶⁸ <http://www.tdk.org/drama> Erişim Tarihi: [25 Ocak 2009]

Okvuran'a (2003) göre drama; *"Drama eğitimbilimi yöntemi, disiplin, sanatlar eğitimi alanı olarak değer aktarıcısı işlevini sürdürecektir."*⁶⁹

*"Rol oynama yönteminde ders konusu ile ilgili bir fikir, durum, sorun ya da olay, bir grup öğrenci tarafından yine bir grup öğrenci önünde dramatize edilir. Rol oynama sayesinde öğrenciler, başkalarının kimliğine bürünerek onların nasıl düşündüklerini, nasıl hissettiklerini ve nasıl davrandıklarını anlamaya çalışırlar."*⁷⁰

Rol yapma, öğretim amacıyla kullanılması önerilen geçmişte uzun tekniklerdendir. Rol yapmada birey, gerçek rolünden ve duygularından sıyrılıp kendini bir başkasının yerine koyar. Yada belli bir durumda ne yapacağını ve neler hissedeceğini hareketlerle gösterir.

Drama en basit şekliyle hayal edilen veya durum içerisinde belirlenen kalıba kişinin uygun davranması ve bu anlamda bir başkası olmanın ne demek olduğunu hissetmesi, kendisine bir başkası olarak bakabilmeyi öğrenmesi açısından son derece önemlidir.⁷¹

*"Rol oynamadaki temel düşünce aslında çok basittir; öğrencilere farklı etkileşimde bulunabilmek için belirli rolleri uygulama şansı verir."*⁷² (Çev.Z.K)

Drama tekniği sayesinde öğrenci kendi duygu ve düşüncelerini bir başka kimliğe bürünerek gerçekleştirmekte; ancak burada önemli olan nokta öğrencinin bunu zoraki yada baskı yoluyla değil istekliliği esas alarak gerçekleştirmesidir.

⁶⁹ Daha fazla bilgi için Bkz.OKVURAN, Ayşe, Drama Öğretmeninin Yeterlilikleri, **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, Yıl:2003, S.1-2, s.81

⁷⁰ Daha fazla bilgi için bkz http://roloynama.blogcu.com/rol-oynama-teknigi_16123861.html Erişim Tarihi: [18 Aralık 2008]

⁷¹ <http://www.sosyalbilgilerci.com/rehberlik/kisisel-gelisim/rol-oynama-yontemi> Erişim Tarihi: [18 Aralık 2008]

⁷² MENTS, Von Mary, **Rollenspiel; Effektiv**, Oldenbourg Schulbuchverlag, 1997, s.18

Önyargılarının kendisini terk etmesini, özgürlüğün ise ruhunda içeriye girmesine izin veren birey yaratmak, var etmek ve anlamak, anlatmak kavramlarını önemsemeye başlamaktadır. Rol oynama tekniği, bir davranış modelinin veya somut görüngünün dramatize edilerek oyun yoluyla anlatılmasıdır. Öğrenci merkezlidir. Rol oynama tekniği, öğrencinin hem ruhsal hem de bedensel gelişimi için önemli bir yöntemdir. Drama etkinlikleri sırasında öğrenci kaygı ve yanlış yapma duygularını bir kenara bırakarak, içinde bulunduğu andan zevk almaya çalışmaktadır. Bu sayede hem korktukları ile yüzleşme hem de yanlışlar yapabileceği gerçeği ile tanışmaktadır. Gündelik yaşam içerisinde benzer durumlarla karşılaştığında, mantıklı çıkarımlar yapabilmekte ve daha az yıpranarak sorunlarını çözme şansına sahip olmaktadır.

“Genel anlamda drama öğrencinin toplumsallaşmasını, bilinçlenmesini, kendini gerçekleştirmesini sağlayan bir eğitim tekniğidir”⁷³

Vaktinin büyük bir bölümünü okulda harcayan öğrenci bu ortamda edindiği bilgiler sayesinde toplumsallaşma ve sosyalleşme süreçlerini daha sağlıklı yaşamaktadır. Örneğin; grup çalışmaları veya canlandırma çalışmalarının hazırlık sürecinde birlikte hareket etmeyi ve farklı düşünceleri değerlendirmeyi öğrenen öğrenci, bu durumu kendi yaşamındaki benzer durumlarla da özdeşleştirmektedir. kendisinden farklı olanı kendisine benzemeyeni de dinlemeyi ve önemsemeyi öğrenen öğrenci evrensel değerleri farkında olmadan savunur hale gelmektedir.

Dramatizasyon çalışmalarında grup tarafından seçilen öğrenci hem lider olmayı önemsemekte hem de çevresi tarafından kendisine verilen görevi başarıyla taşımayı amaçlamaktadır. Grup tarafından onay görmesi, çocuğun özgüven duygusunu sağlamlaştırmakta ve bir sonraki etkinlikte gönüllü olmasına zemin hazırlamaktadır.

⁷³ Bkz., SIRRI, A., SIRRI, S., MEHMET, K., **Eğitim Fakültesi Programına Dayalı Eğitim Öğretimde Drama ve Oyunlar**, Cemre Ofset, Erzurum, 2003, s.2

“Drama bireylerin üzerinde birlikte çalışarak bir problem çözebildikleri ve birlikte kendi çözümlerini yaratabildikleri sosyal bir süreçtir.”⁷⁴

Akbaba, dramayı bir süreç olarak ele almakta ve bu süreçte başarıya ulaşmanın temelinde öğrencilerin kendi düşüncelerinden yola çıkmalarını ve kendi değerlerinin kabul görmesi adına çaba sarf etmelerini önemseydiğini belirtmektedir. Rol oynama tekniği ile öğrencinin duygu ve düşüncelerinin bir çok alanında değişim ve gelişim yaşanır. Furniess (1971) “**Soziales Rollenspiel**” adlı kitabında bunları şu şekilde sıralamaktadır:

- . Olası çözümler üzerinde düşünebilir
- . Rol oynama sürecinde içine girilen durumlar çocuk dünyası ile benzer çatışmalar gösterebilir
- . Yaratıcı becerilerini kullanma şansı yakalar.
- . Öğrenciler dünyaya farklı bir bakış açısı ile bakmayı öğrenirler
- . Farklı seçenekleri, zenginlikleri öğrenirler
- . Öğrenciler sadece kendi gerçekliklerini yansıtmakla kalmayacak aynı zamanda canlandırdığı rolde başarılı olma şansına da sahip olabilecektir.”⁷⁵(Çev. Z.K.)

Drama tekniğinin ne olduğuna dair uzmanlar her ne kadar farklı görüşler bildirseler de hemfikir oldukları nokta bireyin ihtiyaçları konusunda bir gelişim sağlamasına çalışmak ve eleştirel bakış açısı geliştirmesine yardımcı olabilmektir. Bu anlamda ele alınacak yöntem ve tekniğin öğrencinin sadece bilişsel düzeydeki ihtiyaçlarına değil, aynı zamanda duygusal ve sosyal yönlerine de hitap edebilmesi önemlidir. Sosyal bir süreç olarak da adlandırılan dramada birliktelik, paylaşım, sorumluluk alma ve başarabilme duygusu bu sürecin işleyişinde önemli etkenler olarak göze çarpmaktadır.

⁷⁴ AKBABA, Sırrı, SAĞLAM Sırrı, KÖK, Mehmet, **Eğitim Fakültesi Programına Dayalı Eğitim Öğretimde Drama ve Oyunlar**, Cemre Ofset,Erzurum 2003, s.2

⁷⁵ FURNİESS, Pauline, **Soziales Rollenspiel**, Otto Maier Verlag, Ravensburg, 1971 , s.15,16

Öztürk'ün (2008) drama tanımında dikkat edilmesi gereken kavramlardan biri de dramanın öğrenciyi yetiştirmesi ve onu yaşama hazırlamasıdır. Bu açıdan ele alındığında drama duvarların, okul binalarının ya da sınırların arasında kalan bir teknik değil, yaşam boyu öğrenmede önemli bir öğedir ve bir disiplin alanıdır. Drama sayesinde öğrenci; farklı düşünebilmeyi, yeniden üretebilmeyi ve kendine uygun olan bir şeyleri hazırlayabilmeyi öğrenmektedir.

“Drama bir yöntem değil, yabancı dil öğrenme programının herhangi bir aşamasında kullanılabilecek bir teknik ya da bir araçtır. Bütün dönemi kapsayacak bir drama projesi üzerinde çalışılabileceği gibi dersin başında, ortasında ya da sonunda on beş dakikalık etkinlikler de yapılabilir. Öğrencilerin, dili akademik bir çalışmadan çok iletişimi sağlamak için gerekli bir araç olarak görmelerini sağlar.”⁷⁶

Örneğin, Gündoğdu,

“Yabancı dil öğretiminin amacı, öğrencilerin kültürlerarası iletişimde her iki kültür özelliklerine uygun davranış becerilerini kazandırmaktır”⁷⁷

şeklinde açıklamaktadır.

Drama etkinliğinin kullanılarak gerçekleştirildiği bir yabancı dil dersinde, öğrenci, etkileşimi gerçekleştiren öğeleri birer zorunluluk olarak değil aksine gündelik yaşamında karşılaşılabileceği bir ihtiyaç olarak görmektedir. Bu sayede önyargılarında değişikliğe gidilebileceğinin de farkında olur, ve özgüven konusunda olumlu değişimler yaşayabilir.

⁷⁶ ÇEVİK, Hayati, **Çocuklara Yabancı Dil Eğitiminde Drama Tekniğinin Kullanımı**, Yüksek Lisans tezi, Adana 2006

⁷⁷ Bkz.GÜNDOĞDU, Mehmet, **Almanca Öğretiminin Temel İlkeleri**, Kare Yayınları, İstanbul 2007, s.171

Morgül dramayı;

“Drama, bir düşünceyi beden diliyle anlatmadır. İçsel bir durumun, bir tasarımın, bir düşüncenin eyleme dönüşmesidir.”⁷⁸

şeklinde tanımlamaktadır.

Morgül’ün drama tanımında vurguladığı beden dili kavramı, son yıllarda eğitimde sadece bilginin değil, hareketin,devinimin de yansıması olarak ele alınmaktadır. Özellikle drama tekniğinin etkin işlendiği derslerde öğrenci içsel durumunu, düşüncelerini, düşlerini, korkularını ve kaygılarını rahatlıkla dile getirebilmekte, bu sayede kendi yaşamının nesnesi değil öznesi konumuna gelmektedir. Farklı bakış açıları edinen, eleştirel düşünme yetisini kazanan öğrenci ; sürekli birilerini alkışlamak ve onlara destek olmak, takdir etmenin yanı sıra birilerinin kendisini ve eylemlerinin de takdir edebileceğinin farkına varmaktadır.

Gebze’de bulunan, 6 yıllık bir ilköğretim okulu öğretmeni mezun olduğu üniversitede drama hakkında hiçbir ders görmemiş. Fakat, müfredata göre aktarması gereken tüm bilgileri dramayı kullanarak veriyor. Bunun için ülke çapındaki seminerlere, kurslara katılmış bir öğretmen dramaya ilişkin görüşlerini şu şekilde dile getirmektedir;

⁷⁸ MORGÜL, Mahiye, **Eğitimde Yaratıcı Dramaya Merhaba**, Kök Yayıncılık, 4.baskı, Ekim 2006 Ankara, s.12

*“Drama herkes için farklı yorumlanabilecek bir kavram”(.....)
Hayatın kendisini sınıfa uyarlamak diye de tanımlayabiliriz.
Çocuklara anlatabileceğim en zor kavramları ve olayları
dramayla kolayca anlatabiliyorum.”⁷⁹*

Alıntıdan anlaşılacağı gibi öğretmen dramayı doğru bir şekilde tanımlamış ve drama tekniğinden yararlandığında en zor kavramları ve olayları anlaşılabilir bir şekilde sunabildiğini dile getirmektedir. Dramanın sınıf ortamına taşınması sürecinde aslında yaşantıların da farkında olmadan öğrenme ortamına getirildiğine dikkat çekmektedir.

Çetinkaya, Adıgüzel’e (2000) dayanarak **Yaratıcı Drama Lideri** adlı çalışmasında drama etkinliklerinde öğretmen ögesini şu şekilde vurgulamaktadır;

“Drama sürecinde ilk ivmeyi veren, sunan, değerlendiren ve yeniden uygulayan liderdir. Yaratıcı drama lideri, drama çalışmalarında katılımcılara rehberlik eden, drama sürecinin bir anlamda temelini oluşturan kişidir. Drama sürecinde lider, katılımcıların oluşturduğu drama grubu ve çalışılan mekana göre daha önemlidir.”⁸⁰

Dramanın bir disiplin alanı ve yaşam şekli olduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda; psikodrama, eğitici drama ve yaratıcı drama gibi drama türlerinden bahsedilebilir. Bu açıdan bakıldığında drama tekniğine ilişkin kavram alanı ve drama sürecinde önemli olan kavramlar hakkında da bilgi vermek yerinde olacaktır.

⁷⁹ Bkz.http://tebesirtozu.blogcu.com/egitim-bir-oyun-okullar-da-sahne-olacak_2427507.html - Erişim Tarihi:[1 Nisan 2009]

⁸⁰ ÇETİNKAYA, Çetin, **Yaratıcı Drama Lideri**, Anadolu Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Eskişehir 2007

Eylem,

“Eylem, karışıklığa yol açmayacak bir biçimde yapılan iş ve hareket olarak tanımlanabilir. İnsanın bir dış nedenle değil de doğrudan doğruya kendisinin gerçekleştirdiği davranışlara eylem denir.”⁸¹

Bu durumda eylem bilerek ve istendik geliştirilen harekettir.

Edim ise,

“Öğrencilerin derslerde yaptıklarıdır. Öğrencinin herhangi bir soruya verdiği yanıt, ürettiği herhangi birşey, arkadaşlarıyla ya da öğretmenle olan etkileşimi onun edimidir.”⁸²

Edimi eylemden ayıran en temel özellik edimde davranışın bir amaca yönelik oluşudur. Bu özelliği ile edim planlı programlı bir amaca hizmet etmektedir.

İletişimsel yeti; “ *Duygu düşünce yada bilgilerin söz, devinim, yazı, görüntü gibi araçlarla başkalarına aktarılması ve paylaşılmasıdır.*” şeklinde tanımlanmıştır.⁸³

İletişimsel yeti her bireyde farklı biçimde anlam bulmaktadır. Bu açıdan bakıldığında salt bir iletişimsel yetinin doğruluğu ve geçerliliğinden bahsetmek doğru olmayabilir. Bu bakış açısını eğitimde ele aldığımızda ise her bireyin öğrenim düzeylerinin farklılık gösterebileceği gerçeği ile karşı karşıya kalmaktayız.

⁸¹ ARAL, Neriman, BARAN, Gülen, BULUT, Şenay, ÇİMEN, Serap, **Drama**, İstanbul, Yapa Yayıncılık, Temmuz 2000, 1.basım, s.55-58

⁸² <http://wikipedia.org/wiki/Edim>, Erişim Tarihi:[20 Şubat 2008]

⁸³ http://www.turkceciler.com/drama_egitimi/drama_nedir.html, Erişim Tarihi:[18 Nisan 2009]

Bir başkasına göre iletişim; düşünce ve duyguların bireysel, toplumsal kümeler, toplumlararası söz, el kol devinimi, yazı, görüntü aracılığıyla değiş tokuş edilmesini sağlayan toplumsal etkileşim sürecidir. Ayrıca iletişim; bireyler arasında ortak bir simgeler sistemiyle gerçekleştirilen anlam ve bilgi alışverişi şeklinde de tanımlanmıştır.

Gedikoğlu, (2005) “**Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi Sorunlar ve Çözüm Önerileri**” adlı çalışmada öğrenme türlerinin önemine dair;

“Gelişme elde edebilmek için eğitimin her kademesinde kaliteyi sınıfa taşımak, etkili ve kalıcı öğrenmeyi sağlayabilmek için: “tam öğrenme, interaktif öğrenme, ve probleme dayalı öğrenme” gibi öğrenmeyi kalıcı kılan, işlevsel bilgi kazandıran çağdaş öğrenme-öğretme uygulamalarına yer verilmelidir.”⁸⁴

ifadeler kullanmaktadır.

Doğaçlama, anında yaratmaktır. Sıcaktan yanan elin çekilmesi bir refleks davranıştır. Yanan elin yerine birey kendisini koyup, eli konuşturması doğaçlama olarak belirtilir. Doğaçlama dramada eyleme geçmek ve insanın kendi kendisini açıklamak isteği vardır. Doğaçlamalar anlık tepkiler olarak değerlendirildiği için kişinin içinden gelen, herhangi bir amaç gütmeyen gerçekleştirdiği ve kendisini öğrenme ortamına en yalın haliyle taşıdığı anlar olarak da düşünülebilir.

“Yaratıcılık mevcutlardan farklı bir şey üretme olduğu için; yaratıcılık, biraz kural dışılığı çağrıştıran bir kavramdır. Aslında eğitimciler bunu olağanüstü bir şey algılamamadırlar. Nitekim öğretmenin öncede bildiği, ancak öğrencinin yeni olduğunu zannettiği bir çözüm yolu , öğrenci için yaratıcılık ürünü sayılır. O halde herkes kendi çapında, orijinal bir şeyler üretebilir.”⁸⁵

⁸⁴ GEDİKOĞLU, Tokay, Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi:Sorunlar ve Çözüm Önerileri, **Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 1, Sayı:1, Haziran 2005, s.77

⁸⁵ AKBABA, Sırrı, SAĞLAM Sırrı, KÖK, Mehmet, **Eğitim Fakültesi Programına Dayalı Eğitim Öğretimde Drama ve Oyunlar**, Cemre Ofset, Erzurum, 2003, s .5

Herhangi bir durumda öğrencinin yaratıcılığını değerlendirmek için salt yeni bir şey üretme olarak bakılmamalıdır. Öğretmenin o an düşünmediği, sınıftaki öğrencilerin bir araya getirip tamamlayamadığı; ancak bireyin öğrenme dürtüsü ile hareket ederek keşfettiği durumlar da olabilir. Bu anlamda sınıf ortamına getirilen düşüncelerin önemsinmesi ve eyleme dökülmesi öğrencin motive olması açısından son derece önemlidir.

Drama sürecinde önemli olan diğer bir kavram da psikodramadır. Bir grup tekniği olan psikodrama, bireyin sosyal ve duygusal açıdan hem kendi başına hem de grup içerisinde karşılaştığı sorunlara ve bunun çözümüne dramatik olarak geliştirdiği bir tekniktir.

“Psikodrama daha çok yetişkinlere yönelik bir psikolojik tedavi yöntemi olarak bilinmekteyse de, çocuklara ve gençlere yönelik olarak da uygulanmaktadır. Psikodramada amaç, katılan bireylerin iç görü kazanmaları yolu ile psikolojik gelişimlerini sağlanması ve böylece tedavi edilmeleridir.”⁸⁶

Psikodrama her ne kadar amaçlı ve programlı olarak algılsa da özünde gelişimlerin sağlanması ve değişimi hedeflediği için bu alandaki önemli kavramlardan biridir.

“Psikodrama, kişilik , kişiler arası ilişki, çatışma ve duygu sorunlarının özel dramatik yöntemlerle keşfedildiği, bireyin entelektüel ve iç tepkisel etkinliklerini içeren, ruhsal yaşam olarak da tanımlanır”⁸⁷

Psikodrama sayesinde birey iç dünyasına sakladığı ya da özgür bıraktığı davranışları ile, bazen farkında olarak bazen de istem dışı kendi dünyasını ortama aktarmakta ve sürece dahil olmaktadır.

⁸⁶ ÖNDER, Alev, **Yaşayarak Öğrenmek İçin Eğitici Drama**, Epsilon Yayınları, İstanbul 2003, s. 28

⁸⁷ AKBABA, Sırrı, SAĞLAM Sırrı, KÖK, Mehmet, **Eğitim Fakültesi Programına Dayalı Eğitim Öğretimde Drama ve Oyunlar**, Cemre Ofset, Erzurum, 2003, s .12

“Psikodramanın temelinde kişilerarası ilişkiler ve rol kuramı yaratmaktadır. Kişilerarası ilişkiler de empati transfer ve tele ilişkiler yoluyla belirlenir. Burada empati, başka bir insanın içinde bulunduğu durumun gerçeğini tümüyle algılayarak çalışmaktadır.”⁸⁸

Psikodramanın gerçekleşmesinde kişilerin birbirlerine karşı tutumlarında samimiyet ve özgüven duygusunun eksik olmaması gerekmektedir. Protaganist (oyuncu) kendisini özgür ve iyi hissettiği an bir başkasına bırakabilir ve çözüme ulaşmak için yollara çıkabilir.

Psikodramada beş öge vardır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir:

- 1- Oyuncu(protagonist)
- 2- Yönetici(psikodramatist)
- 3- Yardımcı Oyuncu(lar)
- 4- Sahne
- 5- Grup”⁸⁹

Akbaba’ya göre (2003) psikodramanın temelinde beş öge bulunmaktadır. Burada önemli olan nokta bu öğelerin hem birbirleri içinde bağımsız olarak ele alınması, hem de bir bütün olarak algılanmasıdır. Birey psikodramada yalnızca öğrenen değil, aynı zamanda öğreten ve yöneten konumundadır. Öğrenci bu sayede yaşamının her alanında etkili olacak olan empati kurma kavramına da bir adım yaklaşmış olacaktır. Salt kendi düşünce ve duyguları ile karar vermenin aslında çok da doğru olmadığını, paylaşımın, öteki olanı anlayabilmenin önemli bir yaklaşım olduğunu da anlayabilecek olgunluğa erişmektedir. Bu özelliği ile drama derste kullanılan bir teknik olmaktan çıkıp, bir yaşam şekli, bir öğreti olarak da karşımıza çıkabilmektedir.

⁸⁸ ARAL, Neriman, BARAN, Gülen, BULUT, Şenay, ÇİMEN, Serap, **Drama**, İstanbul,Yapa Yayıncılık, Temmuz 2000, 1.basım, s.45

⁸⁹ ARAL, Neriman, BARAN, Gülen, BULUT, Şenay, ÇİMEN, Serap, **Drama**, İstanbul,Yapa Yayıncılık, Temmuz 2000, 1.basım, s.45

Eğitici drama ise ,

“Pedagojik drama olarak da adlandırılır. (...)Eğitici drama ile yaratıcı drama arasındaki en önemli fark, eğitici dramanın amacının oyun yaratmak olmaması ve çocukların konuya eğitim amaçlı olarak katılmalarıdır. Eğitici drama, eğitim amaçlarıyla sınırlandırılmaktadır. Söz konusu olan etkinliğin kapsamı eğitici tarafından belirlenmektedir, çünkü bu etkinlik eğitici dramadır, drama eğitimi değildir. Eğitici drama bir adım sonra ne ile karşılaşacağını bilmeden yaşama ait rolleri yeri gelince oynamak ve bu rolleri yeri gelince oynamak ve bu yolla yaşamı tanımak demektir.”⁹⁰

Eğitici drama; drama tekniğinin eğitim alanında kullanılmasıdır. Pedagojik drama olarak da adlandırılır. Öğrencinin hemen her konuda eğitiminde kullanılan bir tekniktir. Bu nedenle diğer iki drama türünü de belirli oranda içine alır. Çünkü eğitici drama, öğrencinin psikolojik yapı ve psikolojik yaşantılar konusunda bilinçlenmesini de özel bir yetenek olarak yaratıcılığı kazanmasını da amaçlar.

“Eğer öğrencilerin kendi öğrenme ve çalışmalarında tercih ve özgürlükleri olursa, bu mevcut durumlarda içten gelen motivasyonla kendi çalışmalarının da özgü rolmasını sağlayacaktır.”(Çev.Z.K)

Yabancı dil öğrenme sürecinde önemli olan durumlardan biri de öğrencinin yaptığı eyleme ne derece istekli katıldıkları ve kendilerinden bir parça bulduklarıdır. Drama etkinliklerine bu bakışla yaklaşabilen öğrenci özgür sadece öğrenme ortamı ile tanışmış olmayacak aynı zamanda öteki olanı da anlayabilme yetisine sahip olacaktır.

⁹⁰ Daha fazla bilgi için bkz URBAY, ŞEN, Arzu: [http:// www.nuty.com/DRAMA_YÖNTEM1.ppt](http://www.nuty.com/DRAMA_YÖNTEM1.ppt)]

Eğitimin uzun bir süreç olduğu gerçeği düşünüldüğünde, öğrencide bir değişim ve dönüşümün yaşanması kaçınılmaz olacaktır. Bu açıdan bakıldığında etkili eğitim öğretim tekniklerinden biri olan drama, öğrencinin duygularını ve duygularını harekete geçirerek, kendilerini özgürce ifade etme olanağı tanımaktadır. Eğitici dramada asıl amaç var olanların öğrenilmesi değil aynı zamanda bilinç altında yatan ve açığa çıkmayı bekleyen yaratıcılıkların da paylaşılmasıdır. Kendisini bir oyun içerisinde düşünen öğrenci, tüm doğallığıyla bu sürece katılmakta ve klasik ders anlayışından bir süreliğine de olsa uzaklaştığını hissetmektedir.

Önder’e göre;

“Eğitici drama, sözlü iletişim aracı olan dilin gelişimi için, dili aktif olarak kullanması konusunda, çocuğa olanaklar sunar. Dramaya çocuğun aktif olarak katılabilmesi için, hem dili kullanması hem de hareket etmesi gereklidir. (...) Bu görüşe göre, hareket dil olmadan anlamsız olduğu gibi, hareket olmadan da dil anlamsızdır. Hareket ve dil birlikte ifade gücü kazanırlar”⁹¹

Ülkemizde yabancı dil öğretiminde en büyük sorunlar da tam bu noktada karşımıza çıkmaktadır. Dil öğrenmenin kişilere göre farklı olabileceği ve bu farklılıklara göre verilecek eğitimin niteliği, yöntem ve teknikleri konusunda özgün edinimlerin göz önünde bulundurulması gerekebilmektedir. Yabancı dil derslerinde dil ve hareket öğrenciye farklı iki kavram şeklinde sunulmakta ve öğrenci öğrendiğini uygulamaya koyma aşamasında sıkıntı yaşamaktadır. Oysa dil canlıdır. Hareket ve devinimin olmadığı yerde dilin varlığından söz edilemez. Siz kullandığınız müddetçe dil vardır. Dili anlamlı kılan ve ona yaşam veren harekettir. Yabancı dil öğretiminde öğretmenin rehber, bilginin kaynağı, bilgiyi sunan olarak yer aldığı; öğrencinin ise derse aktif olarak katıldığı, tüm becerilerini özgürce sunabildiği bir ortamda öğrenme üzerinde olumlu değişiklikler olabileceği kanısındayım. Öğrenci bu sayede dersin hem öğretmeni hem de öğreneni konumunda

⁹¹ Bkz., ÖNDER, Alev, **Yaşayarak Öğrenmek İçin Eğitici Drama**, Epsilon Yayınları, İstanbul , 2003, 5.basım, s.76

olacaktır. Bireysel farklılıkların ortaya çıkardığı ve çoğaldıkça zenginleşen bir sınıf veya öğrenme ortamı yaratılabilmektedir. “Ben” kavramının zamanla “Biz” kavramına dönüşmesi zor olmayacaktır.

Sırrı Akbaba’ya göre öğrencide saklı kalan yanların, kabiliyetlerin açığa çıkmasının ön şartı, öğrenme ortamında çocuğun çok yönlü düşünebileceği etkinliklere yer verilmesini sağlamaktır.

Yaşama tek bir pencereden bakan birey; kendisinden olmayanı, kendisine benzemeyeni sürekli eleştirme ve değiştirme çabası içerisinde olacaktır. Belki önyargılarında değişikliğe gideceğine daha da otoriter tavırlar sergileyebilecektir.

Bu açıdan bakıldığında sosyalleşme ve toplumsallaşmaya dair ilk şekillenmeler eğitim kurumlarında başlamakta ve çevre gibi faktörlerin etkisiyle

gelişmektedir. Bu süreçte öğretmenin sergilediği davranışlar ve tutumlar son derece önemlidir.

1.4. “YABANCI DİL EĞİTİMİNDE ETKİLİ ÖĞRENCİ MERKEZLİ ETKİLEŞİM TEKNİKLERİNDEN BİRİ OLAN “DRAMA TEKNİKLERİ

Shakspeare’in “ *Dünya bir sahnedir*” sözünün altında yatan derin anlam aslında “Eylem” den ibarettir. Dünyayı bir sahne olarak düşündüğümüzde, bizlerde oyunlarımızı, kişiliklerimizi kendi özümüze göre şekillendirip sunuyoruz. Bu süreçte eğitim kurumlarının etkisi yadsınamayacak bir gerçektir. Okullarda eğitim öğretim süreçlerine dâhil edilerek öğrencilere sunulan bilgiler sadece bilişsel basamakta kalmamakta, beraberinde duyuşsal yetilere de hitap etmektedir.

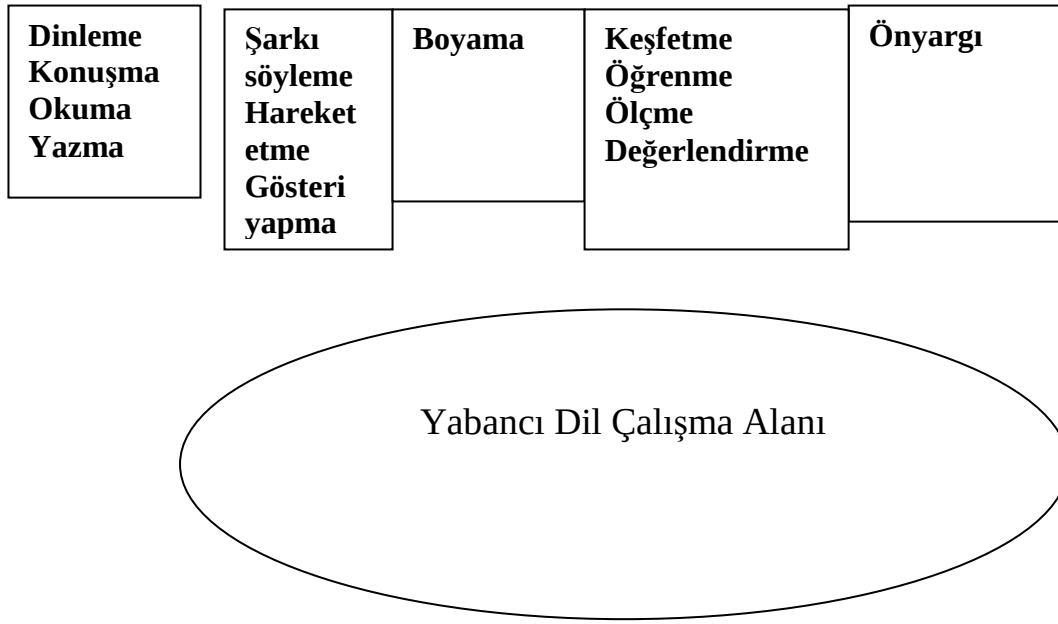

92

Köklerinin asla nereye ulaşabileceğini bilmediğiniz ve hayranlıkla baktığınız yaşlı bir ağaca benzer bir yabancı dili öğrenmek. Yeni bir kültüre, yeni bir yaşayışa, öteki olanı anlamaya ve kısmen kendi iç dünyanıza yaptığınız hem en kısa

⁹² Mehmet HEKİM’in sitesinden alıntılanmıştır. Bkz. <http://www.mehmethekim.com>. Erişim Tarihi:[20 Mart 2009]

hem de en uzun yolculuktur.Yabancı dil öğretiminde beklentileriniz, istekleriniz, hedefleriniz ve öğrenme isteğiniz ne denli fazlaysa, yolculuğunuz o denli uzun, farklılıklardan aldığınız tat bir o kadar unutulmaz olacaktır.

Şekil 5: Alıntı Werner Bleyhl'den, *Handlungsfelder der Grundschule*⁹³

Şekil 5'te Werner Bleyhl'den alıntılanan örnekte öğretme etkinliklerinin nasıl düzenlenmesi gerektiği açıklanmaktadır. Şekile bakıldığında etkinliklerin somuttan soyuta doğru sıralanması göze çarpmaktadır. Çıkış noktası yabancı dil öğretimin 4 temel becerisi olan şekilde, son aşama olarak soyut düzeyde öğrenciye bilgi aktarmayı amaçlamaktadır.

Yabancı dil eğitiminde sadece okullardaki ders saatlerini arttırarak başarıya ulaşılabilceği düşüncesi bugünkü eğitim sistemimizde bir türlü yanıtını bulamayan ve çözüme ulaşamayan mevcut sorunları da su yüzüne çıkarmaktadır. Yabancı dil eğitimi alanında başarının arttırılması için ilk önce, “Yabancı dil öğretmenleri, yeniliğe ne kadar açık ve yöntem teknik konusunda ne derece donanımlıdır?”,

⁹³ BLEYHL, Werner, **Fremdsprachen in der Grundschule**, Hannover 2000, Schroedel Verlag, s.76

“Yabancı dil eğitiminde kullanılan geleneksel modeller neler?” ve “Modern öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmak için gereken öğretmen yeterlilikleri nelerdir?” sorularının yanıtlanması gerekir.

Dil eğitiminde öğretmen ve öğrenci rolleri son derece önemlidir.. Geleneksel ve Modern öğretim yöntemlerinin iç içe geçtiği, kavram kargaşasının yaşandığı dil derslerinde öğretmenler bireysel tercihleri doğrultusunda derslerini işlemektedirler. Kendisini sadece bilgi aktarmakla yükümlü hisseden öğretmenler, daha çok dilbilgisi yöntemleri üzerinde durmakta, konuşma, hareket gibi davranışları göz ardı etmektedir.

Aslanargun’a göre yabancı dil öğretiminde, etkili ve kalıcı bir öğrenmenin önünde engel olarak duran birtakım sorunlar bulunmaktadır. Aslanargun sorunları şu şekilde sıralamaktadır

1. Kendine güveni olmayan, yarışmacı ortamları sevmeyen motivasyonu düşük öğrencilerin arkadaşları ve öğretmenleri tarafından diğer öğrencilerle kıyaslanması.
2. Kısa bir süre içerisinde dil öğrenileceğine ve kusursuz konuşma becerisi kazanılacağına dair yanlış inanç.
3. Dil öğretiminin ana dile yapılan çevirilerden ve dil bilgisi kurallarından ibaret sayma.
4. Öğretmen tarafından sınıfta genel olarak ana dilin kullanılması ve konuşma hatalarının motivasyonu azaltacak şekilde anında düzeltilmesi.
5. Dersin büyük bir kısmında öğretmenin konuşması, sadece örnek çözmesi ve sınıf içi kontrolü zayıflatığı gerekçesiyle grup çalışmasını terk etmesi; öğrencilerin ise sessizce dersi dinleyen ve not tutan pasif konumda bulunması.
6. Sadece egemen kültürel yapıya ve etnik kökene hitap eden kaynakların ve konuların seçilmesi.
7. Mevcut dil bilgisini ölçen, az sayıda ve uzun yanıtlarla değerlendirme yapılması.
8. Özellikle konuşma ve yazma becerilerinin ölçülmesinde standart yanıtların beklenmesi; dili kullanma becerisinden çok konu bilgisinin önemsenmesi. ;⁹⁴

⁹⁴ <http://www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/170/170/hilmi%20sungu.doc> Erişim Tarihi: [22 Nisan 2009]

Oysa bunun tam aksine yabancı dil eğitiminde yeni yaklaşımlar öğrenciyi merkeze almakta, sorumluluk bilincini geliştirmeye çalışmakta ve öğretmeni rehber; yönlendirici konumunda ele almaktadır. Bu açıdan bakıldığında yabancı dil eğitiminde öğretim teknik ve yöntemleri önemli bir yere sahiptir. Bir yandan bilginin kaynağı olarak görülen, diğer yandan danışman, yönlendirici konumda olan öğretmenin bilgiyi sunmanın yanı sıra öğrencilerin sosyal, duygusal yönlerini açığa çıkaracak etkinliklere yer vermesi, öğrencilerin motivasyonları arttıracak, onlara güven duygusunu kazandıracak teknik ve stratejiler kullanması gerekmektedir.

Öğrenciye bilgi sunmanın yanı sıra öğrencilerin fiziksel ve zihinsel gelişiminde etkili olacak etkinlikleri de planlayan öğretmenlerin öğrencilerini iyi tanımaları ve planlamalarını bu ihtiyaçlara göre düzenlemeleri gerekmektedir.

Yabancı dil eğitimi derslerinde “*Eğitici Drama Oyun Ve Teknikleri*”nin işlevleri tartışma götürmez bir özelliğe sahiptir. Bu açıdan bakıldığında etkili eğitim öğretim tekniklerinden biri olan drama, öğrencinin kendilerini özgürce ifade edebilmeleri için duygularını ve duyularını harekete geçirmektedir. Eğitici dramada asıl amaç var olanların öğrenilmesi değil, aynı zamanda bilinç altında yatan ve açığa çıkmayı bekleyen yaratıcılıkların da paylaşılmasıdır.

Nevide Akpınar Dellal, “Eğitici drama oyun ve tekniklerinin” yabancı dil eğitiminde işlevlerini şu şekilde özetlemektedir:

“Birçok sesi kullanabilen, sesini ne zaman yükseltmesi ne zaman kısması gerektiğini bilen, vurgulamaları ve tonlamaları yerli yerinde kullanabilen, kısacası birçok alanda sözel konuşma yeteneklerine sahip, jest ve mimiklerden yararlanabilen bir öğretmenin, yabancı dil eğitiminde daha başarılı olacağı açıktır. Örneğin, “kapıyı açma” sözünü kullandığında kapıyı açma eylemini de gerçekleştiren bir öğretmen, sadece öğretmekten çok öğrenciye o dili edindiriyordur da. Bu açılardan rahat bir yabancı dil öğretmeni bireye dili yaşatarak öğretir ve dili edindirir. Yaratıcılık bu aşamada oldukça önemlidir. Onun sınıf karşısındaki kendini ifade etmeye yönelik bu rahat hareketleri, öğrencilerini de aynı anlamda söz alamaya ve davranmaya yöneltir. Öğretmenin konuşma ve hareket etme rahatlığı, öğrencinin öğretmene güvenini de pekiştirecektir.”⁹⁵

Kendisini bir oyun ve harekete dayalı öğrenme ortamı içerisinde düşünen öğrenci, tüm doğallığıyla, kaybetmediği çocuk halleri ile bu sürece katılacak ve klasik ders anlayışından bir süreliğine de olsa uzaklaştığını hissedecektir. Duygularını ifade etme, zorluklar karşısında mücadele edebilmeyi öğrenme, olumsuzlukları olumluya çevirebilme, paylaşma ve yeniden yaratma kavramlarını öğrenci oyun esnasında öğrenmektedir. Yine drama sayesinde birey kendi yetileri ve yeteneklerinin farkındalığına ulaşır ve başarabilme duygusuyla bir adım öteye geçmiş olur. Sürecin başında “Ben” kavramı ile başlayan öğrenci zamanla “Biz” kavramına dönüşür ve bu gelişim öğrencinin sosyal yaşantısında da etkili olmaya devam eder. Bu değişim evde ailesi ile birlikteyken, dışarıda arkadaşları ile oyun oynarken, grup çalışmaları yaparken, iş ortamında arkadaşları ile paylaşırken sergilediği veya sergileyeceği tüm davranışların da özünü oluşturacaktır.

⁹⁵ AKPINAR DELLAL, Nevide, **Drama İnceleme ve Öğretimi“ Dersinde Drama Yazar ve Kuramcısı Bertholt Brecht’in Yaptığı „Sezuan’ın İyi İnsanı,”**Eğitim Bilim Toplum Dergisi, Cilt 3, Sayı 10, Bahar 2005

Eğitimde drama oyun ve teknikleri öğrenciye çok yönlü düşünebilmenin yanı sıra pek çok yarar sağlamaktadır. Drama oyun ve teknikleri; “Hayal gücünü geliştirir. Bağımsız düşünebilmeyi sağlar. Bireylerin işbirliği yapabilme özelliklerini geliştirir. Sosyal ve psikolojik duyarlılık gelişir. Bireyin sözcük dağarcığını ve buna bağlı olarak dil becerisi gelişir. Sözel olmayan iletişimin öğrenilmesini sağlar.”⁹⁶

Araştırmacılara göre öğrenci, drama etkinliğini genellikle oyun olarak algılar ve böyle algıladığı için de dikkatini ve enerjisini tıpkı oyun sırasında olduğu gibi etkinlik üzerinde yoğunlaştırır. Bu sayede öğrenciye eğitici drama yoluyla ile birçok kavram, konu ve sosyal davranışlar daha etkili olarak öğretilir.

Keyifli eğitim, öğretim ve yetiştirme süreçlerinin; insanın doğasına yabancılaşmayan, bilakis onun özgürleşmesine katkıda bulunan bir içerikte şekillenmesidir. Ama unutulmamalı; sadece eğitim insanı tek başına özgürleştiremez. Eğitim olsa olsa özgürleşme sürecinde önemli bir uğraktır. Eğitimi/okulu olabildiğince keyifli bir kurum/meکان haline getirmenin öncelikli yolu topyekûn siyasal bir mücadeleden geçer. Poulantzas’ın dediği gibi “ *Fabrika dönüşmeden eğitim değişmez.*”⁹⁷

Alev Önder’e göre “Eğitici drama, sözlü iletişim aracı olan dilin gelişimi için, dili aktif olarak kullanması konusunda, çocuğa olanaklar sunar. Dramaya öğrencinin aktif olarak katılabilmesi için, hem dili kullanması hem de hareket etmesi gereklidir.”

⁹⁶ SIRRI, Akbaba, SIRRI, Sağlam, MEHMET, Kök, **Eğitim Öğretimde Drama ve Oyunlar**, Erzurum, Cemre Ofset, 2003, s.11-12

⁹⁷ İNAL, Kemal, “Kapitalizm, Yabancılaşma ve Keyifli Eğitim”, **Eğitim Zil ve Teneffüs Dergisi**, Sayı 2 Mart 2006, s.17

Önder, Bruner’e dayanarak (1975), hareketin dil olmadan anlamsız olduğunu, buna karşın da hareket olmadan da dilin anlamsız olduğunu savunur. “*Hareket ve dil, birlikte ifade gücü kazanırlar.*”⁹⁸

Drama sayesinde sınıf eğlenceli bir alana dönüşmekte ders ise bir oyun olarak algılanmaktadır. Bu sayede kişiler arası etkileşimini güçlendiren bireyler daha özgür düşünmekte, araştırmaya öğrenmeye yönelmekte, öğrendiğini sorgulamaya başlamaktadır. Eğitimde başlayan bu özgürleşme süreci sosyal yaşantıyı da etkilemekte ve özgür, mutlu, bilinçli bireylerin gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Yabancı Dil derslerinde drama oyun ve tekniklerinin işlevleri tartışma götürmez bir özelliğe sahiptir. Öğretmen, eğitici drama oyun ve teknikleri konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip olduğu takdirde, yabancı dil eğitiminde drama ve oyunların etkili bir öğretme ve öğrenme stratejisi olarak kullanılabilecek ve öğrenci başarı ve motivasyonuna etki edebilme olanağı yakalayacaktır.

Bir yandan bilginin kaynağı olarak görülen, diğer yandan danışman ve yönlendirici konumda olan öğretmenin bilgiyi sunmanın yanı sıra öğrencilerin sosyal, duygusal yönlerini açığa çıkaracak etkinliklere yer vermesi, öğrencilerin motivasyonları arttıracak, onlara güven duygusunu kazandıracak teknik ve stratejiler kullanması gerekmektedir. Bu anlamda hem *yabancı dil öğretmeni eğitiminde* hem de *ilk ve orta öğretim kurumlarındaki yabancı dil derslerinde eğitici drama oyunları ve tekniklerinin* etkin kullanımı, dil öğretimindeki başarının artmasında vazgeçilmez yararlar sağlayacağından yola çıkılmaktadır.

⁹⁸ ÖNDER, Alev, **Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama**, İstanbul, Epsilon Yayınları, 5.baskı, 2003, s.76

Etkili öğrenci merkezli etkileşim stratejilerinden biri de drama ve oyun teknikleri stratejileridir.

— Öğrencilerin derste sıkılmaları, dikkatlerini toplayamamaları ve rahatsız edici davranışlar sergilemeleri öğretmenin ders yöntem ve metodundaki eksikliklerden mi kaynaklanmaktadır?

— Türkiye’de eğitim sisteminde öğretmenlerin drama eğitimini sağlıklı şekilde sunabilmesi için verilen eğitim yeterli midir?

— Derste kullanılan yöntem ve teknikler uygulama açısından da yeterliliğe sahip ve öğrencilerin ilgilerini sürekli canlı tutabiliyor mu?

— Oyunlar ve drama eğitimi ile kazandırılan davranışlar öğrencilerin ilerdeki yaşamlarına ne derece etkide bulunabilecek düzeydedir?

soruları öncelikle yanıtlanmalıdır.

Son yıllarda eğitim modellerinde “Yaparak, Yaşayarak Öğrenme” tekniği önemli bir yer tutmaktaydı. Ancak günümüzde bu modelin ötesine geçilerek “Oynayarak Öğrenme” ifadesi üzerinde durulmaktadır. Oyunlarla, zevk alarak, neyin ne olduğunu, ne için öğrenildiğinin farkında olan öğrencilerin gelişim düzeylerinde farklılık olduğu bilinmektedir. Öğrencinin bilgi düzeyinin yanı sıra sosyal becerilerinin, arkadaşlık, paylaşım, başarabilme, güven duygularında da gözlenebilir değişiklikler olması düşünülmektedir.

Başarabilme duygusunun öğrenciye verdiği mutluluk ve özgüven ise, bireyin diğer alanlarındaki becerilerin de açığa çıkmasına yardımcı olabilmektedir. Drama içerisinde birçok disiplini barındırdığı için, her öğrenciye kendisini ifade etme olanağı sağlamaktadır.

Bu özelliğiyle Gardner'ın “Çoklu Zekâ Kuramı” na da uygunluk göstermektedir. Drama tekniğinin merkeze alınarak işlendiği bir derste öğrencide:

- a. Bireyde yaratıcılığı ve hayal gücünü geliştirmesi,
- b. Zihinsel kapasiteyi geliştirmesi,
- c. Kendilik kavramının gelişmesinde katkı,
- d. Bağımsız düşünme ve karar verme,
- e. Duyguların farkına varılması ve ifade edilmesi,
- f. İletişim becerilerine olumlu katkı,
- g. Sosyal farkındalığın artması ve problem çözme yeteneğinin gelişmesi,
- h. Demokrasi eğitime destek,
- i. Grup içi süreçlere olumlu katkılar (arkadaşlık),
- j. Öğretmenle çocuklar arasında olumlu ilişkilere katkı,
- k. Genel öğrenci performansına olumlu etki

görülmektedir.

Öğretimlerin drama ve oyun tekniği içerisinde verilmesi çocuğun her yönden gelişimini sağlar:

Sonuçlar göstermiştir ki, drama sürecinde öğretmenlerin ve öğrencilerin beklentileri farklı olduğu için, üstlendikleri roller de farklıdır. Bu sebeple;

“Bu teknikle işlenen derslerde öğrencilerin dersi dinleme, not alma, söz alarak konuşma veya sorulan soruya yanıt verme gibi geleneksel sınıf içi rollerden uzaklaştıkları, bunun yerine öğrenci merkezli bir anlayış içerisinde; iletişime dayalı, risk alan, müzakereci ve yaratıcı bir biçimde etkinliklere katıldıkları, duruma göre kurgulayabildikleri, verilen rollere ve yine duruma göre duygu ve düşüncelerini HEDEF DİL de ifade edebildikleri gözlenmiştir.”⁹⁹

⁹⁹ http://yabancidil.mavigunkoleji.com/index.php?module=modul_tek&modul=170 – Erişim Tarihi: [12 Mayıs 2009]

Yabancı dil dersinde drama ve oyun tekniği ile,

- “Öğrenci yabancı dil ile ilgili durum ve cümle yapılarını, öğrenme baskısı hissetmeden, rahat bir şekilde yaşayarak öğrenir.
- Drama, dile karşı motivasyonu artırır. Öğrenci aktif olur, arkadaşlarıyla daha işbirlikçi öğrenmeye istekli hale gelir.
- Öğrencinin deneyimler ve yaşantılar kazanmasını sağlar. Öğrencinin böylece yaşamı çok yönlü algılamasını sağlar. Öğrencilerin çeşitli durumlarda kendilerini ifade etme, iletişim kurma ve sosyal davranma yetileri gelişir.
- Öğrenci kendisini başkasının yerine koyma yeteneği kazanır.(Empati yeteneği)
- Kalıcı öğrenmeye katkı sağlar.
- Öğrenciler hislerini ve vücudunu tanır. Öğrencilerin estetik duygularını ve böylece yaratıcılıklarını geliştirir.”¹⁰⁰

Drama sadece bir teknik olarak düşünülmemeli; aksine yaşamın içinden gerçekten yaşanmış yada yaşanılabilir bir an olarak algılanmalıdır. Ancak bu sayede kendimize benzemeyeni anlayabilir, öteki olanın farkına varır, unuttuğumuzu hatırlar, arka planda kalanı içimize katar, göremediklerimizi görür ve eksiklerimizi tamamlama şansına sahip olabiliriz.

Yabancı dil eğitiminde drama ve oyun teknikleri öğrenci merkezli eğitimi olanaklı kılmakta ve yaparak ve yaşayarak öğrenmeye katkı sağlamaktadır. Öğretmen ve öğretmen adayı görüşlerine göre, drama ve oyunlar, öğrencilerin daha aktif olmalarına yardım edecek, öğrencileri motive edecek, yabancı dildeki konulara ilgilerini sürekli kılacaktır. Bu anlamda drama (oyun) tekniği, öğretmen merkezli anlatım, soru-yanıt vs. gibi geleneksel eğitim anlayışlarına karşı, öğrenmeyi kalıcı hale getirecek öğrenci merkezli güçlü bir tekniktir. İlköğretim 4. ve 5. sınıftan başlayarak yabancı dil öğretimi programlarında drama ve oyun tekniklerine önemle yer verilmelidir.

¹⁰⁰ Daha fazla bilgi için bkz URBAY ŞEN, Arzu:
[http:// www.nutyoo.com/DRAMA_YONTEM1.ppt](http://www.nutyoo.com/DRAMA_YONTEM1.ppt)] <http://stu.inonu.edu.tr/~idkurt/blog/?p=63> Erişim Tarihi :[04 Şubat 2009]

Milli Eğitim Bakanlığı'nın İlköğretim 2. kademe 6.,7.,8. sınıflarına yönelik müfredata koyduğu drama derslerinin programda tanımlaması şu şekilde yapılmıştır;¹⁰¹

Drama ;

“Drama sözcüğü, sadece dönem sonu oyunu anlamına gelmez. Çünkü bu anlamda düşünüldüğünde dramanın olumsuz gibi görünen endişeli öğrenciler ve aşırı yorgun öğretmenler yönü akla gelir. Aslında, drama sadece sahneleme olmayıp dil öğrenme sürecinin eğlenceli bir parçasıdır.”(Çev.Z.K)

“Drama, çocukların okulda öğrendikleri basit ve mekanik dili, kişiliklerini katarak, özümsemelerini ve sevmelerini sağlar.Yabancı bir dili konuşurken utangaç olan çocuklara, arkasına saklanacakları bir karakter verir.”

Drama sayesinde öğrenci gizlemeyi düşündüğü, kendisinde eksik olduğunu hissettiği yanları da geliştirme şansına sahip olmaktadır.

“Dramatize etmek, öğrencilerin aktif öğrenmelerine katkıda bulunur. Bu yolla öğrenme, dili sıkıcı alıştırma veya tekrarlarla öğrenmeye göre daha anlamlı ve hatırlanabilir kılar.”

Drama etkinliklerinde bir grup önünde herhangi bir eylemi gerçekleştirmek, öğrencinin kendisine duyduğu özgüveni de arttıracaktır.

“Drama ve drama aktiviteleri kullanmanın, dil öğreniminde belirgin avantajları vardır. Öğrencileri konuşmaya teşvik eder ve onlara beden hareketleri ve yüz ifadeleri gibi sözsüz iletişimle, sınırlı bir dil birikimiyle bile iletişim kurma şansı verir. “

Etkinliği oyun olarak algılayan öğrencinin hem dil gelişiminde hem de dil öğretiminde ele alınan konuda yeterliliğe sahip olması sağlanabilir.

¹⁰¹ <http://www.tdk.gov.tr> , [İlköğretim 4-8.Sınıflar İngilizce Öğretim Programı ile Seçmeli İng. Dersi Öğretim Programı, s.32] Erişim Tarihi:[11 Nisan 2008]

“Drama, öğrencilerin bedenlerini, akıllarını, duygularını, dil ve sosyal iletişimlerini birçok düzeyde kullanmalarına olanak veren bir etkinliktir.”

Bir metni dramatize etmek, oldukça motive edici ve eğlencelidir. Son ürün, yani sahneye konacak eser, bellidir ve öğrencilerin bunu bilmeleri onların kendilerini güvende hissetmelerini ve belli bir hedefe doğru çalışmalarını sağlar. Öğrenciler dramada kendileri rol alabilirler veya kukla kullanabilirler.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın ilköğretim basamağında Yabancı Dil Eğitimi Programında drama bu şekilde tanımlanırken; ortaöğretimde biraz daha farklı ele alınmıştır. Yaş gurubu aralığının daha büyük olması sebebiyle etkinlikler farklılık göstermektedir.

Dil insanlar arasında iletişimin kurulmasını sağlayan en önemli unsurdur. Yabancı dil derslerinde bu iletişim konuşma, okuma, dinleme, anlama yetileri ile sağlanmaktadır. Bu becerileri edinmek kendi anadilimizi öğrenmede nedenli ön koşul ise; her hangi bir yabancı dili öğrenmede de o denli ön koşuldur.

Dilbilimcilere göre modern yabancı dil öğretiminde bu becerilerin bir bütün olarak ele alınması ve öğretiminin bu şekilde yapılmasının öğrenciye yarar sağlamaktadır.

Bu öğretimin esas alınarak düzenlendiği ve öğrenciye sunulduğu bir eğitim programında; öğrenci sadece o dili öğrenmekle kalmayacak, o dilin var olan değerleri üzerinde düşünecek, farklılıkları sorgulayacak, benzerlikleri irdelleyecek ve eleştirel bir bakış açısına sahip olabilecektir. Dili kültürden bağımsız düşünemeyeceğimiz için, bir yabancı dilin bünyesinde aynı anda birçok farklılığı da barındırdığını da görmekteyiz. Bu açıdan bakıldığında çok yönlü düşünme ve öteki olanı anlayabilme kavramları da eğitimle içi içe durmaktadır.

Modern yabancı dil öğretiminde esas olan öge öğrenci katılımıdır. Öğretmen bu derslerde bir rehber ve yönlendirici konumundadır. Oyunun bilgiyle karıştığı ve öğrencinin en doğal halinin sınıfa yansıdığı bu anlarda öğretmen tutum ve davranışları süreci ciddi şekilde etkilemektedir. Öğretmenin lider konumunda olduğu bu etkinliklerde öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve beklentileri de öğrencinin sosyal gelişimi, iletişimsel yetilerinin gelişimi açısından da önemlidir.

Yaşamı sınıfa getiren yabancı dil eğitiminde de yaşamdan alınmış sahne ve diyaloglar önemlidir. Bu çalışmada özellikle dil eğitiminde yararı tartışılmaz olan “Drama ve oyun teknikleri” konusunda öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının bilinç düzeylerinin yüksek olması gerektiğinden yola çıkılmıştır.

Etkili öğretim stratejilerinden biri de drama ve oyun teknikleridir. Drama ve oyun stratejisi, öğrenciyi dersin bir parçası olarak görür ve onu konu içeriği ile doğrudan ilgili kılar.

“Bir teknik olarak drama/oyun; öğrencileri duygusal yaşantıları ve motor becerileri açısından desteklemektedir.”¹⁰² (Çev.Z.K.)

Kendi kendine öğrenmeyi de öğrenebilirler böylece öğrenciler. Bu nedenle öğrenmeyi öğrenen öğrenciler yetiştirebilmemiz için, öğretmenlerimizin gerek eğitimleri sırasında veya hizmet içi eğitimleri esnasında değişik öğretim stratejileri, her bir stratejinin yararları ve uygulanma koşulları konusunda öğretmen ve öğretmen adaylarının donanımlı olmaları gerekmektedir. Diğer taraftan; öğrenmeyi ve öğretmeyi iyi öğrenmiş öğretmenler yetiştirmek, eğitim fakültelerinin de temel görevidir.

¹⁰² KLAWE, Willy, MATZEN, Jörg, **Lernen Gegen Ausländer Feindlichkeit**, Juventa Verlag, s. 79

Drama etkinliklerinde sonuçtan ziyade süreç çok önemlidir. Herhangi bir başarı ve başarısızlıktan söz etmek mümkün değildir. Asıl önemli olan öğrencilerin ne kadar yaratıcı düşünüp, ne kadar özgür davrandıklarıdır. Bu amaçla hareket edildiğinde drama tekniği esas alınarak hazırlanmış bir yabancı dil dersinde öğretmenin de dikkat etmesi gereken bazı temel noktalar bulunmaktadır. Aktivitelerin öğrencilere uygunluğu, aktivitelerin sınıfın fiziksel şartlarına uygunluğu, öğrencilerin günlük yaşamlarına uygunluğu gibi unsurlar katılımı etkilemektedir.

Tahsin Aktaş aktiviteleri seçerken aşağıdaki soruları sürekli göz önünde bulundurulması gerektiğini dile getirmektedir.

- “• Öğrenci bu aktiviteyle dili kullanma açısından bir ilerleme kaydedebiliyor mu?
- Bu aktivite öğrencinin iletişimsel becerisini geliştirebiliyor mu?
- Seçilen aktivite öğrencinin daha önce kazandığı bilgi ve becerilerini pekiştirebiliyor mu?
- Bu aktivite öğrencinin sınıf ortamında öğrendiklerini doğal iletişim ortamlarında transfer etme becerisini sağlıyor mu?¹⁰³

Drama tekniği, drama disiplini bir bütün olarak ele alındığında öğrenciye sadece bilişsel anlamda değil aynı zamanda duyuşsal ve sosyal alanlarda da kendisini ifade etme ve becerilerini açığa çıkarma şansı verir. Okul metaforunun öğrencinin zihninde uyandırdığı imgeler zamanla yerini bir oyun alanı, eğlence dünyasına bırakmaktadır. Farkında olmadan sürece dahil olan öğrenci hem öğreten hem öğrenen konumunda bulunmaktadır. Herhangi bir metin içerisinde geçen bir olayı dramatize ederek veya canlandırarak sınıf ortamına taşıyan öğretmen sürece öğrencileri katarak sorumluluk bilincinin gelişimine de katkıda bulunabilmektedir.

¹⁰³ AKTAŞ, Tahsin, Yabancı Dil Öğretiminde İletişimsel Yeti, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt no:12, 2004, s. 51

Neriman Aral, Gülen Baran, Şenay Bulut, Serap Çimen (2000) **“Drama”** adlı eserinde dramanın öğrenciye kazanımlarını şu şekilde tanımlamaktadırlar:

*“Dayanışmayı öğretir
Toplum yaşamı için gerekli olan sorumluluk duygusunu sağlar.
Toplumun, kişinin gelişimini engellemesini önler.
Düşünceyi eyleme geçirme yeteneğini geliştirir.
Düşünerek, yorumlayarak okumayı öğretir.
Dili doğru ve güzel konuşmayı sağlar.
Çeşitli sanat dalları ile ilgilenmeyi sağlar.
Algılama yeteneğinin gelişmesini sağlar.”¹⁰⁴*

“Rol oynamanın en temel düşüncesi; kişinin kendisini veya bir durumda içerisinde belirlenmiş bir rolü canlandırarak hayal edebilmesidir.”¹⁰⁵(Çev.Z.K)

¹⁰⁴ ARAL, Neriman, BARAN, Gülen, BULUT, Şenay, ÇİMEN, Serap, **Drama**, İstanbul, Yapa Yayıncılık, Temmuz 2000, 1.basım, s. 45

¹⁰⁵ Bkz. MENTS, von, Mary, **Rollenspiel; Effektive**, Oldenbourg Schulbuchverlag, 1997, s.14

Konuşma yoluyla bir şeyler anlatabilme, karşıdakiyle doğrudan iletişim kurma yetisi insana özgü bir niteliktir. İnsana ait ses, sese, vurgu, tonlamaya dayalı konuşma özelliği sadece insanlara aittir. İnsanı diğer canlılardan üstün kılan bu özellik işte dramada ön plana çıkar. Öğretmenin, öğrencisine gerçekten ulaşabilme ve onun dünyasında olan bitenden haberdar olma şansı ancak ve ancak birey olarak gereksinimlerini, dürtülerini ve isteklerini anlama gücüyle ilgilidir.

Öğretmen öncelikli olarak öğretim hedeflerini belirlemeli ve bulunduğu ortamın düzeyine, şartlarına göre öğrenme yollarını seçmelidir. Seçilen bu yollar öğrencileri sadece verilen bilgiyi almak anlamına gelme anlayışından kurtarmalı ve öğrenciyi güdeleyebilmenin yanı sıra öğrencilere kendini gerçekleştirme şansını da tanımalıdır.

“Eğitici drama tekniğini sadece yeni mezun öğretmenler kullanıyor. Yeni kuşak ile eski kuşak arasında sessiz bir çekişme söz konusu.”

Tüm dersleri anlatırken drama tekniğini kullanan bir ilköğretim okulu öğretmeni, deneyimli öğretmenlerin bu tekniği eleştirmesinden şikayetçi;

“Biz genç nesli başına buyruk görüyorlar. Eğitim sistemi değişti. Fakat, değişime ayak uydurmaları zor oluyor. Yeni nesil öğretmenlerin çocukları oyunla avutarak dersin dışına çıkardığını iddia ediyorlar. Fakat, öğrenimin kalıcılık oranının % 90 olduğunun kimse farkında değil. Bu dersle çocuğa balık ikram etmek yerine, balık tutmayı öğretiyoruz. Eğitici dramada amaç bu.”¹⁰⁶

Bireye hem kendi önceki yaşantılarını yeniden sorgulama ve değerlendirme şansını tanıyan hem de yeniden öğrenmeyi mümkün kılan drama, aslında sadece bir teknik olarak düşünülmemelidir.

¹⁰⁶ http://tebesirtozu.blogcu.com/egitim-bir-oyun-okullar-da-sahne-olacak_2427507.html-Erişim Tarihi:[14 Ocak 2009]

Göze çarpan ve belirgin bir değişimin yaşandığı drama etkinliklerinde birçok yeni değerleri özümseyen öğrenci, sonraki yaşantısını bu doğrultuda düzenlemekte ve daha sağlam adımlar attığını düşünmektedir.

II.BÖLÜM

YABANCI DİL EĞİTİMİNDE EĞİTİCİ DRAMA OYUNLARI VE TEKNİKLERİNE YÖNELİK DENEYSEL-NİTEL ARAŞTIRMA

Bu bölümde, sırasıyla araştırmanın amacı ve soruları, yöntemi, evreni, verilerin toplanması ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1 Araştırmanın Amacı ve Soruları

Bu çalışmada öğretmen ve öğretmen adaylarının bilmesi gereken yalnızca, öğretim stratejilerinin ne olduğu, onları nasıl etkili bir şekilde kullanacağı değil, bu stratejilerin önem ve işlevlerini de bilmeleri gerektiğinden hareket edilmiş ve özellikle dil eğitiminde yararı tartışılmaz olan “Drama teknikleri” konusunda öğretmen ve öğretmen adaylarının farkındalık/bilinç düzeyleri araştırılmıştır. 2007 akademik yılı güz yarıyılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Bölümü 4. Sınıfında öğrenim görmekte olan öğretmen adayı öğrenciler ile İstanbul’da eğitim vermekte olan öğretmenlerin yabancı dil eğitiminde “Drama Stratejileri” konusundaki farkındalık düzeylerinin belirlenmesi, bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Ayrıca çalışmayla, “Drama Stratejilerinin” hem öğretmen eğitiminde ne kadar önemsendiği hem de günümüz okullarında dramanın yeri ve drama çalışmalarının uygulamadaki sonuçlarına ilişkin çıkarımlarda bulunulmaya çalışılmıştır. Ancak öğretmen adayı öğrencilerin “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersini alıp tamamladıklarını belirtmekte yarar vardır.

Yabancı Dil Eğitimi'nde ve “Yabancı dil öğretmeni yetiştirme derslerinde” dramanın işlevleri tartışma götürmez bir özelliğe sahiptir.

Bu anlamda bu çalışmada;

1. Ankete dahil olan öğretmenler ve öğretmen adayları “drama teknikleri/stratejileri” konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip midir?
2. Türkiye’de eğitim sisteminde öğretmenlerin drama eğitimini sağlıklı şekilde sunabilmesi için verilen eğitim yeterli midir?
3. Drama eğitimi ile kazandırılan davranışlar, öğretmenlerin sınıf ortamlarındaki başarılarına etki edecek düzeyde midir? sorularına yanıt aranmıştır.

2.2 Araştırmanın Yöntemi

Araştırma yöntemi tarama ve anket uygulaması modeline dayanmaktadır. Çalışmanın veri toplama aşamasında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi kütüphanelerinin yanı sıra Almanya'nın Frankfurt, Mainz, ve Wiesbaden kentlerinde bulunan üniversite kütüphanelerinden kaynak taraması sonucu elde edilen veriler, çalışmanın kuramsal bölümünde ve uygulamanın gerçekleştirilmesi aşamasında kullanılmıştır.

Tezin uygulamaya yönelik bölümünde, hem öğretmen adayı öğrencilere hem de öğretmenlere anket uygulanmıştır. Anket çalışması, hem öğrenciyi esas alan sorular hem de öğretmenin okuldaki araştırmanın konu alanına ilişkin gözlemlerini ortaya koyacak soruları kapsamaktadır. Çalışma bu anlamda yalnızca bilgiye dayalı olmaktan çıkıp hem drama tekniğinin öğretmen eğitiminde ne kadar önemsendiği, günümüz okullarında dramının yeri ve bu konudaki uygulama sonuçları konusunda bilgi sahibi olunmasını sağlamayı amaçlamıştır.

2.3 Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2006-2007 akademik yılı güz yarıyılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Almanca Öğretmenliği ile İngilizce Öğretmenliği'nde öğrenim görmekte olan 4. Sınıf öğretmen adayı öğrenciler ve İstanbul'da eğitim vermekte olan öğretmenler oluşturmuştur.

2.4 Veri Toplama Teknik ve Çözümlemeleri

Öğretmen adayı öğrenciler ve eğitim vermekte olan öğretmenlere uygulanan anketler, hem öğretmen adayı öğrencileri hem de hali hazırda ders veren öğretmenleri esas alan soruları kapsamaktadır. Böylece hem öğretmen eğitimini hem de okulu kapsayacak şekilde iki farklı anket hazırlanmıştır.

Bu araştırmada, hazırlanan  ğretmen adayı  ğrenci anketi; açık uçlu, kapalı uçlu, test ve boşluk doldurma şeklinde olmak üzere 4 farklı bölümden oluşmaktadır. Öğretmenlere uygulanan ankette ise açık uçlu soruların yanı sıra, evet hayır soruları ve katılımı ölçmeyi amaçlayan sorular da yer almaktadır. Öğrencilere uygulanan anketler, tüm sınıflarda araştırmacıların gözetmenliğinde uygulanmıştır. Özellikle açık uçlu sorularda, öğrencilerin yanıtlarını gerekçelendirmeleri istenerek, daha geniş bilgi edinebilmek ve yönlendirmeden kaçınmak hedeflenmiştir.

Öğretmen adayı öğrencilere yönelik anket, 4. sınıf “Drama İnceleme ve  ğretimi” dersleri kapsamında, dersin bitim tarihine doğru, 15-30 Aralık tarihleri arasında uygulanmıştır. Aslında  ğretmen adayına uygulanan anket, başka bir üniversitede de uygulanmak istenmiş, ancak izin için başvurulduğunda olumsuz yanıt alınmıştır. İlk ve orta dereceli okullarda ise,  ğretmen anketi, eğitim kurumlarının ders yılına başlama ve öğrencilerin okula alışma süreçlerini g z önünde bulundurarak Ocak ayının ilk haftasında uygulanmıştır. İstanbul ilinde izin alınan bazı okullarda öğretmenlere anket uygulamaları sırasında da güçlüklerle karşılaşıldığını belirtmekte yarar vardır. Bazı  ğretmenler, teknik ve yöntem konusunda eksikleri bulunduğunu ve bu nedenle sorulara yazılı olarak yanıt vermek istemediklerini sözel olarak bildirerek anket sorularını yanıtlamayı reddetmişlerdir. Anadolu liseleri Almanca ve İngilizce  ğretmenlerinin birçoğu ise program yoğunluğunu ileri sürerek anket uygulamalarına katılmamışlardır. Bu nedenle anket Cağaloğlu ve Kartal Anadolu Liselerinde eğitim vermekte olan 10 öğretmene uygulanabilmiştir.

Araştırmanın analizi SPSS 15.0 (Statistical Package for the Social Sciences) programı yardımı ile frekans analizi esas alınarak yapılmıştır. Sorulara verilen yanıtlar frekans ve yüzdesel olarak  izelgeleştirilerek performans değerlendirme yapılmıştır. Araştırmada kullanılan bu anketler, tarama yöntemi (Survey Method) kullanılarak değerlendirilmiştir.

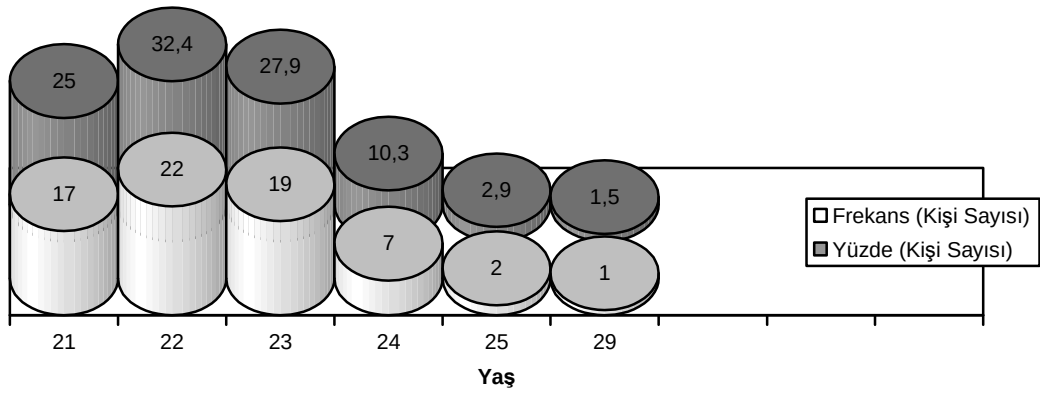
2.5 Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın araştırma evreninin dar kapsamı nedeniyle, bu çalışmadan yola çıkarak ülkenin tümü ya da bir bölge veya bir kent ile ilgili sonuçlar bağlamında genelleyici bir yoruma gidilemez. Sadece öneriler kısmında konu bağlamında genel önerilerde bulunulabilir.

2.6. Bulgular ve Yorum

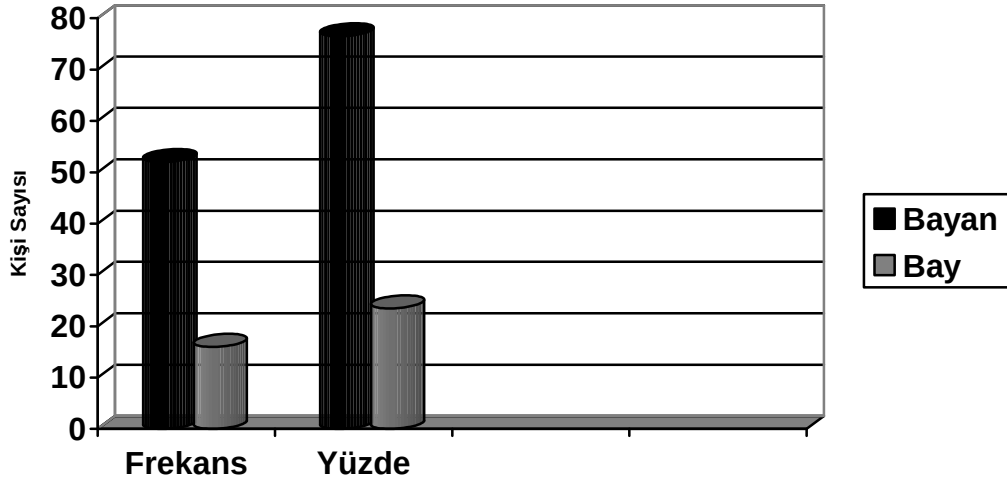
2.6.1. Öğretmen Adaylarının Anketlerine İlişkin Bulgular

Çizelge 1: Araştırma Grubu Yaş Dağılımı

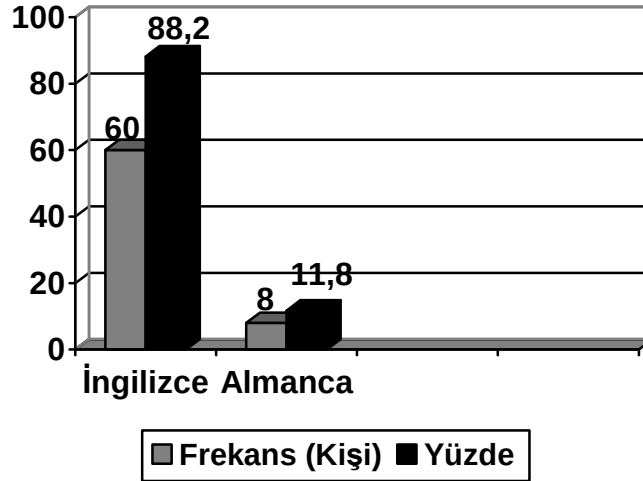
Çizelge 1 de görüldüğü gibi ankete katılan araştırmacıların yaş aralığı 21-29 olarak belirlenmiştir. Anket ağırlıklı olarak son sınıf öğrencilerine yönelik olduğu için 21, 22, 23 yaş aralığı frekans değerleri yüksek görünmektedir.

Çizelge 2: Araştırma Grubu Cinsiyet Dağılımı

Çizelge 2 de görüldüğü gibi, ankete katılan 67 kişiden , toplam da 54'ü bayan , 13'ü bay dır Uygulamaya katılanlar, İngilizce Öğretmenliği bölümünden 38 bayan 4 bay olmak üzere toplamda 42, Almanca Öğretmenliği bölümünden 16 bayan, 9 bay olmak üzere toplam 25 kişiden oluşmaktadır. Ayrıca Almanca öğretmenleri 8 bayan ve 2 bay olmak üzere toplam 10 öğretmen şeklindedir. (Bkz. Çizelge 1) Görüldüğü gibi, örneklemin % 77 'sini kız öğrenciler oluşturmaktadır, bu durum yabancı dil öğretmenliği bölümlerinin tipik bir özelliğini yansıtmaktadır.

Çizelge 3: Araştırma Grubu Yabancı Dil Dağılımı

Çizelge 3 incelendiğinde araştırma grubunun yabancı dil tercihleri İngilizce ve almanca olarak belirlenmiştir. İngilizce frekansının yüksek çıkmıştır. Ancak öğrencilerin tamamına yakını her iki dile de hakim olarak görünmektedir ve kendilerini bu bölümlere yakın hissetmektedirler.

Ankette araştırma alanına ait, **“Bir yabancı dil öğretmenin drama dersinde jest ve mimiklerini etkili kullanmasının, dilin telaffuzuna hâkim olmasının dersi ne derece etkileyeceğini düşünüyorsunuz?”** sorusunun yanıtları arasında yer alan “öğrencilerinin motivasyonunu artırır ve öğrenmeyi kolaylaştırır, özgüvenini geliştirir” seçeneğini öğretmen adayı öğrencilerin % 90,9’ı tercih etmiştir. Böylece öğrenciler Jest ve mimiklerin bir yabancı dil öğretmeninde olması gereken temel özellikler arasında olduğuna karar verdiklerinden, bu özelliklerin öğrenmeye olumlu bir yansıması olacağı düşündükleri yorumu yapılabilir. Öğrencilerin sadece 9,1’i ise bu soruya, katkısı olmaz ya da çok az etkiler anlamlarına gelecek yanıtları işaretlemişlerdir.

Çizelge 4: Bir Yabancı Dil öğretmenin jest ve mimiklerini etkili kullanması, dilin telaffuzuna hakim olmasının derse etkisi ile cinsiyet kavramı arasındaki farklılıklara ilişkin bulgular

Cinsiyet	N	X	S	Sd	t	p
Kadın	52	1,85	,36	66	1,411	0,163
Erkek	16	1,69	,48			

Yabancı dil öğretmenlerinin jest ve mimiklerini etkili kullanması, dilin telaffuzuna hakim olmasının derse etkisi ile cinsiyet kavramı arasında farklılık görülmektedir [$t_{(66-1,411)}$, $p<0,05$]. Bayan öğretmenlerin jest ve mimiklerini etkili kullanması, dil telaffuzuna hakim olmasının derse etkisine ilişkin görüşleri ortalaması ($X=1,85$), erkek öğretmen görüşleri ortalamasına ($X=1,69$) göre daha yüksektir. Ancak bu farklılık önemli bir anlam taşımamaktadır. Öğretmen adayı bayan öğretmenler ile erkek öğretmenler, öğretmenlerin jest ve mimiklerini etkili kullanması, dilin telaffuzuna hakim olmasının derse etkisi konusunda benzer görüşleri paylaştığı sonucu çıkmıştır.

Son yıllarda da okullarda verilen eğitimde kadın ve erkek öğrencilerin öğretmen profilinde ayırım yapmaması daha bilinçli bir toplum yetişmesine bağlı olabilir

Aşağıdakilerden hangisi ya da hangileri drama sürecinin öğelerinden değildir? sorusuna verilen yanıtlara bakıldığında, öğretmen adayı öğrencilerin % 64.7'si, “yaş sınırı” seçeneğini işaretlemişlerdir. Böylece ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu yaş sınırının drama tekniğinin kullanılmasında önemli olmadığını düşündükleri sonucu çıkarılabilir. %35,3'ü ise yaş sınırının önemli olduğu seçeneğini işaretlemişlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi bir “yabancı dil öğretmeni”nde olması gereken özelliklerden değildir? sorusuna, ankete katılan öğrenciler diğer seçenekler arasından seçerek %89’7’si otoriter öğretmen kavramını yabancı dil dersleri için doğru bulmadıklarını belirtmişlerdir. “Sınıfta saygıyı korumakla beraber, arkadaş gibi davranması”, “sesini, jest ve mimiklerini iyi kullanabilmesi”, “demokratik tutumu ve öğrenciye sorumluluk vermesi, “öğrettiği dili iyi kullanması ve yaratıcı olması” gibi özellikleri öğretmenlerin görevleri arasında görmüşlerdir. Öğrencilerin %10.3’ü ise diğer seçeneklerden birini işaretleyerek, otoriter öğretmen davranışını olumlu karşılamışlardır.

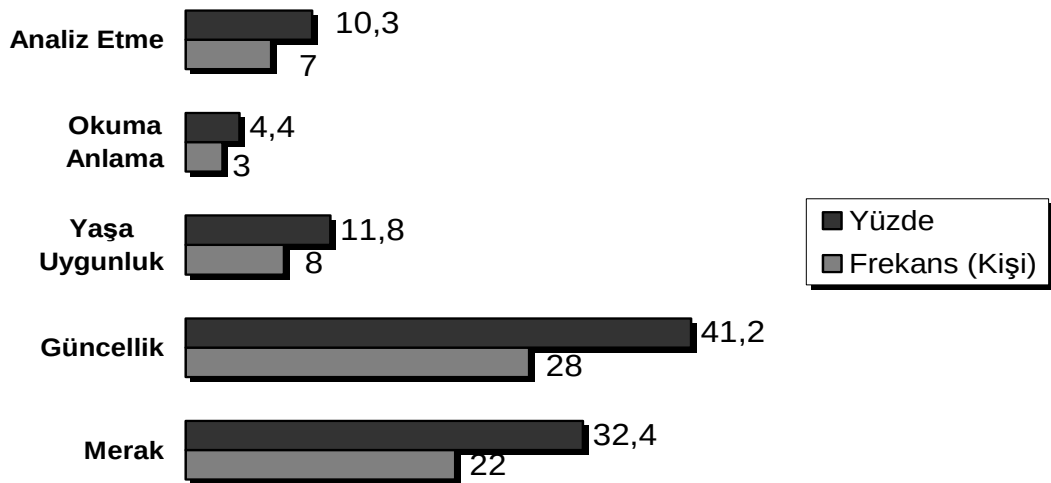
Bu konuyla ilgili boşluk doldurma sorularında ise, yabancı dil derslerinde verilen bilgilerin günlük yaşamdan alındığı, konuşma, dinleme, yazma gibi becerilerin dersin temelini oluşturduğu bu derslerde, öğretmenlerin diğer derslere nazaran daha fazla düşünmeye, konuşmaya, etkileşime açık olmaları gerektiğini özellikle vurgulamışlardır. Öğrencilerin çok az bir kısmı, yabancı dil eğitiminin ancak otoriter öğretmen davranışları ile başarıya ulaşabileceğini belirtmekte ve dil bilgisi ağırlıklı, öğretmen merkezli derslerin çok daha yararlı olabileceğini düşünmektedirler. Bu grupta bulunan öğrencilerin bir kısmı ülkemizde yabancı dil öğretiminin istenilen seviyeye ulaşmamış olmasını da otoriter olmayan öğretmen davranışlarına bağlamaktadırlar.

Drama tekniği hangi dersler için daha etkili bir yöntemdir? Neden? sorusu baz alınarak incelendiğinde öğrencilerin %78’inin “yabancı dil dersleri”, %22’sinin ise “diğer dersler” yanıtlarını verdikleri görülmektedir.

Bu açıdan bakıldığında yabancı dil bölümü öğrencilerinin bir çoğu, yabancı dil dersleri öğretiminin diğer derslerden farklı olduğu bilincini taşımakta olduğu görülmektedir “Diğer dersleri” seçen öğrencilerin birçoğu ise sayısal derslerde drama tekniğinin daha verimli olabileceğini belirterek, öğrenci gelişimini ve derse karşı tutumlarının, önyargılarının değişebileceğini açıklamaktadırlar. Öğrencilerin neredeyse tamamına yakını drama tekniğinin belirli bir alanla sınırlı kalmadığını ve

arzu edildiğinde hemen hemen her ders için uygun olabileceğini belirtmektedirler. Yabancı dil derslerini konu ve içerik olan diğer derslerden ayırmaları ise yeni bir kültür, yeni bir anlayış ve yeni bir ülkeye ilk defa giden biriymiş gibi, kendilerini hayal etmeleri ve bu doğrultuda sonsuz öğrenmeye açık olmaları ile ilgili olduğunu düşünmektedirler.

Çizelge 5:“Yabancı Dil derslerinde işlenen metinlerin ve etkinliklerin kültürlerarasılık ve çok kültürlülüğü ele almasının sizdeki etkisi” adlı açık uçlu soruya göre dağılım aşağıdaki 5 nolu çizelgede şemalaştırılmıştır.

Çizelge 5 incelendiğinde Yabancı Dil derslerinde ele alınan metinlerin, işlenen etkinliklerin kültürlerarasılık ve çok kültürlülüğü ele alıyor olmasının öğrencilere farklı yansımaları olmuştur. Öğrencilerin, %41,2’si kendi yaşamlarına yakın, güncel olan bilgileri öğrenmekten hoşnut olduklarını belirtirken, öğrencilerin % 32,4’ü bu durumun kendilerinde merak uyandırdığı ve daha fazlasını öğrenmeye sevk ettiğini düşünmektedirler. Katılımcıların %10,3’ü ise bu sayede analiz etme, değerlendirme yeteneklerinde ciddi gelişim olduğunu belirtmekte ve yorum yapma becerilerinin geliştiğini düşünmektedirler. Öğrenciler bu etkinlikler sayesinde kitaplar arasına sıkışmış kalmış, bir köşede unutulmuş, yeni bilgilere ve detaylara daha iyi bakabildiklerini ve her yeni bilginin bir ipucu gibi onları farklı yeni bir

bilgiye götürdüğünü dile getirmektedirler. Bu sayede klasik, geleneksel ders metotlarından uzaklaşan öğrenci keşfetmeyi, kendi başına bulmayı ve paylaşmayı öğrenmektedir.

Çizelge 6: Öğretmen adaylarının yabancı dil derslerinde ele alınan metinlerde ya da etkinliklerde bulunan konuları, inançları, değer yargılarını kendi ülkesinin koşullarıyla karşılaştırıp farklılıkları tespit etmesi ile yaşları arasında farklılığa ilişkin bulgular

	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar arası	3,787	1	3,787	2,176	0,145
Gruplar içi	114,845	66	1,740		
Toplam	118,632	67			

Çizelge 6 incelendiğinde öğretmen adaylarının yabancı dil derslerinde ele alınan metinlerde ya da etkinliklerde bulunan konuları, inançları, değer yargılarını kendi ülkesinin koşullarıyla karşılaştırıp farklılıkları tespit etmesi ile yaşları arasında anlamlı farklılık görülmemektedir [$F_{(1-66)}$, $p>0,05$].

Kısacası öğretmen adaylarının yaşlara göre yabancı dil derslerinde ele alınan metinlerde ya da etkinliklerde bulunan konuları, inançları, değer yargılarını kendi ülkesinin koşullarıyla karşılaştırıp farklılıkları tespit etmesi konusundaki düşünceleri benzerlik göstermektedir.

Aşağıdakilerden hangisi, drama etkinliklerinde yer almaz? sorusuna bakıldığında ankete katılan öğrencilerin %92,6'sının “öğretmen merkezli öğrenme” seçeneğini işaretlediği görülür. Öğrenciler buna göre, “etkileşim yolu ile öğrenme, yaşantılara dayalı öğrenme, hareket yolu ile öğrenme, öğrenci merkezli öğrenmenin drama tekniği ile bağlantısını kurmuşlardır. Böylece öğretmen adayı öğrenciler, öğretmen merkezli öğrenmede drama etkinliklerinin başarıya ulaşamayacağını savunmakta, aksine öğrencilerin; etkileşim, yaşantı, hareket yoluyla öğrenme

sayesinde derse daha aktif katılım göstereceklerini düşünmektedirler. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu sorumluluk almayı önemsemekte, yeniden yaratmayı ve bu süreçte aktif olmak istemektedirler. Öğretmenin yönlendirici, rehber ve model olarak yanlarında bulunmasının önemli bir artı olduğunu düşünen öğrenciler, geleneksellikten ziyade, modern bilgiler ışığında yol almayı hedeflemektedirler. Kitaptan bakarak çizdiği bir ev örneğindense , kendi hayalindeki evi çizmeyi önemseyen öğrenciler yaratıcılıkları konusunda başarılı olacaklarına da inanmaktadırlar.

“Yazdığımı konuşamazsam, konuştuğumu anlayamazsam kendimi başarıya ulaşmış hissedemiyorum, yarım kalmış gibiyim.”

diyen öğrenciler; dramanın yabancı dil öğretiminin her alanında uygun olabileceğini ve bir alandaki başarının diğerini de olumlu etkileyebileceğini düşünmektedirler. Drama sayesinde olaylara bir bütün olarak bakmayı öğrenen öğrenci, birleştirmeyi, yaratmayı, kendisinin olanı ortaya çıkarma keyfini de yakalamış olmaktadır.

Çizelge 7: Drama Tekniği Hangi Dersler İçin Daha Etkilidir Maddesi İle Cinsiyet, Kavramı Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular

Cinsiyet	N	X	S	Sd	t	p
Kadın	52	1,15	36	66	-2,463	0,016
Erkek	16	1,44	,51			

Drama tekniği hangi dersler için daha etkilidir konusundaki düşünceler ile cinsiyet kavramı arasındaki anlamlı farklılık görülmektedir [$t_{(66)} -2,463$, $p<0,05$].

Bayan öğrencilerin drama tekniği hangi dersler için daha etkilidir konusundaki düşüncelere ilişkin görüşleri ortalaması ($X=1,15$), erkek öğretmen görüşleri ortalamasına ($X=1,44$) göre daha düşüktür. Veri sonuçlarına göre kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin drama tekniği hangi dersler için daha etkilidir konusundaki düşünceleri birbirinden farklıdır.

Drama (Oyun) İnceleme ve Öğretimi” dersinde bir eser ele aldınız mı? sorusu aday öğretmenler tarafından % 100 olarak yanıtlanmıştır. Öğrencilerin verdiği bilgiye göre İngilizce öğretmenliği ve Almanca öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin tamamı Drama İnceleme ve Öğretimi dersinde bir veya birden daha fazla eseri incelemişlerdir. Her iki bölüm öğrencileri de ankette verdikleri yanıtlarda eserleri incelemek sadece bir kitabı bitirmek değil, aynı zamanda drama nedir ne değildir, drama eserlerinin özellikleri, dramanın öğretmen eğitimindeki anlam ve önemi, eserlerin konularının kültürlerarası tartışılması gibi daha bir çok konuya ilişkin bilgi ve beceriler kazandırıldığını ve bu durumun da kendilerini mutlu ettiğini belirtmişlerdir.

Drama İnceleme ve Öğretimi dersini aldıktan sonra, “Yabancı Dil Eğitimi” konusunda düşüncelerinizde değişiklik olduğunu düşünüyor musunuz? Ne gibi? Yazınız. sorusuna öğrencilerin %85.3’ü evet yanıtını vermişlerdir. Öğrencilerin 14,7’si ise bu soruya hayır yanıtını vermişlerdir. Bu yanıt, açık uçlu sorularda verilen yanıtlarla da desteklenmiştir. Öğrenciler yabancı dil dersine karşı tutumlarındaki olumlu değişikliğin yanı sıra bir tiyatro oyununun ne olduğu, ne gibi özelliklere sahip olduğu, drama eserlerine farklı bakış açılarını öğrendiklerini dile getirmişlerdir. Öğrencilerin tamamına yakını bu durumun dil öğrenimini sıkıcı olmaktan kurtarıp daha zevkli ve ilgi çekici bir hale getirdiğini belirtmişlerdir.

İngilizce Öğretmenliği Bölümü öğrencisi düşüncelerini

“Drama dersi aldıktan sonra düşüncelerimde değişiklikler yaşadım. Sınıfta çekingenlikten uzak, samimi bir yaşam alanı oluşumunda Dramanın etkisi vardı. Öğrenciler drama dersini içselleştirdiklerinde yaptıkları etkinliklerde bir tiyatro sanatçısıymış gibi rahat davranabildiler.”

şeklinde dile getirmektedir.

“Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinde okuduğunuz eser ya da eserler, kültürlerarası karşılaştırmaya olanak sağladı mı? Ne gibi, kısaca yazınız!” sorusuna öğrencilerin %86,8 evet yanıtını vermişlerdir. Bu soruya öğrencilerin %13,2’i ise hayır yanıtını vermişlerdir.

Ankete katılan öğrencinin görüşüne göre

“Eserler sayesinde öğreteceğimiz kültürü tanıyoruz. İki kültürü kullanarak karşılaştırma yapmak öğrencilerin bildiklerini özümseme ve içselleştirmelerini sağlar.”

Ankete katılan İngilizce Öğretmenliği Bölümü öğrencisi

“Drama İnceleme ve Öğretimi dersinde okuduğumuz eserler karşılaştırma yapmamıza olanak sağladı. “Pygmalien” adlı eserde kendini iyi ifade edemeyen fakir çiçekçi bir kızın nasıl çaba sarf ederek bir hanımefendiye dönüştüğünü ve bu dönüşüm sürecinde burjuva, üst tabaka kavramlarının nasıl irdelendiğini görebildim. Kendi değer yargılarımla tespitlere gittiğimde anladım ki kültür boşluğu giderek derinliği artan bir çukura benziyor.”

şeklinde düşüncelerini dile getirmiştir.

Çizelge 8: "Drama İnceleme Ve Öğretimi" Dersinde Okunulan Eser Ya Da Eserlerde Yapılan Kültürlerarası Karşılaştırmaların, Yabancı Dil Eğitimi Açısından Önemi İle Birinci Yabancı Dil Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular

Yabancı Dil	N	X	S	Sd	t	p
İngilizce	60	1,05	, 22	66	-2,070	0,42
Almanca	8	1,25	,46			

"Drama inceleme ve öğretimi" dersinde okunulan eser ya da eserlerde yapılan kültürlerarası karşılaştırmaların, yabancı dil eğitimi açısından önemi ile birinci yabancı dil arasında anlamlı farklılık görülmemektedir [$t_{(66-2,070)}$, $p>0,05$].

Birinci yabancı dili İngilizce olan öğrencilerin "Drama İnceleme ve Öğretimi" dersinde okunulan eser ya da eserlerde yapılan kültürlerarası karşılaştırmaların, yabancı dil eğitimi açısından önemi konusundaki düşüncelere ilişkin görüşleri ortalaması ($X=1,05$), birinci yabancı dili almanca olan öğrenci görüşleri ortalamasına ($X=1,25$) göre daha düşüktür. Buna göre birinci yabancı dili İngilizce olan öğrenciler ile birinci yabancı dili almanca olan öğrenciler "drama inceleme ve öğretimi" dersinde okunulan eser ya da eserlerde yapılan kültürlerarası karşılaştırmaların, yabancı dil eğitimi açısından önemi konusunda benzer görüşleri paylaşmaktadır.

"Drama İnceleme ve Öğretimi" dersinde okuduğunuz eser ya da eserlerde yaptığınız kültürlerarası karşılaştırmaların, yabancı dil eğitimi açısından önemi sizce neler olabilir? sorusuna bakıldığında ankete katılan öğrencilerin % 87'si "Drama İnceleme ve Öğretimi" dersinin kültürlerarası karşılaştırmaya olanak tanıdığını, % 13'ü ise bir katkısının olmadığını belirtmişlerdir. Bu soruya olumlu yanıt veren öğrenciler, eserlerin evrensel konuları ele aldığını ve

ırk ayrımcılığı, sosyal yaşam tarzı, kültürler arası farklılıklar, benzerlikler gibi kavramları açıklamada ve anlamada son derece önemli olduğunu düşünmektedirler. Öğrencilerin %92,6 gibi daha yüksek oranda bir kesimi, ise ilginç bir şekilde, kültürlerarası karşılaştırmanın yabancı dil öğretiminde önemli olduğunu düşünmektedir. Sadece %7,4'ü ise önemli olmadığını düşünmektedirler. Bu yanıt, az sayıda öğrencinin “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinde işlenen eser veya eser kesitlerinde kültürlerarası konuları göremediği anlamına gelmektedir. Bu sorunun yanıtı aynı zamanda, öğrencilerin dil ve kültürü bir bütün olarak algıladıklarını göstermektedir.

Bir İngilizce Öğretmenliği bölümü öğrencisi;

“Öğreteceğimiz kültürü tanıyoruz. İki kültürü kullanarak karşılaştırma yapmak öğrencilerin bildiklerini özümseme ve içselleştirmelerini sağlar.”

şeklinde belirtirken,

Diğer bir İngilizce Öğretmenliği bölümü öğrencisi ise

“Dil öğretiminde hedef dilin kültürünü tanıma, dili öğretmeye daha yardımcı olur kanısındayım.”

şeklinde yorumlamıştır.

Başka bir İngilizce Öğretmenliği Bölümü öğrencisi de,

“Kültürlerarası karşılaştırmaların yabancı dil eğitimime katkısı konusunda şunları söyleyebilirim; kültürlerimiz farklı da olsa insan olarak ortak problemlerimiz var. Örneğin yalnızlık, yalıtılmışlık v.b ..”

şeklinde belirtmektedir.

Çizelge 9: “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinin sizden sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Devam Etmeli	65	95,6	95,6	95,6
	Devam Etmemeli	3	4,4	4,4	100,0
	Toplam	68	100,0	100,0	

Çizelge 10 : Öğretmen adaylarının “Drama inceleme ve öğretimi” dersinin kendilerinden sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşünceleri ile yaşları arasındaki farklılığa ilişkin bulgular

	Karelerin Toplamı	Df	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar arası	,181	1	,181	,101	0,752
Gruplar içi	118,451	66	1,795		
Toplam	118,632	67			

Çizelge 10’a bakıldığında öğretmen adaylarının “Drama inceleme ve öğretimi” dersinin kendilerinden sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşünceleri ile yaşları arasında anlamlı farklılık görülmemektedir [$F_{(1-66)}, p>0,05$].

Yani öğretmen adaylarının cinsiyetlere göre “Drama inceleme ve öğretimi” dersinin kendilerinden sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşünceleri benzerlik göstermektedir.

“Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinin sizden sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşünceleriniz nelerdir? sorusuna öğrencilerin %95,6’sı kendilerinden sonraki sınıflarda da devam etmesi konusuna olumlu baktıklarını dile getirmişlerdir. Öğrencilerin %4,4’ü ise hayır yanıtını vermişlerdir. Böylece, öğrencilerin neredeyse tamamına yakını, “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinin daha sonraki dönemde de devam etmesi gerektiğini düşünmekte olduğu sonucuna varılabilmektedir.

Çizelge 11: Drama İnceleme Ve Öğretimi Dersinin Sonraki Sınıflarda da Devam Edip Etmemesi Konusundaki Düşünceler ile Cinsiyet Kavramı Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular

Cinsiyet	N	X	S	Sd	t	p
Kadın	52	1,02	, 14	66	-1,819	0 ,073
Erkek	16		1,13	,34		

Drama inceleme ve öğretimi dersinin sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşünceler ile cinsiyet kavramı arasındaki anlamlı farklılık görülmemektedir [$t_{(66)} -1,819$, $p>0,05$].

Bayan öğrencilerin drama inceleme ve öğretimi dersinin sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşüncelere ilişkin görüşleri ortalaması ($X=1,02$), erkek öğretmen görüşleri ortalamasına ($X=1,13$) göre daha düşüktür. Veri sonuçlarına göre kadın öğretmenler ile erkek öğretmenler drama inceleme ve öğretimi dersinin sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşünceleri benzerdir.

“Yabancı dil eğitimi uzmanları” edebiyat türlerinin genel olarak öğrencilerin ufkunu genişlettiğini, dili öğrenmeyi kolaylaştırdığını savunmaktadırlar. Bu anlamda “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinin, düşünce ufkunuzu genişlettiğini ve yabancı dil becerilerinizi geliştirdiğini düşünüyor musunuz? Hangi anlamda? Kısaca yazınız. adlı açık uçlu soruyu yanıtlayan öğrencilerin % 83 gibi bir büyük çoğunluğu, drama metinleri de dahil tüm yazınsal metinlerin, öğrencilerin ufkunu genişlettiğini, dili öğrenmeyi kolaylaştırdığını ve kolaylaştıracağını savunmaktadır. Bu bağlamda drama metinleri ile dile getirilen en belirgin özellik ise sosyal yaşama dair olmasıdır.

İngilizce Öğretmenliği bölümü öğrencilerden bir anket katılımcısı öğrencinin soruya ilişkin görüşünü

“Bu dersin genel anlamda bana kritik düşünme ve olayları daha geniş açıdan bakma şansını verdiğini düşünüyorum.”

şeklinde belirtirken,

Almanca Öğretmenliği Bölümü öğrencilerden bir anket katılımcısı,

“Her eser, insana yeni bir olay anlatır, yeni bir bakış açısı kazandırır. Mesela okuduğumuz kitap konusu bakımında oldukça ilginç. Bugüne kadar okuduğum kitaplardan çok farklı. Ayrıca yeni tekniklerde öğreniyoruz. Mesela yabancılaştırma tekniğini daha önce hiç görmemiştim. Bu tekniğin kullanıldığını okuduğumuz kitaplarda anlamıyorduk doğal olarak. Şimdi böyle bir teknik ile karşılaştığımda anlayabildiğimi görmek güzel bir duygu.”

ifadelerine yer vermektedir.

Başla bir Almanca Öğretmenliği bölümü öğrencisi ise

“Yabancı dil derslerinde yaratıcı drama kesinlikle öğrenci ufkunu geliştirmektedir. Öğrenci kendisini rollerin yerine koyarak o karakter gibi düşünmeye ve yaşamaya çalışıyor. Ben onun yerinde olsaydım ne yapardım diye düşünüyor.”

tümcelerini dile getirmiştir.

Çizelge 12: Öğretmen adaylarının drama inceleme ve öğretimi dersini aldıktan sonra “yabancı dil eğitimi” konusunda düşüncelerinde değişiklik olup olmadığı konusu ile cinsiyetleri arasında farklılığa ilişkin bulgular

	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar arası	3,856	1	3,856	2,218	0,141
Gruplar içi	114,776	66	1,739		
Toplam	118,632	67			

Çizelge 12’ye bakıldığında öğretmen adaylarının drama inceleme ve öğretimi dersini aldıktan sonra “yabancı dil eğitimi” konusunda düşüncelerinde değişiklik olup olmadığı konusu ile cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık görülmemektedir

[$F_{(1-66)}$, $p>0,05$].

Yani öğretmen adaylarının cinsiyetlere göre drama inceleme ve öğretimi dersini aldıktan sonra “yabancı dil eğitimi” konusunda düşüncelerinde değişiklik olup olmadığına ilişkin görüşleri benzerlik göstermektedir.

Çizelge 13: Dil uzmanlarının görüşlerine katılımlarına ilişkin dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Katılıyorum	52	76,5	76,5	76,5
	Katılmıyorum	7	10,3	10,3	86,8
	Bır Fıkrım Yok	9	13,2	13,2	100,0
	Toplam	68	100,0	100,0	

Ankete katılan bir İngilizce Öğretmenliği Bölümü Öğrencisi düşüncesini

“Dil öğretiminde motive eden stratejilerin kullanılmasını son derece önemli çünkü öğrenilen dilin kültürünün de süreçte yer alması doğal bir öğrenme ortamı oluşturur. Bu sayede dil öğretimi yapaylık ve soyutluktan kurtulur.”

şeklinde ifade etmektedir.

Çizelge 14: Yabancı dil derslerinde ele aldığınız metinlerde ya da etkinliklerde bulunan konuları, inançları, değer yargılarını kendi ülkeniz koşullarıyla karşılaştırıp farklılıklar tespit ettiğiniz oldu mu? sorusuna göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Evet	56	82,4	82,4	82,4
	Hayır	12	17,6	17,6	100,0
	Toplam	68	100,0	100,0	

Yabancı dil derslerinde ele aldığınız metinlerde ya da etkinliklerde bulunan konuları, inançları, değer yargılarını kendi ülkeniz koşullarıyla karşılaştırıp farklılıklar tespit ettiğiniz oldu mu? Nasıl? sorusuna öğrencilerin büyük çoğunluğunun yanıtı olumlu çıkmıştır. Öğrenciler, değer yargıları ve buna benzer kriterlerin eğitimlerine ne derece yansıdığına ilişkin düşüncelerini açıklamışlardır. Batı kültürü ve doğu kültüründeki aile kavramı buna bir örnek oluşturacak şekilde betimlenmiştir. Ayrıca metinlere yansıyan görsel ve işitsel etkinliklerde kadın ve erkek imgelerinin farklılıkları da göze çarpmaktadır.

İngilizce Öğretmenliği Bölümü öğrencisi,

“Edward Allbe’nin absürd oyunu “Sandbox” da batı kültüründeki aile kavramı ve bireysellik ile bu kavramların doğu kültüründeki farklılıklarını tespit ettim.”

şeklinde düşüncelerini dile getirmektedir.

Diğer bir İngilizce Öğretmenliği Bölümü öğrencisi,

“Ele aldığımız metinlerde farklı değer yargıları ve inançlarını tespit ettiğimiz oldu elbette.mesela “Sandbox” adlı eserde ölecek olan kişileri kum dolu kutulara koyduklarını ve onları bu sürece hazırladıklarını öğrendim. Böyle bir eylemin bizim toplumumuzda olmadığını düşündüm. Ve bu durum bana garip geldi.”

ifadeleri ile açıklamaktadır.

Başka bir İngilizce Öğretmenliği Bölümü öğrencisi,

“Kendi ülkemizin değer yargılarıyla karşılaştırıp farklılıklar tespit ettim. İnsan ilişkilerinde ülkemizde yadırgadığımızı bazı yaklaşımların Amerika veya Avrupa ülkelerinde normal değerler olarak kabul edildiği gerçekliğiyle drama sayesinde tanıştım.”

şeklinde yorumlamaktadır.

Diğer bir İngilizce Öğretmenliği Bölümü öğrencisi,

İnanç ve değer yargılarını kendi ülkemle karşılaştırdığımda farklılıklar konusunda bazen şaşırdığım ve merakımı uyandıran şeylerle karşılaştım. Örneğin “Death Of a Salesman” adlı eserde temaların yaşadığımız ülke yargı ve inançlarında ne kadar farklı olduğunu, aslında bildiklerimizin asla sınırı olmayacağını anladım”

ifadelerine yer vermektedir.

Bir Almanca Öğretmenliği Bölümü öğrencisi

“İnanç ve değer yargılarını karşılaştırdığımda, farklılıklar tespit ettiğim oldu. Örneğin Alman kültürüne ait okuduğumuz bir eserde insanların bir zamanlar çok tanrılara inandıkları gibi farklı detaylarla karşılaştım.”

görüşünü belirtmektedir

Çizelge 15: Drama dersinde kazandığınız edinimler içinde, bir tiyatro oyununa artık farklı bakma ya da bakabilme açısını edindiğinizi düşünüyor musunuz? sorusuna göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Evet	58	85,3	85,3	85,3
Hayır	10	14,7	14,7	100,0
Toplam	68	100,0	100,0	

Drama dersinde kazandığınız edinimler içinde, bir tiyatro oyununa artık farklı bakma ya da bakabilme açısını edindiğinizi düşünüyor musunuz? sorusuna verilen yanıtlardan, “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersi almış olan öğrencilerin % 85,3’ü bir tiyatro oyununa ya da bir esere daha farklı bakabilmeyi, bir eseri nasıl incelemeleri gerektiği konusunda bilgi sahibi olduklarını öğrendiklerini belirtmektedirler.

Çizelge 16: Drama İnceleme ve Öğretimi dersinde öğretmenlik mesleği açısından drama oyun ve tekniklerinin önemi, sorusuna göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Evet	64	94,1	94,1	94,1
Hayır	4	5,9	5,9	100,0
Toplam	68	100,0	100,0	

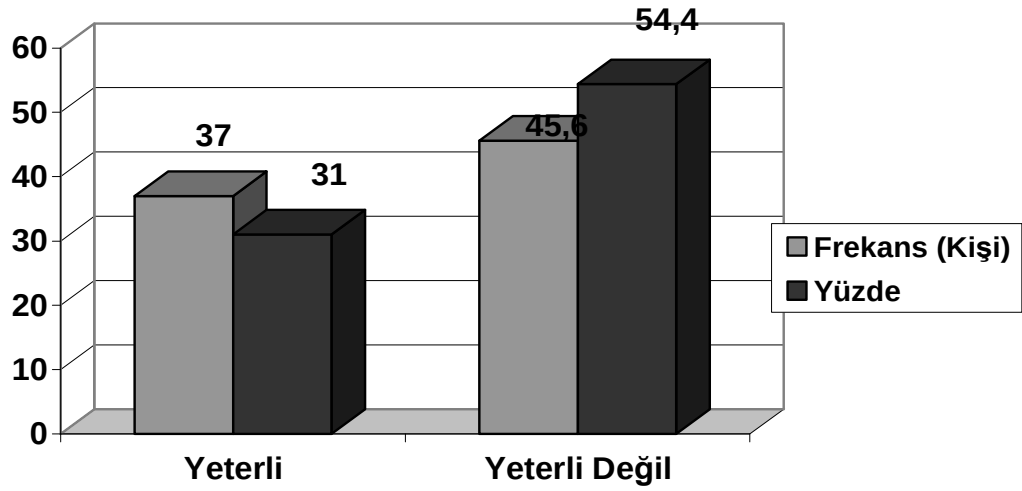
Drama dersinde öğretmenlik mesleği açısından drama oyun ve tekniklerinin önemi vurgulandı mı? sorusuna öğrencilerin 94,1’i aldıkları derste öğretmenlik mesleğinde kullanabilecekleri ve onlara yardımcı olacak bilgiler edindiklerini açıklamaktadırlar. Yeni eğitim öğretim modellerine uygun olan yaparak yaşayarak öğrenme üzerine uygulamalı bilgiler edindiklerini ve bu durumun meslekte kendilerine güven sağlayacak olan bir faktör olduğunu düşünmektedirler. Öğretmen adayı öğrencilerin sadece %5,9’u bu soruya hayır yanıtını vermişlerdir. Yeni eğitim öğretim modellerine uygun olan yaparak yaşayarak öğrenme üzerine uygulamalı bilgiler edindiklerini ve bu durumun meslekte kendilerine güven sağlayacak olan bir faktör olduğunu düşünmektedirler.

Çizelge 17: Drama İnceleme ve Öğretimi dersinde kendiniz diğer derslerden daha farklı hissettiniz mi? sorusuna göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	GeçerliYüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Evet	44	64,7	64,7	64,7
Hayır	24	35,3	35,3	100,0
Toplam	68	100,0	100,0	

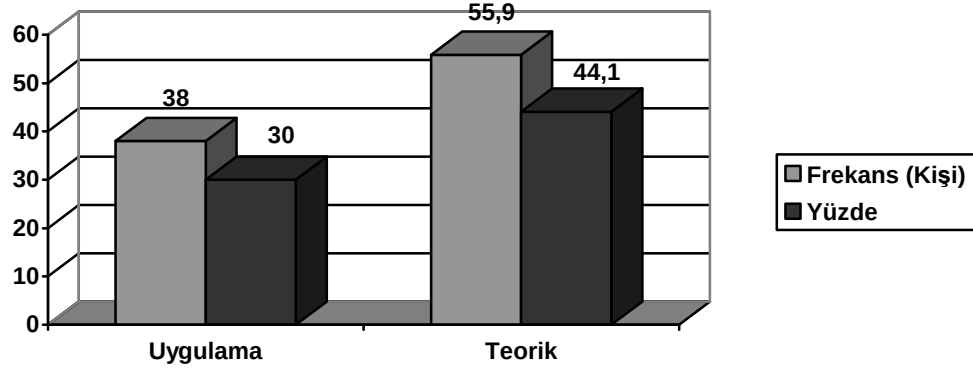
Ankete katılan öğrencilerin 64,7’si, “**Yabancı dil dersinde aldığınız drama derslerinde kendinizi diğer derslerde olduğundan farklı hissettiniz mi? Nasıl?**” sorusuna kendilerini diğer derslerden çok daha farklı hissettiklerini, daha aktif olduklarını, daha bilerek ve daha isteyerek derse katıldıklarını belirtmektedirler. Kimi öğrenciler bu sayede sınıfta varlığından haberdar olmadığı arkadaşlarını, kimileri ise kendisinde fark etmediği yetenekleri bulduklarını söylemektedirler. Bu açıdan bakıldığında drama eğitimi; bireyin hem kendisi hem de çevresin de olup bitenin farkındalığı konusunda bilinçli olmalarını sağlamaktadır. Öğrencilerin%35,3’i ise bu soruya hayır yanıtını vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında drama eğitimi; bireyin hem kendisi hem de çevresin de olup bitenin farkındalığı konusunda bilinçli olmalarını sağlamaktadır.

Çizelge 18:Lisans dönemi drama derslerinde işlediğiniz eser sayısını yeterli buluyor musunuz? Neden? sorusuna %54.4’ü lisans döneminde incelen metin ve eser sayısını yeterli bulmamakta, ancak buna rağmen drama ile ilgili ders saatlerinin artırılması yönünde değişikliğe gidilmesinin iyi olacağını düşünmektedirler. Bu anlamda eğitim fakültesi programlarının sabit kalmamasına, öğrenci ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda düzenlenmesi gerektiği kanısını dile getirmişlerdir. Öğrencilerin %37’si ise ders saatlerini yeterli bulmuşlardır. Bu soruya ilişkin yanıtlar şekil 18 ‘de çizelge olarak verilmiştir.

Bu sorunun hemen ardından sorulan “**Drama dersleri saatleri uygulamalı çalışma yapmak için yeterli miydi?**” sorusuna öğrencilerin %44,1’i yeterli, %55,9’i ise yetersiz yanıtını vermişlerdir. Yetersiz yanıtını veren öğrenciler, var olan ders saatleri içinde uygulama yapmanın zorlaştığını belirtmişlerdir. Öğrenciler drama dersi saatlerinin yeterli olmadığını bu sebepten ötürü uygulama yapmaya fırsatların kalmadığını belirtmişlerdir. Teorik olarak fazlasıyla bilgi almış olmalarına rağmen kullanamayacakları bilginin kendilerine bir yararının olmayacağını belirtmişlerdir. %44’lük bir dilim ise yapılan uygulama çalışmalarını yeterli bulduklarını, “microteaching” tekniklerine yer verildiği açıklamışlardır.

Çizelge 19: Uygulama çalışmaları, teorik çalışmaların alanları, sorusuna göre dağılımı

Öğrencilerin %55,9'u ders saatlerinin yeterli olmadığını bu sebepten ötürü uygulama yapmaya fırsatların kalmadığını belirtmişlerdir. Teorik olarak fazlasıyla bilgi almış olmalarına rağmen kullanamayacakları bilginin kendilerine bir yararının olmayacağını belirtmişlerdir. %44'lük bir dilim ise yapılan uygulama çalışmalarını yeterli bulduklarını, “microteaching” tekniklerine yer verildiği açıklamaktadırlar.

Drama çalışmaları genellikle grup çalışması olarak düşünüldüğünden; öğretmenler bilen ve bilmeyeni ayırt etmekte güçlük çeker, ifadesine öğrencilerin %29,4'ü katılıyorum, %70,6'sı ise katılmıyorum yanıtını vermişlerdir. Böylece drama çalışmaları genel olarak grup halinde yapılmasına rağmen, öğrenciler öğretmen tarafından fark edildiklerini düşünmekte, ve bu durumun olumsuz bir şey olmadığını belirtmektedirler. Drama sürecinde bireyin kendisi gösterme şansı bulunduğu için doğal öğrenme gerçekleşmekte ve birey özgür hareket etmektedir. Bu özgürlük zamanla bireye demokratik tutum kazandırmakta ve sorumluluk anlayışının da gelişmesine yardımcı olmaktadır.

Aşağıda verilen çizelgeler öğrencilerin durumlara katılımlarını ölçmek amacıyla hazırlanan “*Katılıyorum, Katılmıyorum*” sorularıdır. Değerlendirmede bu sorular bir bütün olarak ele alınmış ve verilen yanıtlar doğrultusunda genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Çizelge 20: Drama etkinlikleri ile sadece yeni bir eser değil yeni bir dili tanıma şansı da buluyorum, ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	GeçerliYüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Katılıyorum	66	97,1	97,1	97,1
Katılmıyorum	2	2,9	2,9	100,0
Toplam	68	100,0	100,0	

Çizelge 21: Öğretmen adaylarının yaş sınırı drama dersi için önemli midir? görüşü ile cinsiyetleri arasındaki farklılıklara ilişkin bulgular

	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar arası	,357	1	,357	1,981	,164
Gruplar içi	11,879	66	,180		
Toplam	12,235	67			

Çizelge 21 incelendiğinde öğretmen adaylarının yaş sınırı drama dersi için önemli midir? görüşü ile cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık görülmemektedir [$F_{(1-66)}, p>0,05$].

Çizelge 22: Yabancı dil dersinde öğrencinin, yeni bir kültürle karşı karşıya kalması ufkunu genişletir, ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	GeçerliYüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Katılıyorum	68	100,0	100,0	100,0

Çizelge 23: Duyusal ve psikomotor gelişimi temel alan drama derslerinin bilişsel düzeyde verilmesi, öğrenciler için hiçbir şey ifade etmiyor, ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	GeçerliYüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Katılıyorum	26	38,2	38,2	38,2
Katılmıyorum	42	61,8	61,8	100,0
Toplam	68	100,0	100,0	

Çizelge 24: Drama eğitimini sadece okullarda değil, farklı doğal ortamlarda da edindirmek gerekir, ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	GeçerliYüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Katılıyorum	64	94,1	94,1	94,1
Katılmıyorum	4	5,9	5,9	100,0
Toplam	68	100,0	100,0	

Çizelge 25: Drama sırasında öğretmenin sürece müdahalesi öğrencinin özgüvenini sarsabilir, ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	GeçerliYüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Katılıyorum	58	85,3	85,3	85,3
Katılmıyorum	10	14,7	14,7	100,0
Toplam	68	100,0	100,0	

Çizelge 26: Türkiye’de drama eğitimine çok önem verilmektedir ve bu alanda sık sık bilimsel çalışmalar yapılmaktadır, ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	GeçerliYüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Katılıyorum	6	8,8	8,8	8,8
Katılmıyorum	62	91,2	91,2	100,0
Toplam	68	100,0	100,0	

Çizelge 27: Dramayı seviyorum, çünkü dramada gerçek yaşamda baş başa kalamadığım kendimi buluyorum, ifadesine göre dağılımı

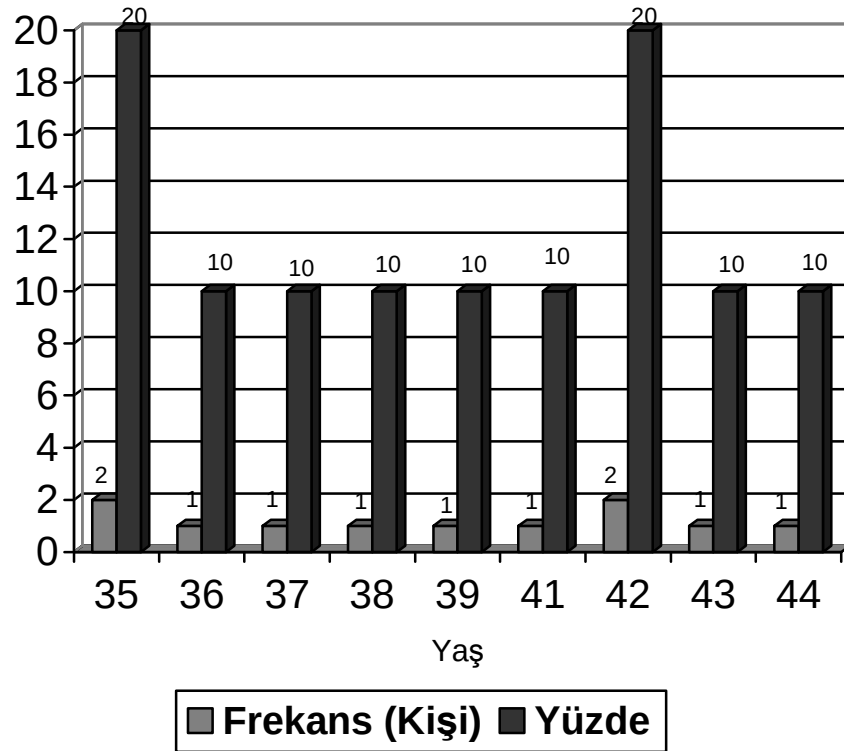
	Frekans	Yüzde	GeçerliYüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Katılıyorum	45	66,2	66,2	66,2
Katılmıyorum	23	33,8	33,8	100,0
Toplam	68	100,0	100,0	

Çizelge 20, 21, 22 ,23, 24, 25, 26, ve 27’ye ilişkin genel değerlendirmeye bakıldığında ankete katılan öğrencilerin yaklaşık olarak %70’i’nin, Yabancı Dil eğitiminde dramanın vazgeçilmez olduğu konusunda farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

2.6.2 Öğretmen Anketlerine İlişkin Bulgular

Burada araştırma evreni, 7'si Almanca öğretmeni, 3'ü ise İngilizce öğretmeni olmak üzere, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlarda eğitim vermekte olan 8 bayan ve 2 bay olmak üzere toplam 10 öğretmenden oluşmaktadır. Öğretmenlerin yaş aralığı 35 ila 44 arasında olarak saptanmıştır. İstanbul ilinde anket yapılan okullarda, Almanca öğretmenlerinin Almanca'yı birinci yabancı dil olarak okuttuğu görülmektedir.

Çizelge 28: Araştırma Grubu Yaş Dağılımı

“Üniversite eğitiminizde drama kapsamında bir ders aldınız mı?”

sorusuna öğretmenlerin %60’ı evet, %40’ı ise hayır yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin hemen tamamı ise drama kapsamında bir hizmet içi programa katılmamıştır. Birkaç öğretmen, bu durumun bugünkü öğretmenlik mesleklerine de yansıdığını belirterek, belki de bugün otoriter öğretmen özellikleri göstermelerinin, aldıkları eğitimin yetersizliğinden kaynaklanmadığını, çünkü lisans döneminde yaratıcı özgür bireysel çabalar verememiş olduklarını düşünmektedirler.

Ankete katılan ve lisans eğitimi sırasında drama dersi alan öğretmenler, drama dersini aldıktan sonra yabancı dil eğitime ve öğretimine karşı bakış açılarında olumlu bir değişiklik yaşandığını ve bu süreçten öğretmenlik yaşamlarında oldukça etkilendiklerini belirtmişlerdir.

“Bir öğretmen olarak drama teknikleri konusunda kendinizi yeterli hissediyor musunuz? Ne gibi?” sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde, ankete katılan öğretmenlerin % 90’ı kendisini drama teknikleri konusunda yetersiz bulmaktadır.

“Mezun olduktan sonra hizmetiçi eğitim çalışmasına katıldınız mı?”

sorusuna verilen yanıtların hemen hepsi “evet”, olmasına rağmen **“Hizmetiçi eğitim kapsamında dramanın eğitimdeki önemi konusunda herhangi bir eğitime tabi tutuldu mu?”** sorusuna yanıtların sadece 30’u “evet”tir. **“Öğretmenlik mesleğinde drama oyun ve teknikleri konusunun önemine ilişkin bir yayın okudunuz mu?”** sorusuna öğretmenlerin %40’i evet, %60’u ise hayır yanıtını vermişlerdir. Ankete katılan öğretmenlerin % 40’ı meslekleri boyunca drama ile ilgili bir yayın takip ettiklerini, ancak bu yayınların sürekli olmadığı için yeterli olmadığını belirtmişleridir. Bu sebepten ötürü eğitim alanında gerek metot ve teknik, gerekse diğer alanlarda yapılan değişikliklerden uzak kaldıklarını söylemişleridir.

“Okullarda kullanılan öğretmen kılavuz kitaplarında drama oyun ve teknikleri ile ilgili bir yönlendirmeye rastladınız mı” sorusuna öğretmenlerin %70’i evet, %30’u ise hayır yanıtını vermişlerdir.

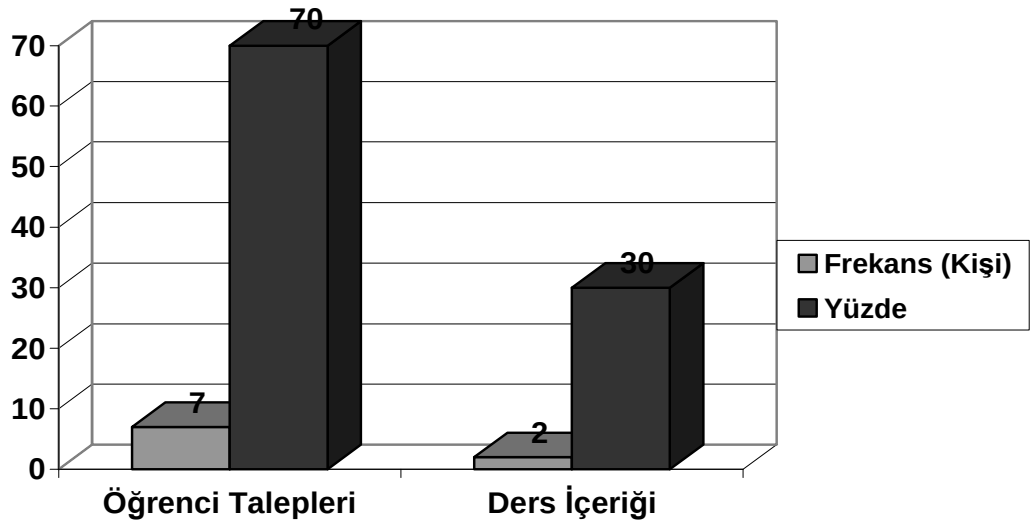
“Milli Eğitime bağlı eğitim kurumlarının dışında özel olarak verilen drama seminerleri yada kurslarına katıldınız mı? Ne gibi?” sorusuna ankete katılan öğretmenlerin sadece %40’ı , özel kurumlarda verilen seminer yada atölye çalışmalarına katılabildiklerini; ancak bunu şartları zorlayarak yapabildiklerini belirtmişleridir. Maddi olanakların yetersizliğinin yanı sıra az sayıda kurumun drama ile ilgili çalışmalar yapıyor olması da, onlara göre drama eğitimi ve gelişimi açısından sorun yaratmaktadır. Ankete katılan öğretmenler bu anlamda bazı düzenlemelere gidilerek özellikle öğrencilerin erken yaşlarda yönelebilecekleri kurslar, seminerler ya da atölye çalışma alanlarının açılmasının iyi olabileceğini düşünmektedirler.

“Derslerinizde drama oyun e tekniklerini kullanıyor musunuz” sorusuna öğretmenlerin %90’i evet, %10’u ise hayır yanıtını vermişlerdir. Ankete katılan öğretmenlerin % 90’ı bildikleri çerçevesinde derslerinde drama tekniklerini kullanmaya çalıştıklarını, ancak bu konuda ciddi eksikliklerinin olduğunu belirtmişlerdir. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlerin en temel sorun olarak gördükleri konu ise lisans dönemlerinde drama dersinin olmamasının yanı sıra, hizmetiçi eğitimdeki çalışmalarda dramanın ele alınmaması, Türkiye de drama eğitimi ile ilgili az sayıda çalışmanın yapılması ve yayınların yetersiz olması olarak değerlendirmişleridir.

”Sizce drama oyun ve teknikleri eğitimde önemli bir araç mıdır” Nasıl? sorusuna öğretmenler % 100 oranıyla drama oyun ve tekniklerinin yabancı dil derslerinin vazgeçilmez unsuru olduğunu belirtmekte ve bu doğrultuda kendilerini daha fazla geliştirmeye ihtiyaç duyduklarını hissetmektedirler. Bu anlamda drama eğitimini konu alan çalışmaların yeterli sayıya ulaşmasını istediklerini

belirtmişlerdir. Bu sayede erken yaşta drama eğitimi alma şansını yakalayacak öğrencilerle, öğrenmenin daha başarılı olacağını düşünmektedirler.

Çizelge 29: “Kullandığınız drama tekniğinin dersiniz açısından uygunluğunu nasıl tespit ettiniz” sorusuna göre dağılım;

Derslerinde drama tekniğini kullanan öğretmenlerin, % 70'i metot ve tekniklerini belirlerken öğrenci taleplerini dikkat aldıklarını, bu sayede öğrencilerin aktif olmalarını sağlayabileceklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin % 30'u ise öğrenci ihtiyaçlarından ziyade dersin içeriği ve konuların dağılımına göre dramayı derslerinde kullandıklarını; bu sayede müfredata bağlı hareket edebildiklerini belirtmişlerdir.

”Bir eğitimci olarak drama oyun ve tekniklerinin çocuğun bilişsel ve sosyal gelişimi üzerinde etkisi var mıdır. Ne gibi?” sorusuna öğretmenlerin %90'ı evet, %10'u ise hayır yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin %90'ı derslerde kullanılan drama tekniklerinin çocuğun bilgi düzeyinin yanı sıra ilerideki sosyal davranış modelleri üzerinde de olumlu etkileri olduğunu söylemektedir. Bu anlamda

bakıldığında drama bir ders olmaktan çıkıp, çocuğun gündelik yaşamı ile özdeşleşmekte ve çocuğun eğitime, okula ve derslere bakış açısında bir farklılık yaratabilmektedir.

Çizelge 30: “Drama bilincinin kazandırılması konusunda faaliyet gösteren kurumları yeterli buluyor musunuz? Nasıl?” sorusuna göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Evet, Yeterli	2	20,0	20,0	20,0
	Hayır, Fikrim Yok	8	80,0	80,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Ankete katılan öğretmenlerin % 80’i drama alanında yürütülen faaliyetler ve kurumlar konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişleridir. Buna sebep olarak da maddi anlamda yaşadıkları sıkıntıyı göstermektedirler. Var olan ve faaliyet gösteren kurumlar konusunda ise özel kuruluşların ağırlıklı olarak bulunduğuna dikkat çekerek, bu alandaki etkinliklerin giderilmesi ve Milli Eğitim müfredatları ve kurslarında da Drama bilincinin yaygınlaştırılmasını istediklerini belirtmektedirler.

Aşağıda verilen çizelgeler öğretmenlerin durumlara katılımlarını ölçmek amacıyla hazırlanan “*Katılıyorum, Katılmıyorum*” sorularıdır. Değerlendirmede bu sorular bir bütün olarak ele alınmış ve verilen yanıtlar doğrultusunda genel bir değerlendirme yapılmıştır

Çizelge 31: “Dramada temel unsur öğretmendir” ifadesine göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Katılıyorum	2	20,0	20,0	20,0
	Fikrim Yok	1	10,0	10,0	30,0
	Katılmıyorum	7	70,0	70,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 32: “Dramada temel unsur öğrencidir” ifadesine göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	“Kümülatif Yüzde
Geçer	Katılıyorum	7	70,0	70,0
	Fikrim Yok	1	10,0	80,0
	Katılmıyorum	2	20,0	100,0
	Toplam	10	100,0	

Çizelge 33: “Yaparak, Yaşayarak öğrenme etkili bir tekniktir” ifadesine göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Katılıyorum	10	100,0	100,0	100,0

Çizelge 34:”Yaparak, yaşayarak öğrenmenin yanısıra oynayarak öğrenme de sürece dahil edilmelidir” ifadesine göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Katılıyorum	10	100,0	100,0	100,0

Çizelge 35:”Drama etkinliklerinde içinde bulunulan kültür dikkate alınarak hazırlık yapılmalıdır” ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Katılıyorum	9	90,0	90,0	90,0
Katılmıyorum	1	10,0	10,0	100,0
Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 36: “Dramanın bir oyun süreci olduğu düşünülürse her türlü etkinliğe yer verilebilir” ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Katılıyorum	4	40,0	40,0	40,0
Fikrim Yok	3	30,0	30,0	70,0
Katılmıyorum	3	30,0	30,0	100,0
Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 37: ”Drama öğretmenin daha etkili olması için bu alanda eğitim görmüş olması gerekir” ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Katılıyorum	8	80,0	80,0	80,0
Fikrim Yok	2	20,0	20,0	100,0
Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 38: Türkiye de eğitimcilerin kendilerine drama alanında geliştirmelerine yönelik birçok özel kurs ve program bulunmaktadır, ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Katılıyorum	2	20,0	20,0	20,0
Fikrim Yok	5	50,0	50,0	70,0
Katılmıyorum	3	30,0	30,0	100,0
Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 31, 32 ,33, 34, 35 ,36, 37 ve 38’e ilişkin genel değerlendirmeye bakıldığında ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğunun dramada temel unsurun öğretmen değil de öğrenci olduğunu, yaparak, yaşayarak, oynayarak öğrenmenin etkili bir teknik olduğunu, drama etkinliklerinde içinde bulunulan kültürün de dikkate alınması gerektiğini ve her şeyden önce de drama teknik ve stratejileri konusunda öğretmenlerin eğitim alması gerektiğini savunmaktadırlar.

“Derslerinizde dramayı bir metot olarak kullandığınızda öğrencilerinizin aşağıda verilen durumlardan hangilerini gözlemlediğinizi lütfen belirtiniz!”

Sorusuna verilen yanıtlara göre dağılım:

Çizelge 39: Dramaya aktif olarak katılıyor mu?

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Evet	10	100,0	100,0	100,0

Çizelge 40: Grupla ya da sınıfla birlikte çalışıyor mu?

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Evet	8	80,0	80,0	80,0
Hayır	2	20,0	20,0	100,0
Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 41:Sözel veya sözel olmayan yollarla kendini ifade ediyor mu?

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Evet	9	90,0	90,0	90,0
Hayır	1	10,0	10,0	100,0
Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 42:Üretici veya hayal gücüne bağlı roller geliştirebiliyor mu?

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Evet	7	70,0	70,0	70,0
Hayır	3	30,0	30,0	100,0
Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 43:Üreticiliğini drama ortamına aktarabiliyor mu?

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Evet	7	70,0	70,0	70,0
Hayır	3	30,0	30,0	100,0
Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 44: Rollerini, duygularını, düşüncelerini empati kurarak aktarabiliyor mu?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Evet	6	60,0	60,0	60,0
	Hayır	4	40,0	40,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 39,40,41,42,43 ve 44'e bakıldığında dramanın kullanıldığı bir derste öğrencilerde gözlenen değişikliklerle ilgili verilere ulaşılmaktadır. Öğretmenlerin verdikleri bilgiler doğrultusunda dramanın merkeze alınarak işlendiği bir derste öğrencilerin % 100'ü Dramaya aktif olarak katılmak da,% 80'i gurupla yada sınıf arkadaşları ile çalışmaktan memnun, % 90'ı sözel olarak veya jest ve mimikleri ile kendisini ifade etmekte, % 70'i hayal gücüne bağlı olarak roller geliştirebilmekte ve üreticiliğini drama ortamına aktarabilmekte,% 60'ı ise dramada edindikleri rolleri düşüncelerine, sosyal yaşamlarına empati kurarak aktarabilmektedir. Fark edilme ve başarabilme duygusunun verdiği özgüven öğrenciye olumlu bir bakış açısı katacaktır.

Aşağıda verilen sorular durum sorularıdır. Değerlendirmede çizelgeler bir bütün olarak ele alınmış ve genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Çizelge 45: “Drama çalışmaları genellikle gurup olarak yapıldığından, bireysel başarının gelişmesini engelliyor” ifadesine göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Doğru	1	10,0	10,0	10,0
	Yanlış	9	90,0	90,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 46: “Drama sayesinde öğrenci somut ve soyut arasında ilişki kurabiliyor” ifadesine göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Doğru	9	90,0	90,0	90,0
	Yanlış	1	10,0	10,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 47: “Öğrenci drama çalışmasına aktif olarak katılmaktan kaçınıyor” ifadesine göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Doğru	5	50,0	50,0	50,0
	Yanlış	5	50,0	50,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 48: “Drama uygulaması sırasında öğretmenin sık sık hataları düzeltip olaya müdahale etmesi gereklidir” ifadesine göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Doğru	1	10,0	10,0	10,0
	Yanlış	9	90,0	90,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 49: “Drama etkinliğinin yapılabilmesi için gerekli olan iki temel unsur; öğretmen ve öğrencidir” ifadesine göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Doğru	7	70,0	70,0	70,0
	Yanlış	3	30,0	30,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 50: “Duygusal ve psikomotor gelişimi temel alan drama tekniklerinin bilişsel düzeyde verilmesi amacı aykırıdır” ifadesine göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Doğru	3	30,0	30,0	30,0
	Yanlış	7	70,0	70,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Çizelge 51: “Dramayı da içine alan aktif öğrenme de fiziksel koşullar önemlidir; ancak belirli bir sınıf düzeni yoktur” sorusuna göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Doğru	8	80,0	80,0	80,0
Yanlış	2	20,0	20,0	100,0
Toplam	10	100,0	100,0	

Yukarıdaki tüm durum sorularında öğretmenlerin büyük çoğunluğunun dramada önkoşullar konusunda farkındalık düzeylerinin iyi olduğu sonucuna varılabilir.

III. BÖLÜM

SONUÇLAR VE DEĞERLENDİRME

3.1 Genel Değerlendirme ve Tartışma

Bu çalışmada öğretmen ve öğretmen adaylarının bilmesi gereken yalnızca, öğretim stratejilerinin ne olduğu, onları nasıl etkili bir şekilde kullanacağı değil, bu stratejilerin önem ve işlevlerini de bilmeleri gerektiğinden hareket edilmiş ve özellikle dil eğitiminde yararı tartışılmaz olan “drama teknikleri” konusunda öğretmen ve öğretmen adaylarının farkındalık/bilinç düzeyleri araştırılmıştır.

Araştırmada, hem öğrenciler hem de öğretmenlerin büyük çoğunluğunun, jest ve mimiklerin bir yabancı dil öğretmeninde olması gereken temel özellikler arasında olduğunu ve bu özelliklerin öğrenmeye olumlu yansıtacağı, jest ve mimiklerini etkili kullanmasının öğrenmeyi kolaylaştıracağı, öğrencide özgüveni geliştirdiği, konusunda bilinç düzeyleri yüksektir. Yabancı dil öğretmenlerinin diğer derslere nazaran daha fazla düşünmeye, konuşmaya, etkileşime açık olmaları gerektiği özellikle vurgulanmıştır. Birçok açıdan bakıldığında yabancı dil bölümü öğrencilerinin bir çoğu, yabancı dil dersleri öğretiminin diğer derslerden farklı olduğu bilincini taşımakta olduğu görülmektedir. Özellikle “Drama İnceleme Öğretimi” dersini yeni almış olan öğretmen adayı öğrenciler, drama teknikleri sayesinde, kitaplar arasına sıkışmış kalmış, bir köşede unutulmuş, yeni bilgilere ve detaylara daha iyi bakabildiklerini ve her yeni bilginin bir ipucu gibi onları farklı yeni bir bilgiye götürdüğünü dile getirmişlerdir. Anket uygulanan her iki bölüm öğretmen adayı öğrencileri de ankette verdikleri yanıtlarda eserleri incelemek, sadece bir kitabı bitirmek değil, aynı zamanda drama nedir ne değildir, drama eserlerinin özellikleri, dramanın öğretmen eğitimindeki anlam ve önemi, eserlerin konularının kültürler arası tartışılması gibi daha bir çok konuya ilişkin bilgi ve beceriler kazandırıldığını ve bu durumun da kendilerini mutlu ettiğini belirtmişlerdir. Öğrenciler aldıkları drama dersi sayesinde yabancı dil dersine karşı tutumlarındaki olumlu değişikliğin yanı sıra bir tiyatro oyununun ne olduğu, ne gibi özelliklere sahip

olduğu, drama eserlerine farklı bakış açılarını öğrendiklerini dile getirmişlerdir. Öğrencilerin tamamına yakını bu durumun dil öğrenimini sıkıcı olmaktan kurtarıp daha zevkli ve ilgi çekici bir hale getirdiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %95,6'sı “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinin kendilerinden sonraki sınıflarda da devam etmesi konusuna olumlu baktıklarını dile getirmişlerdir. Öğrencilerin % 83 gibi bir büyük çoğunluğu, drama metinleri de dahil tüm yazınsal metinlerin, öğrencilerin ufkunu genişlettiğini, dili öğrenmeyi kolaylaştırdığını ve kolaylaştıracağını savunmuşlardır. “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersi almış olan öğrencilerin % 86'sı bir tiyatro oyununa yada bir esere daha farklı bakabilmeyi, bir eseri nasıl incelemeleri gerektiği konusunda bilgi sahibi olduklarını öğrendiklerini belirtmişlerdir. Drama dersinde öğretmenlik mesleği açısından drama oyun ve tekniklerinin önemi vurgulandı mı? sorusuna, öğrencilerin 94,1'i aldıkları derste öğretmenlik mesleğinde kullanabilecekleri ve onlara yardımcı olacak bilgiler edindiklerini açıklamaktadırlar. Yeni eğitim öğretim modellerine uygun olan yaparak yaşayarak öğrenme üzerine uygulamalı bilgiler edindiklerini ve bu durumun meslekte kendilerine güven sağlayacak olan bir faktör olduğunu düşünmektedirler. Ankete katılan öğrencilerin 64,7'si, “Yabancı dil dersinde aldığınız drama derslerinde kendinizi diğer derslerde olduğundan farklı hissettiniz mi?”, “Nasıl?” sorusuna kendilerini diğer derslerden çok daha farklı hissettiklerini, daha aktif olduklarını, daha bilerek ve daha isteyerek derse katıldıklarını belirtmişlerdir. Kimi öğrenciler bu sayede sınıfta varlığından haberdar olmadığı arkadaşlarını, kimileri ise kendisinde fark etmediği yetenekleri bulduklarını söylemektedirler. Bu açıdan bakıldığında drama eğitimi; bireyin hem kendisi hem de çevresinde olup bitenin farkındalığı konusunda bilinçli olmalarını sağlamaktadır.

Öğrencilere göre, drama sürecinde bireyin kendisi gösterme şansı bulunduğu için doğal öğrenme gerçekleşmekte ve birey özgür hareket etmektedir. Bu özgürlük zamanla bireye demokratik tutum kazandırmakta ve sorumluluk anlayışının da gelişmesine yardımcı olmaktadır.

Anket uygulanabilen 10 öğretmenin %60'ı, üniversite eğitimi sırasında drama kapsamında bir ders aldığını beyan etmiştir. Ancak öğretmenlerin hemen hemen tamamı drama teknikleri konusunda hiçbir hizmetiçi eğitim programa katılma fırsatını elde edememiştir. Birkaç öğretmen, bu durumun bugünkü öğretmenlik mesleklerine de yansıdığını belirterek, belki de bugün otoriter öğretmen özellikleri göstermelerinin, aldıkları eğitimin yetersizliğinden kaynaklandığını, çünkü lisans döneminde yaratıcı özgür bireysel çabalar verememiş olduklarını düşünmektedirler. Ankete katılan ve lisans eğitimi sırasında drama dersi alan öğretmenler, drama dersini aldıktan sonra yabancı dil eğitimine ve öğretimine karşı bakış açılarında olumlu bir değişiklik yaşandığını ve bu süreçten öğretmenlik yaşamlarında oldukça etkilendiklerini belirtmişlerdir. Diğer taraftan, ankete katılan öğretmenlerin % 90'ı kendisini drama teknikleri konusunda yetersiz bulmaktadır. Ankete katılan öğretmenlerin % 40'ı meslekleri boyunca drama ile ilgili bir yayın takip ettiklerini, ancak bu yayınların sürekli olmadığı için yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Bu sebepten ötürü eğitim alanında gerek metot ve teknik, gerekse diğer alanlarda yapılan değişikliklerden uzak kaldıklarını söylemişlerdir. “Okullarda kullanılan öğretmen kılavuz kitaplarında drama oyun ve teknikleri ile ilgili bir yönlendirmeye rastladınız mı?” sorusuna öğretmenlerin %70'i evet, %30'u ise hayır yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin %90'ı bildikleri çerçevesinde derslerinde drama tekniklerini kullanmaya çalıştıklarını, ancak bu konuda ciddi eksikliklerinin olduğunu belirtmişlerdir. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlerin en temel sorun olarak gördükleri konu ise lisans dönemlerinde drama dersinin ya olmamasının ya da yetersiz olmasının yanı sıra, hizmet içi eğitimdeki çalışmalarda dramanın ele alınmaması, Türkiye de drama eğitimi ile ilgili az sayıda çalışmanın yapılması ve yayınların yetersiz olması olarak değerlendirmişlerdir. Öğretmenler % 100 oranıyla drama oyun ve tekniklerinin yabancı dil derslerinin vazgeçilmez unsuru olduğunu belirtmekte ve bu doğrultuda kendilerini daha fazla geliştirmeye ihtiyaç duyduklarını hissetmektedirler. Bu anlamda drama eğitimi konu alan çalışmaların yeterli sayıya ulaşmasını istediklerini belirtmişlerdir. Bu sayede erken yaşta drama eğitimi alma şansını yakalayacak öğrencilerle, öğrenmenin daha başarılı olacağını düşünmektedirler.

Derslerinde drama tekniğini kullanan öğretmenlerin, % 70'i metot ve tekniklerini belirlerken öğrenci taleplerini dikkat aldıklarını, bu sayede öğrencilerin aktif olmalarını sağlayabileceklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin % 30'u ise öğrenci ihtiyaçlarından ziyade dersin içeriği ve konuların dağılımına göre dramayı derslerinde kullandıklarını; bu sayede müfredata bağlı hareket edebildiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %90'ı derslerde kullanılan drama tekniklerinin çocuğun bilgi düzeyinin yanı sıra ilerideki sosyal davranış modelleri üzerinde de olumlu etkileri olduğunu söylemektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin % 80'i drama alanında yürütülen faaliyetler ve kurumlar konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Buna sebep olarak da maddi anlamda yaşadıkları sıkıntıyı göstermektedirler. Var olan ve faaliyet gösteren kurumlar konusunda ise özel kuruluşların ağırlıklı olarak bulunduğu dikkat çekerek, bu alandaki etkinliklerin giderilmesi ve Milli Eğitim müfredatları ve kurslarında da Drama bilincinin yaygınlaştırılmasını istediklerini belirtmektedirler.

Öğretmenlerin verdikleri bilgiler doğrultusunda dramanın merkeze alınarak işlendiği bir derste öğrencilerin % 100'ü dramaya aktif olarak katılmak da, % 80'i grupta yada sınıf arkadaşları ile çalışmaktan memnun, % 90'ı sözel olarak veya jest ve mimikleri ile kendisini ifade etmekte, % 70'i hayal gücüne bağlı olarak roller geliştirebilmekte ve üreticiliğini drama ortamına aktarabilmekte, % 60'ı ise dramada edindikleri rolleri düşüncelerine, sosyal yaşamlarına empati kurarak aktarabilmektedir. Fark edilme ve başarabilme duygusunun verdiği özgüven öğrenciye olumlu bir bakış açısı katacaktır.

Araştırma sonuçları yorumlanacak olursa, yabancı dil öğretmenin drama teknik ve stratejileri konusunda geliştirecekleri davranışlar, sadece öğrencinin motivasyonunu arttırmakla kalmayacak; aynı zamanda yeni bir dille karşı karşıya geldiğinde bireyin kendine olan özgüvenini de geliştirmesine yardımcı olacaktır. Bir dille bu sayede bakabilmeyi öğrenen birey, yeni durumlarda zorluk çekmeyecek ve

bilgisini diğer alanlara da transfer edebilecektir. Öğrenciler drama etkinliklerinde kendileri özgür hissetmekte ve başarmanın verdiği duyguyla dersi daha çok önemsemektedirler. Drama esnasında farkında olmadan öğrenme gerçekleştiği için öğrencilerin çoğu klasik kavramlardan uzaklaşmakta ve yaşayarak, farkında olarak eğlendikleri bir dünya yaratmaktadırlar. Dramada sunulan bilgilerin ilgi çekici olması, yeni bir kültürü tanıtmayı öğrencide merak duygusu oluşturmakta ve araştırmaya yönlendirmektedir. Ancak, drama stratejileri gibi yeni eğitim öğretim modellerini esas alarak düşüncelerini belirten araştırmacılar, her şeye rağmen öğretmenin yönlendirici, bilginin kaynağı oluşunu önemsemekte ve bu sebeple öğretmeni bu süreçte bir model olarak ele almaktadır. Bu öğretmenin model olma özellikle yabancı dil derslerin de daha da ön plana çıkmaktadır. Dünya ülke ve kültürlerini birbirine yakınlaştıran teknolojik gelişmelerin, hem dil öğrenme ihtiyacını artırmış hem de dil öğrenme başarısına etki edecek şekilde dil öğretim ortamlarını değiştirdiğinden, ancak özellikle yabancı dil eğitiminde öğretmene olan ihtiyacın hiçbir şekilde azalmadığı giriş bölümünde vurgulanmıştı. Birey öğrendiği yabancı dili, dilin tüm kullanım alanlarında kullanmak durumunda kalacağından ve bu doğrultuda yabancı dilde talep edilen standartlar yükseldiğinden, yabancı dil öğretmenin kendisi her zaman model olarak görevini sürdürecektir.

Sonuç olarak araştırmada yanıt aranan sorularla ilgili şu sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir:

Aslında araştırmaya dahil olan hem öğretmen adaylarının hem de öğretmenlerin “drama teknikleri/stratejileri” konusunun önemine ilişkin yeterli bilgiye sahip oldukları ortaya çıkmış, ancak bu konuyla ilgili geçmişte ve 2007 yılı Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi verilerine göre hem Eğitim Fakültelerinde hem de okullardaki uygulama boyutunda bir takım yetersizliklerin olduğu ortaya konulmuş ve konuya ilişkin duyarlılığın artması gerektiğine dikkat çekilmiştir. Bu anlamda hem araştırma yapılan fakültede hem de araştırmaya dahil olan öğretmenlerin lisans eğitimi sırasında, diğer taraftan hem de yabancı dil hizmet içi eğitim programlarında diğer birçok öğrenci merkezli strateji gibi “drama stratejileri

konusunda da gerekli düzenlemelere gidilmesi gerekmektedir. En son 2007 yılı verilerine göre bu eksiklikler saptanmışken ve ankete katılan öğrencilerin yaklaşık% 80'i drama etkinliklerine daha fazla yer verilmesine, özellikle uygulama alanındaki eksiklerin giderilmesi için eğitim fakültesi programlarında değişikliğe gidilmesini önermişken, bu geçen sürede 1998 yılında yürürlüğe giren yasaya paralel olarak Eğitim Fakülteleri sürmekte olan 'Drama İnceleme ve Öğretimi" dersi de Eğitim fakültelerinin bazı bölümlerinde yeni kabul edilen programda kaldırılmıştır. Ancak seçmeli dersler sayısı da artırılmıştır. Drama tekniklerine ilişkin bir dersin yapılması böylece Anabilim dallarındaki öğretim üyelerinin inisiyatifine bırakılmıştır. Bu konu ciddi şekilde ele alınmalıdır.

Araştırmanın diğer bir sorunsalı olan, "Drama eğitimi ile kazandırılan davranışlar, öğretmenlerin sınıf ortamlarındaki başarılarına etki edecek düzeyde midir?" sorusu da öğretmen eğitiminde uygulama alanında eksiklikler saptandığından olumsuz olarak yanıtlanabilmektedir ne yazık ki bu araştırmada. Öğretmenler gerçi drama tekniğini kullandıklarını belirtmektedirler. Ancak bilgilerinin eksikliğini de kabul etmektedirler.

Ancak çalışmanın araştırma evreninin dar kapsamı nedeniyle, bu çalışmadan yola çıkarak ülkenin tümü ya da bir bölge veya bir kent ile ilgili sonuçlar bağlamında genelleiyici bir yoruma gidilemez. Sonuçlar sadece Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yabancı Dille Eğitimi iki anabilim dalı ve anket uygulanabilen 10 öğretmeni bağlayıcıdır. Bazı öğretmenlerin de kendilerini bu konuda eksik hissederek, ankete katılmadıklarını belirtmekte yarar vardır. Bu da belki öğretmen eğitiminde bu alanda bir eksiklik olduğuna işaret edebilmektedir.

Öğretmen adayı öğrencilerin büyük çoğunluğu ile hali hazırda öğretmenlik yapanların hemen hepsi otoriter öğretmen kavramını yabancı dil dersleri için doğru bulmadıklarını, drama tekniği gibi tüm diğer öğrenci merkezli tekniklerin kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı yürütülen hizmet içi eğitim çalışmalarında stratejiler konusuna, özellikle de yabancı dil eğitiminde vazgeçilmez değerde olan “drama stratejileri” konusuna özel önem atfedilmelidir diye düşünüyorum. Hizmet içi eğitim programları yoluyla, yeni göreve başlayacak uyum aşamasında olan aday öğretmenler için son derece faydalı olacaktır. Stratejilerle ilgili uygulama örnekleri konusunda deneyimleri artacak ve var olan bilgilerini pekiştirme fırsatını yakalayacaklardır.

Milli Eğitim Bakanlığı ders müfredatlarının zaten drama teknikleri konusuna yeterince yer ayrılmıştır. Yapılacak hizmet içi eğitim programları bu açıdan da faydalı olacaktır. Ancak şu anda asıl sorun eğitim fakültelerinden mezun olacak öğretmenlerin durumuyla ilgilidir. “Drama İnceleme ve Eğitimi” dersinin kaldırılmış olması nedeniyle, 2010 yılından itibaren mezun olacak öğretmenler, drama teknik ve stratejileri konusunda yeterince donanımlı olamayacaklardır. Bu dersin yeniden programa alınması ve dramaya “Özel Öğretim Yöntemleri” gibi derslerde de gereken önem verilmelidir. Çünkü;

Yabancı dil eğitiminde sadece okullardaki ders saatlerini arttırarak başarıya ulaşamayacağı kesindir. Dil eğitiminde öğretmen ve öğrenci rolleri son derece önemlidir. Dil öğretimini sadece o dilin dilbilgisi yapısını çok yönlü çözümlemeye yönelik olarak düşünmek, modern dil öğretme yöntemleri ile ters düşmekte ve bireyin ihtiyaçlarını karşılamamaktadır. Yabancı dil eğitiminde yeni yaklaşımlar öğrenciyi merkeze almakta, sorumluluk bilincini geliştirmeye çalışmakta ve öğretmeni rehber; yönlendirici ve aynı zamanda model konumunda ele almaktadır.

Önder, Bruner'e dayanarak (1975), hareketin dil olmadan anlamsız olduğunu, buna karşın da hareket olmadan da dilin anlamsız olduğunu savunur. Hareket ve dil, birlikte ifade gücü kazanırlar.¹⁰⁷

¹⁰⁷ ÖNDER, Alev, 2003: s.76

Yabancı dil dersinde drama tekniği ile,

- Öğrenci, baskısı hissetmeden, rahat bir şekilde yaşayarak öğrenir.
- Drama, dile karşı motivasyonu artırır.
- Öğrenci aktif olur, arkadaşlarıyla daha işbirlikçi öğrenmeye istekli hale gelir.

• Öğrencinin deneyimler ve yaşantılar kazanmasını sağlar. Öğrencinin böylece yaşamı çok yönlü algılamasını sağlar

• Öğrencilerin çeşitli durumlarda kendilerini ifade etme, iletişim kurma ve sosyal davranma yetileri gelişir.

• Öğrenci kendisini başkasının yerine koyma yeteneği kazanır.(Empati yeteneği)

- Yaşam boyu öğrenmeye katkı sağlar.
- Öğrenciler daha rahat hareket eder.
- Değerlendirmeyi, eleştirmeyi, tartışmayı ve kendisine özeleştirel bakmayı öğrenir.

- Öğrencinin kişiliği ve özgüveni gelişir.
- Düşünce ufku ve hayal gücünü geliştirir.
- Zihinsel kapasiteyi geliştirir.
- İletişim becerilerinin gelişmesini sağlar.
- Duyguların farkına varılması ve ifade edilmesini sağlar.
- Estetik ve sanatsal duyarlılığın artmasını sağlar.
- Sınıfta yalnızlık hisseden çocuklar diğer çocuklarla kaynaşır.¹⁰⁸

¹⁰⁸ URBAY, ŞEN, Arzu, Drama Yöntemi, içinde, www.nuty.com/DRAMA_YNTEM1.ppt; <http://stu.inonu.edu.tr/~idkurt/blog/?p=63>; http://roloynama.blogcu.com/rol-oynama-teknigi_16123861.html

Yaratıcılık bu aşamada oldukça önemlidir. Onun sınıf karşısındaki kendini ifade etmeye yönelik bu rahat hareketleri, öğrencilerini de aynı anlamda söz alamaya ve davranmaya yöneltir. Öğretmenin konuşma ve hareket etme rahatlığı, öğrencinin öğretmene güvenini de pekiştirecektir.

Öğretmen, öncelikle dramayı model olarak gösterebilmelidir. Yabancı dilde öğrenciler öğretmeni taklit edecekler ve öğretim telaffuz da dahil olmak üzere her anlamda etkili gerçekleşecektir. Bireyin sözcük dağarcığını ve buna bağlı olarak dilde kolay kendini ifade etme becerisi gelişir. Sözel olmayan iletişimin güçlenmesine yardımcı olur. Bu yöntemde iyi oynayan ve konuşabilen öğrenciler de, diğer arkadaşları için model olacaktır.

SONUÇ

Bu araştırmada yabancı dil öğretiminde drama teknikleri konusu hem kuramsal hem de uygulama boyutlarında incelenmeye çalışılmıştır. Yabancı dil eğitiminde drama yönteminin kullanılması ile ilgili yararlar ve ayrıntılar üzerinde durulmuştur.

“Drama, insanın tasarımlarını eyleme dönüştürebildiği bir yoldur” ifadesiyle Gönen ve *“drama, bir düşünceyi beden diliyle hareket ederek devinimle anlatımdır”* ifadesiyle Morgül, dramanın eğitimde yararına en güzel vurguları yapmışlardır. Drama ve drama teknikleri sayesinde çocuğun saklı kalmış gizli bahçelerine ulaşılabilmekte, başarabilme duygusuyla tanışmayı öğrenmesine olanak sağlamaktadır. Yabancı dil eğitimini bir bütün olarak düşündüğümüzde drama sayesinde farklı bir bakış açısı edinen çocuğun; konuşma okuma dinleme ve yazma becerilerinin her alanına bunu yayabileceği gerçekliğinin farkında olmak gerekir. Drama ile çözümleme ve analiz konusunda yeni adımlar atmaya başlayan çocuk, dil öğrenme stratejilerini ve tekniklerini kendi seviyesine göre ayarlama şansına da sahip olacaktır. Bu sayede de yeni bir dile karşı geliştirilen olumsuz düşünceler ve önyargılarda değişikliğe gidilebilecektir. Dramayla öğrenme sayesinde öğrenci keyifli ve eğlenceli bir öğrenme sürecine girmiş olacak ve öğrenmeye karşı güdüsü artacaktır. Drama etkinlikleri ile öğrenci sınıfın alışılmış, tanıdık, bildik şeklinden, oyun alanı şekline dönüşümünü de görebilecektir. Etkinliklerle beraber gerçekleşen fiziksel temasın ve duyguların çocukların kendilerini ve arkadaşlarını daha iyi anlamalarını, tanımalarını sağlayacaktır.

Drama etkinlikleri ile grup çalışması konusunda yeterli bir bilince sahip olan birey, ilerideki yaşamına dair bazı hazırlıklar da gerçekleştirmiş olacaktır. Empati kurmak, sorumluluk almak, başarmak gibi önemli kavramlarla bu sayede tanışacak ve pekiştirecektir.

Drama sadece öğrencinin bilgi basamağına değil aynı zamanda davranış ve duygularına da hitap etme özelliğine sahiptir. Eğitimde ise bu durum öğrencinin yabancı dil derslerinin dört temel becerisine aynı anda sahip olmasını ve eşit düzeyde öğrenmelerini sağlamaktadır. Hem bilişsel hem duyuşsal hem de görselliğe hitap eden bir teknik olarak drama çok yönlü düşünebilmeyi ve olaylara farklı açılardan bakabilme yetisini de beraberinde getirmektedir.

Drama öğrenme gruplarında veya sınıflarda bulunan farklı seviyelerdeki öğrencileri aynı çatı, etkinlik altında toplayabilmektedir. Bu özelliği ile arka planda kalmış, kendisini iyi ifade edemeyen, özgüven eksikliği yaşayan çocuğu etkinlik içerisine çekmekte ve çocuk bunu isteyerek yapmaktadır. Kendisine korkutucu gelen bir ortama bir drama/oyun aracılığı ile dahil olan öğrenci, bu farklılığı ve gelişimi yaşamının diğer alanlarına da yansıtabilmektedir

Drama etkinliği esnasında çocuğun canlandığı role bürünmesi onun her defasında farklı bir birey olma, farklı yaşantılara sahip olma, farklı bakabilme ve görebilme, farklı yorumlayabilme dürtüsünü de harekete geçirmektedir.

Bu sayede yeni keşiflere, yeni bir dünyaya adım atan çocuk adeta bir masal baş kahramanı gibi kendisini sürekli yenilemeye ve geliştirmeye ihtiyaç duyacaktır. Çıktığı bu yolculuk sadece farklı olan kişilere ve durumlara değil, aynı zamanda kendi iç dünyasına da olacaktır. Her canlandırmada yeni bir “ben” ile tanışacak ve bazen iç dünyasında ne kadar çok farklı kendisi oluşuna şaşıracaktır. Bu zenginliği ile hiç durmadan yeni kapıları çalacak, yeni bilgiler edinecek, yeni kişilerle tanışmaktan zevk alacak ve önyargılarından kurtulmayı öğrenebilecektir.

Tüm bu nedenlerle, yukarıda genel değerlendirme bölümünde ortaya konulan sonuçlar doğrultusunda, hem yeni yetiştirilmekte olan öğretmenler üniversitelerdeki eğitimleri sırasında hem de hali hazırda görev yapmakta olan öğretmenler hizmet içi eğitim programlarıyla drama teknik ve stratejileri konusunda gerekli bilgi yüküyle donatılmalıdır.

IV. BÖLÜM

ÖNERİLER

4.1. Eğitici Drama Ve Oyunlarının eğitimde daha işlevsel olması ve öğrenci ihtiyaçlarını karşılamasına İlişkin Öneriler

Yabancı Dil Eğitimi'nde ve “Yabancı dil öğretmeni yetiştirme derslerinde” dramanın işlevleri tartışma götürmez bir özelliğe sahiptir. Bu anlamda bu çalışmamızın temel varsayımı, öğretmen, eğitici drama oyun ve teknikleri konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip olduğu takdirde yabancı dil eğitiminde drama ve oyunların etkili bir öğretme ve öğrenme stratejisi olarak kullanılabileceği ve öğrenci başarı ve motivasyonuna etki edebileceğidir.

Çalışmanın birinci kuramsal bölümünde öncelikle drama tekniğinin yabancı dil derslerindeki yeri ve önemi üzerinde durulmuştur. Eğitimde öğretim modeli, strateji, yöntem ve beceri kavramları, eğitimde etkili öğrenci merkezli etkileşim stratejilerinden drama tekniğinin kullanımının tarihçesi, “drama oyunları” stratejilerinin yabancı dil eğitimindeki yeri ve önemi, eğitimde “drama”, “rol oynama” kavramları, eğitici dramada öğrenme türleri ve dramanın yararları ve yabancı dil eğitimde drama konuları ele alınmıştır. Aynı zamanda drama uygulamaları sırasında fiziksel şartların yeterliliği, yetersizliği ve eğitim kurumlarının müfredatlarında dramaya bakış açıları, Milli Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Öğretimi konusunda müfredatındaki değişimlerin eğitime yansımaları, öğretmen adaylarının drama eğitimine ilişkin görüşleri ele alınmıştır.

Çalışmanın uygulamaya dönük bölümünde amaç, “Yabancı dil eğitiminde” ve “Yabancı dil öğretmeni yetiştirme izlencelerinde” dramanın işlevleri tartışma götürmez bir özelliğe sahiptir düşüncesinden hareketle, anket ve deneysel ders uygulamaları yardımıyla “Yabancı dil öğretmeni yetiştirme izlencelerinde” ve ilk ve ortaöğretim kurumlarındaki yabancı dil öğretmenlerinin drama teknik ve stratejileri konusunda ne kadar bilinçli olduklarını araştırmak, konuyu detaylarıyla ortaya

koymaktır. Bu amaçla, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü öğrencilerine ve İstanbul’da eğitim vermekte olan öğretmen adaylarına anketlerine farklı iki anket uygulanmıştır.

Bu araştırma sonucunda ortaya konulabilecek bazı öneriler şunlar olabilir;

- Milli Eğitim Bakanlığı’nın hem İlköğretim hem de ortaöğretim yabancı dil dersleri müfredatında drama tekniği ile ilgili geniş kapsamlı açıklamalar bulunmasına rağmen; 1997 yılı “Sekiz Yıllık Zorunlu ve Kesintisiz Eğitim Yasası” doğrultusunda Eğitim Fakültelerinde 1998-1999 eğitim- öğretim yılında yürürlüğe konulan yeni ders müfredatı çerçevesinde Yabancı Dil Eğitimi Bölümlerinin 7. yarıyıl programında yer alan „Drama İnceleme ve Öğretimi“ dersi, bazı bölümlerin programlarında kaldırılmıştır. Eski programda yer alan ve 3 saat ve 3 kredilik olan „Drama İnceleme ve Öğretimi“ dersi kapsamında öğretmen adayı öğrenciler, drama yapıt ve metinleri elinde “Yabancı Dil eğitiminde drama” konusunda bilinçlendirilmeye çalışılıyordu. Ancak en yeni kabul edilen Eğitim Fakülteleri müfredat yabancı dil eğitimi anabilim dalları müfredatlarının her birinde “Drama” içerikli bir derse yer verilmemiştir. Bununla birlikte, bu konudaki bilinç düzeyi durumuna seçmeli dersler arasında yer verilebilir. Ancak bu da bölümlerdeki bilinç düzeyine göre değişecektir. Dersin kaldırılması bu anlamda, konunun önemi bakımından özellikle yabancı dil eğitimi anabilim dalları için büyük bir eksiklik olarak kabul edilebilir.

- Drama eğitiminde öncelikli hedef drama teknik ve stratejilerinin, drama disiplinin yaşamımıza daha çok girebilmesi için her alanda öğretmen ve öğretmen adaylarını bilinçlendirmek ve konuyla ilgili düşünce sahibi olmalarını sağlayabilmek,

- Eğitim Fakültelerinin yabancı dil programlarında drama teknik ve stratejileri eğitimi ile ilgili daha fazla yeniliğe yer vererek, bölümün drama eğitimi çerçevesinde kendi alt programlarını oluşturmalarını, ve bu sayede gençleri yaşama hazırlayabilmeleri konusunda destekleyici girişimlerde bulunmalarını sağlamak,

- Drama stratejileri eğitimi konusunda mevcut bulunan ve hazırlanacak olan ders materyallerinin zenginleştirilmesini sağlayarak, özellikle öğrenci merkezli eğitimi destekleyen, görsel ve işitsel etkinliklere yer verilmelidir. Genel bilgiler yerine öğrenci seviyelerinin ön planda tutulduğu, her biri kademe için ayrı ayrı düzenlemelerin yapıldığı ve öğretmeni de bu süreçte destekleyebilecek bilgilerin olduğu materyalleri eğitime sürecine kazandırmak

- Henüz ülkemizde yeni bir çalışma alanı olan drama eğitimi ile ilgili öğrenciyi özellikle yabancı diller eğitimi başta olmak üzere eğitim fakültelerinin tüm bölümlerinde araştırma yapmaya, merak etmeye yönelik projeler ve sunumlar gerçekleştirmeli, bu sayede drama bilincini oluşturmalarını sağlamak

- Yabancı dil eğitimi bölümleri başta olmak üzere eğitim fakültelerinde görev yapmakta olan bireyleri drama eğitimi konusunda seminer, toplantı, sempozyum, v.s çalışmalarına yönlendirmek ve akademik düzeyde bilgi akışının oluşmasını sağlamak,

- Milli Eğitim Bakanlığı'nın aday öğretmenleri bilgilendirmek ve mesleğe hazırlamak amacıyla gerçekleştirdiği Hizmetiçi Eğitim Programlarına, drama teknik ve stratejileri eğitimi konusunu da dahil etmelerini sağlamak, ve yeni öğretmen adaylarının drama alanında belirli bir yeterliliğe ulaşmalarını amaçlamak,

- Eğitim Fakültelerinde akademik düzeyde verilmesi öngörülen dersler için Milli Eğitim Bakanlığı ile ortak projeler geliştirmek ve bu sayede mezun olan

öğrencinin çalışma yaşamında geçiş döneminde başarıya ulaşmasını sağlamak konusunda çabalar gösterilmelidir.

- Drama eğitiminin tüm eğitim bölümleri ve kademelerinde başarıya ulaşmalarını sağlamak için, dramanın uygulama aşamasına yönelik fiziksel şartlar iyi düzenlenmeli, ve ekinliğin rahatça yapılmasını engellememelidir. Bu düzenlemelerde özellikle hangi eğitim kademesinde olunduğa dikkat edilmeli ve öğrencilerin ihtiyaçları ve beklentileri dikkate alınmalıdır. Bu anlamda okul müdürlükleri ve öğretmenlerin gerekli çalışmalara tabi tutulmasını sağlamalı ve drama programlarını iyi bilmeleri gerekmektedir.

- Görsel ve işitsel materyallerin en fazla ihtiyaç duyduğu bölümlerden olan yabancı diller eğitimi bölümlerinin ortaklaşa projeler gerçekleştirerek Avrupa dil eğitimindeki yenilikleri ve gelişimleri eğitim sistemimize aktarabilmek. Bu sayede sorgulayan, anlayan, düşünen öğrencilere farklı kültürler, farklı bakış açıları ile baş başa kalmaları şansını vererek, öteki kavramının irdelenmesini sağlamak.

KAYNAKÇA

- AKBABA, Sırrı, SAĞLAM, Sırrı, KÖK, Mehmet
2003 Eğitim Öğretimde Drama ve Oyunlar
 Erzurum, Cemre Ofset,
- AKPINAR DELLAL, Nevide
2005 „Interkulturelles Lernen“ in der Unterrichtspraxis:
 Ergebnisse einer empirischen Forschung an zwei Anadolu-Gymnasien in:
"Zeitschrift für interkulturellen Fremdsprachenunterricht (ZIF)" –
 [Online], 10. Jahrgang, Nummer 2, Mai, 22 pp. Abruflar unter
<http://www.ualberta.ca/~german/ejournal/Dellal3.htm> (15.12.2008)], S. 1-22
- AKPINAR DELLAL, Nevide
2005 Drama İnceleme ve Öğretimi“ Dersinde Drama Yazar ve
 Kuramcısı Bertholt Brecht’in Yapıtı „Sezuan’ın İyi İnsanı“
Eğitim Bilim Toplum Dergisi, Cilt 3, Sayı 10, S. 4-16
- AKTAŞ, Tahsin
2004 “Yabancı Dil Öğretiminde İletişimsel Yeti”
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , Cilt No:12
- ARAL, Neriman, BARAN, Gülen, ÇİMEN, Serap
2000 Drama
 İstanbul, Yapa Yayıncılık, Temmuz, 1.basım,
- BLEYHL, Werner
2001 Fremdsprachen in der Grundschule, Fremdsprache Langenscheidt
 Schrader Verlag, München
- BUDAK, Yusuf
2000 “Dün Bugün Bağlamında Yabancı Dil Öğretim Amaçlarına
 Disiplinler Arası Bir Yaklaşım, „ **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:146, Ankara
- ÇELEBİ, Mustafa, Durmuş
2006 „Türkiye’de Anadili Eğitimi Ve Yabancı Dil Öğretimi „
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı : 21 Yıl : 2006/2 (285-307)s. 305
- ÇETİNKAYA, Çetin
2006 “Yaratıcı Drama Lideri”
 Anadolu Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Eskişehir

ÇEVİK, Hayati

2007 Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Drama Tekniğinin Kullanımı

Yüksek Lisans Tezi, Adana

EKMEKÇİ, Özden

“Yabancı Dil Eğitimi Kavram Ve Kapsamı”, Türk Dili, Dil Öğretim

Özel Sayısı, TDK Yay.,s.110

EVİN-GENCEL, İlke

2008 “ İlköğretim 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi İçin Örnek Yaratıcı Drama Etkinlikleri” İlköğretmen Dergisi, Kasım, Sayı 23, 40-47.

FURNESS, Pauline

1971 Soziales Rollenspiel

Otto Maier Verlag, Ravensburg

GÖKMEN, Mehmet, Ertan

2008 “Yabancı Dil Eğitiminde Kültürlerarası Edinç”,

<http://www.tomer.ankara.edu.tr/dildergileri/128/69-77.pdf>

GÜNDOĞDU, Mehmet

2007 Almanca Öğretiminin Temel İlkeleri.

İstanbul: Kare Yayınları

GÜNER, Aslı, Zeynep

2008 Eğitici Drama Uygulamalarının 5-6 Yaş Grubu Çocukların

Sosyal- Duygusal Uyumlarına Etkisinin İncelenmesi

Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

GEDİKOĞLU,Tokay

2005 “Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm

Önerileri” , Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 1, Sayı:1

HARTİNGER, Andreas, ALBERS, Maria

2000 Schüler Motivieren und Interessieren

Klinkhardt Verlag, Germany

İNAL, Kemal

2006 „Yabancılaşma ve Keyifli Eğitim“,

Eğitimde Zil ve Teneffüs Dergisi içinde; Sayı:2

İŞİK, Ali

2008 „Yabancı Dil Eğitimimizdeki Yanlışlar Nereden

Kaynaklanıyor?“,Journal of Language and Linguistic Studies,Vol.4, No.2,

October

İŞERİ, Kamil

1996 „Dilin Kazanımı ve Yabancı Dil Öğretimi” Dil Dergisi, Ankara:
Yayınları. Sayı: 43, s.21-27

KARADAĞ, Engin

**2006 Eğitim Yönetimi ve Öğretim Yöntemleri İlişkileri Kapsamında
Drama Yönteminin Değerlendirilmesi**
Yüksek Lisans Tezi, Adana

KAST, Bernd, NEUNER, Gerhard,(Hrsg.)

**1994 Zur Analyse Begutachtung und Entwicklung von Lehrwerken für den
Fremdsprachen Deutschunterricht**, Berlin

KLAWE, Willy ve MATZEN, Jörg

2001 Lernen Gegen Ausländerfeindlichkeit
Juventa Verlag, Germany

MEB Yayınları

2003 „Öğrenci Merkezli Eğitim Uygulama Modeli „
Meb Yayınları, Ankara

MENTS, Marry

1997 Rollenspiel; Effektive
Oldenbourg Schulbuchverlag,

MORGÜL, Mahiye

1999 Eğitimde Yaratıcı Dramaya Merhaba,
Kök Yayıncılık, Ankara

1995 Yaratıcı Drama ile Oynayarak Yasayarak Öğrenme,
YA-PA Yayınları, İstanbul

OKVURAN, Ayşe

2003 „Drama Öğretmeninin Yeterlilikleri“
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Sayı:1-2

ORUÇ, Sıddıka

**2004 Eğitim Fakültelerinde „İlköğretimde Drama „Dersini Veren Öğretim
Elemanlarının Karşılaştığı Güçlükler ve Çözüm Önerileri**
Yüksek Lisans Tezi, Ankara

ÖNDER, Alev

**2004 Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama/Kuramsal Temellerle
Uygulama Teknikleri ve Örnekleri**
Epsilon Yayınları, İstanbul

ÖZTÜRK, Hakan,

2009 “ Türkçe Dersinin Drama Tekniğine Uygunluğu ve Dramanın Türkçe Dersinde Uygulanması“

[http:// hakanozturk10.blogcu.com/Makalelerim/Erişim](http://hakanozturk10.blogcu.com/Makalelerim/Erişim) Tarihi:[23 Nisan

2009]

SENEMOĞLU, Nuray

2005 Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya

Gazi Kitapevi, Ankara

ŞAHİN, Yusuf

2009 Yabancı Dil Öğretiminde Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde

Etkileyen Unsurlar, TSA Dergisi, Yıl: 13, S: 1, ,s.156

TAN, Şeref

2005 Öğretimi Planlama ve Değerlendirme

Pegame Yayıncılık, Ankara

TAPAN, Nilüfer

1998 “20.y.y Almanca Öğretiminde Kuramsal Temeller ve Uygulanan Yöntemler”, İstanbul

TAŞ, Nedim,

2001 Türkiye’de Yabancı Dil Öğretiminde Yaratıcılık, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

TAŞPINAR, Mehmet ve ATICI, Bünyamin

2002 Öğretim, Model, Strateji, Yöntem ve Becerileri/Teknikleri: Kavramsal Boyut. Eğitim Araştırmaları, Yıl: 2, Sayı: 8, s. 207-215

TOSUN, Cengiz

2006 Yabancı Dil Öğretiminde Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Unsurlar,

Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi, S.5

TULUK Nilgün

2004 Yaratıcı Drama, Pivolka Yayınları, s.10-12

URBAY-ŞEN, Arzu

2009 Drama Yöntemi

www.nuty.com/DRAMA_YNTEM1.ppt 16.03.2009

www.tdk.gov.tr.

2009 “ İlköğretim 4-8.Sınıflar İngilizce Öğretim Programı ile Seçmeli İng. Dersi Öğretim Programı“

YILMAZ, Ali

2001 “İşbirliğine Dayalı Öğrenme; Etkili Ancak İhmal Edilen ya da Yanlış Kullanılan Bir Metot”, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:150,

YAVUZ, Aysun

2004 **Drama İncelemesi ve Öğretimi’ Dersinde Mikro-Öğretim Tekniği,**
in: 4. Uluslararası Dil, Yazın ve Deyişbilim Sempozyumu (IV.
Internationales Symposium für Sprache, Literatur und Stilistik)
Bildirileri, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

INTERNET KAYNAKLARI

- <http://www.funderstanding.com/content/brain-based-learning>
- http://www.hakanozturk10.blogcu.com/anadil-egitiminde-drama-teknigi_6263001.html
- <http://www.host.nigde.edu.tr/kiseri/makaleler/dilinkazanimi.pdf>
- <http://www.karinthy.hu/pages/teacher/nemet/neuewege~1.htm> - 21k - Neue Wege im kommunikativen Fremdsprachenunterricht.
- <http://www.mehmethekim.com.tr>
- http://www.nuty.com/DRAMA_YÖNTEMİ.ppt
- http://www.roloynama.blogcu.com/rol-oynama-teknigi_16123861.html
- <http://www.sasked.gov.sk.ca/docs/policy/approach/index.html>
- <http://www.sosyalbilgilerci.com/rehberlik/kisisel-gelisim/rol-oynama-yontemi>
- http://www.tebesirtozu.blogcu.com/egitim-bir-oyun-okullar-da-sahne-olacak_2427507.html
- http://www.theaterwerkstatt-heidelberg.de/uploadverzeichnis/downloads/tw_Fremdsprachenunterricht.pdf
- <http://www.tomer.ankara.edu.tr/dildergileri/128/69-77.pdf>
- <http://www.tdk.org/strateji>
- <http://www.tdk.gov.tr> , [İlköğretim 4-8.Sınıflar İngilizce Öğretim Programı ile Seçmeli İng. Dersi Öğretim Programı]
- http://www.turkceciler.com/drama_egitimi/drama_nedir.html
- <http://www.ualberta.ca/~german/ejournal/Dellal3.htm>, s. 1-22
- <http://www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/170/170/hilmi%20sungu.doc>
- <http://www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/146/budak.html>

EKLER

- 1- Öğrenci anketi
- 2- Öğretmen anketi
- 3- Görüşme Örneği
- 4- İzinler
 - 4.1 izin belgesi
 - 4.2 izin belgesi
 - 4.3 izin belgesi
 - 4.4 izin belgesi
 - 4.5 izin belgesi

Ek 1:Öğrenci Anketi

ANKET

Elinizde bulunan anket, “*Yabancı Dil Eğitiminde Eğitici Drama Oyunları ve Teknikleri*” başlığı altında hazırlayacağım Yüksek Lisans çalışmama kaynaklık edecektir. Anket farklı soru türlerinin bulunduğu dört bölümden oluşmaktadır. Sorulan sorulara gerçekçi yanıtlar vermeniz, elde edilecek sonuçların güvenilir ve geçerli olması açısından son derece önemlidir. Ankete zaman ayırdığınız ve özveri gösterdiğiniz için şimdiden teşekkür ederim. Ad ve soyadınızı belirtmek zorunda değilsiniz.

I. BÖLÜM:

- Adı, Soyadı:
- Yaşınız:
- Yaşadığınız il:
- Cinsiyetiniz:
- Öğrenim görmekte olduğunuz üniversite ve bölüm:
- Öğrenim görmekte olduğunuz lise ve bölüm:
- Birinci yabancı diliniz:

II. BÖLÜM:

Aşağıda verilen sorularda size en uygun olan yanıtları işaretleyiniz!

1-Drama

- a- Bir ders anlatma yöntem ve tekniğidir.
- b-Ne yöntem ne de tekniktir. Özel bir metottur.
- c- Ders alanlarına göre farklılık gösterebilen özel bir ihtiyaçtır.
- d- Her şeyin oyunlaştırılarak öğretildiği bir tekniktir.
- e- Planlı olduğu için amaçlar önceden belirlenir ve değerlendirme şansı vardır.

2-Bir Yabancı Dil Öğretmeninin drama dersinde jest ve mimiklerini etkili kullanmasının, dilin telaffuzuna hâkim olmasının dersi ne derece etkileyeceğini düşünüyorsunuz?

- a-Etkiler, ancak dersin akışını değiştirecek bir boyutta farklılık yaratmaz.
- b- Öğrencilerinin motivasyonunu artırır ve öğrenmeyi kolaylaştırır, özgüvenini geliştirir.
- c- Hiçbir katkısı olmaz. Öğrenmede süreklilik ilkesiyle çelişir
- d- Sadece öğrenme ortamında değişiklik yaratır.
- e- Uygulamada farklılıklar hissedilebilir, ancak teoride etkisi az olur.

3-Aşağıdakilerden hangisi ya da hangileri drama sürecinin öğelerinden değildir?

- a-Araç-Gereç ve Materyal
- b-Drama lideri
- c-Yaş sınırı
- d-Oyun Grubu
- e-Strateji, Metot, Teknik

4- Aşağıdakilerden hangisi bir “yabancı dil öğretmeni”nde olması gereken özelliklerden değildir?

- a- Sınıfta saygıyı korumakla beraber, arkadaş gibi davranması
- b-Sesini, jest ve mimiklerini iyi kullanabilmesi
- c- Öğrenci düşüncesini önemsememe derecesinde otoriter davranış özellikleri gösterme
- d- Demokratik tutumu ve öğrenciye sorumluluk vermesi
- e- Öğrettiği dili iyi kullanması ve yaratıcı olması

5-Aşağıda verilen dersleri dramanın etkiliği açısından kendi belirlediğiniz öncelik sırasına göre düzenleyiniz!

- a- Beden Eğitimi,Müzik, Resim Dersleri(....)
- b-Fen- Matematik Dersleri(....)
- c- Yabancı Dil Dersleri(....)
- d-Türkçe Dersi(....)
- e- Sosyal Dersler(....)

6-Sizin için amacına uygun işlenmiş bir drama dersinde aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

- a-Öğrencilerin aktif olduğu
- b- Bilginin oyunlaştırılarak öğrenciye sunulduğu
- c- Öğretenin merkezde olduğu, müfredatta istenilenlerin yerine getirildiği ders
- d- Planlı, programlı olmakla beraber esnek ve yaratıcı bir ders
- e-Hem öğrenin hem öğretmenin eşit şartlarda söz hakkına sahip olduğu

7-Yabancı dil derslerinde ele alınan metinlerin veya gerçekleştirilen etkinliklerin birçoğu kültürler arası ve çok kültürlülüğü ele aldığı için bende İlgiyi/ilgileri uyandırdı.

(Bireysel öğrenme özelliklerinizi ve hızınızı göz önünde bulundurarak ilgilerinizi sıralayınız!)

- a-Yaş Uygunluk b- Merak c- Güncellik d- Analiz etme e-Okuma Anlama

8-Aşağıdakilerden hangisi yabancı dil derslerinde eğitici dramının sağlayabileceği yararlardan değildir?

- a- Demokrasi eğitime katkı verir.
- b- Zihinsel kapasiteyi geliştirir.
- c- Sosyal farkındalığı artırır.

- d- Çekingen öğrenciler için iyi değildir. Grup içi süreçleri olumsuz etkiler.
- e- Dil öğretiminde başarıyı artırır.

9-Aşağıdakilerden hangisi, drama etkinliklerinde yer almaz?

- a- Etkileşim yolu ile öğrenme
- b- Öğretmen merkezli öğrenme
- c- Yaşantılara dayalı öğrenme
- d- Hareket yolu ile öğrenme
- e- Öğrenci merkezli öğrenme

10-Aşağıda verilen “yabancı dil dersleri alanlarından” hangisi ya da hangilerinde drama tekniğinin daha etkili olacağını düşünüyorsunuz?

- a- Dilbilgisi derslerinde
- b- Konuşma derslerinde
- c-Yazma becerisi derslerinde
- d- Okuduğunu anlama derslerinde
- e- Hepsinde

11. Aşağıdakilerden hangisi drama etkinliği ile ilgili değildir?

- a- Duygusal algılama söz konusudur.
- b- Edilgenlik ve öğrenememe riski vardır.
- c- Zihinde canlandırma gerçekleşir.
- d-Rol yoluyla ve keşfederek öğrenilir.
- e) Öykü/olay canlandırma söz konusudur.

12. “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinde bir eser ele aldınız mı?

.....

13-Drama İnceleme ve Öğretimi dersini aldıktan sonra, “*yabancı dil eğitimi*” konusunda düşüncelerinizde değişiklik olduğunu düşünüyor musunuz? Ne gibi yazınız!

.....

14. “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinde okuduğunuz eser ya da eserler, kültürlerarası karşılaştırmaya olanak sağladı mı? Ne gibi, kısaca yazınız!

.....

15. “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinde okuduğunuz eser ya da eserlerde yaptığınız kültürlerarası karşılaştırmaların, yabancı dil eğitimi açısından önemi sizce neler olabilir?

.....

16. “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinin sizden sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

a)Devam etmeli

b)Devam etmemeli

17. “Yabancı dil eğitimi uzmanları”, dil ve kültürün birbirinden ayrılamayacağını, dili öğretilen ülke kültürünün de derslerde öğrenilmesinin ve konuşulmasının öğrencileri motive ettiğini savunmaktadırlar. Bu düşünceye katılıyor musunuz? Neden?

.....

.....

.....

.....

.....

18. “Yabancı dil eğitimi uzmanları” edebiyat türlerinin genel olarak öğrencilerin ufkunu genişlettiğini, dili öğrenmeyi kolaylaştırdığını savunmaktadırlar. Bu anlamda “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinin, düşünce ufkunuzu genişlettiğini ve yabancı dil becerilerinizi geliştirdiğini düşünüyor musunuz? Hangi anlamda? Kısaca yazınız!

.....

.....

.....

.....

.....

19-Yabancı dil derslerinde ele aldığınız metinlerde ya da etkinliklerde bulunan konuları, inançları, değer yargılarını kendi ülkeniz koşullarıyla karşılaştırıp farklılıklar tespit ettiğiniz oldu mu? Nasıl?

a)Evet

b)Hayır

III. BÖLÜM:

Aşağıda verilen soruları kendi düşünceleriniz çerçevesinde nedenleri ile birlikte açıklayınız!!

—Üniversitede “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersi dışında, dramayı konulaştıran başka herhangi bir ders aldınız mı?

.....

—Drama dersinde kazandığınız edinimler içinde, bir tiyatro oyununa artık farklı bakma ya da bakabilme açısını edindiğinizi düşünüyor musunuz?

.....

—Drama dersinde öğretmenlik mesleği açısından drama oyun ve tekniklerinin önemi vurgulandı mı?

.....

—Yabancı dil dersinde aldığınız drama derslerinde kendinizi diğer derslerde olduğundan farklı hissettiniz mi?

.....

—Yabancı dil derslerinde “drama”nın etkili bir yöntem olduğuna inanıyor musunuz? Neden?

.....

—Lisans dönemi drama derslerinde işlediğiniz eser sayısını yeterli buluyor musunuz? Neden?

.....

—Drama dersi saatleri sizce yeterli mi? Müfredatta bulunmasa da, dramayı seçmeli ders olarak tercih eder miydiniz?

.....

—Drama dersleri saatleri uygulamalı çalışma yapmak için yeterli miydi?

a)Yeterli b)Yeterli değil

—Uygulama çalışmaları yaptınız mı ya da geniş çaplı drama uygulama olanaklarını tartıştınız mı? Uygulamaya yönelik ne gibi çalışmalar yaptınız ya da neler planlıyorsunuz?

.....
.....
.....

IV. BÖLÜM:

Sizce doğru olanlara “X” işareti koyunuz!

DAVRANIŞ	Katılıyorum	Katılmıyorum
Drama çalışmaları genellikle grup çalışması olarak düşünüldüğünden; öğretmenler bilen ve bilmeyeni ayırt etmekte güçlük çeker.		
Yabancı dil derslerinde drama etkinlikleri ile sadece yeni bir eser değil yeni bir kültürü de tanıma şansı buluyorum.		
Eğitici drama ve oyunları ile öğrencileri derse daha iyi motive edilebilir, sevilen bir şeyi yaparken farkında olmadan başarısı da artar.		
Yabancı dil dersinde öğrencinin, yeni bir kültürle karşı karşıya kalması ufkunu genişletir.		
Duyusal ve psikomotor gelişimi temel alan drama derslerinin bilişsel düzeyde verilmesi, öğrenciler için hiçbir şey ifade etmiyor.		
Drama eğitimini sadece okullarda değil, farklı ve doğal ortamlarda da edindirmek gerekir.		
Drama uygulaması sırasında öğretmenin sık sık hataları düzelterek olaya müdahale etmesi öğrencinin özgüvenini sarsar.		
Yabancı dil dersleri içerisinde yapılan drama etkinlikleri için dil laboratuvarlarına ihtiyaç duyulmaktadır.		
Türkiye’de drama eğitimine çok önem verilmektedir ve bu alanda sık sık bilimsel çalışmalar yapılmaktadır.		
Dramayı seviyorum, çünkü dramada gerçek yaşamda baş başa kalamadığım kendimi buluyorum.		

Ek 2:Öğretmen Anketi

Bu anket, “*Yabancı Dil Eğitiminde Eğitici Drama Oyunları ve Teknikleri*” başlığı altında hazırlayacağım yüksek lisans çalışmamın kaynaklık edecektir. Anket dört bölümden oluşmaktadır. Ankette açık uçlu soruların yanı sıra, evet hayır soruları ve katılım durumunuzu tespit etmeye yönelik sorular da yer almaktadır. Sorulan sorulara gerçekçi yanıtlar vermeniz, elde edilecek sonuçların güvenilir ve geçerli olması açısından son derece önemlidir. Ankete zaman ayırdığınız ve özveri gösterdiğiniz için şimdiden teşekkür ederim.

Ad ve soyadınızı belirtmek zorunda değilsiniz.

Zeynep KARA
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

- Adı Soyadı:
- Yaşınız:
- Cinsiyetiniz:
- Birinci Yabancı Diliniz
- Mezun olduğunuz üniversite ve bölüm:
- Mezun olduğunuz yıl:
- Çalıştığınız kurum:

I.BÖLÜM:

Aşağıdaki soruları kendi düşünceleriniz çerçevesinde nedenleri ile birlikte yanıtlayınız!

1. Lisans dönemi dersleri sırasında drama eğitimi aldınız mı?
2. Evet ise, aldığınız drama eğitiminde sadece teorik bilgilerden mi yararlandınız, uygulamaya da sıkça yer verildi mi?
3. Lisans döneminde herhangi bir drama eseri okudunuz mu veya incelediniz mi?
4. Bir öğretmen olarak “drama oyun ve teknikleri” konusunda yeterli bilgi ve yetilerle donanımlı olduğunuzu düşünüyor musunuz?
5. Mezun olduktan sonra hizmet içi eğitim çalışmasına katıldınız mı?
6. Hizmet içi eğitim kapsamında dramanın eğitimdeki önemi konusunda herhangi bir eğitime tabi tutulduunuz mu?
7. Öğretmenlik mesleğinde “drama oyun ve teknikleri” konusunun önemine ilişkin herhangi bir yayın okudunuz mu?
8. Milli Eğitim Bakanlığı müfredatında geçmişte ya da bugün bu konuya ilişkin herhangi bir bilgiye rastladınız mı?
9. Kullandığınız ders kitaplarına ait öğretmen el kitaplarında “drama oyun ve teknikleri” konusuna ilişkin herhangi bir yönlendirmeye rastladınız mı?
10. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumları dışında özel olarak verilen drama seminerleri ya da kurslarına katıldınız mı?
11. Derslerinizde drama oyun ve teknikleri kullanıyor musunuz? Ne gibi?
12. Bu anlamda kendinizi yeterli hissediyor musunuz?
13. Sizce drama oyun ve teknikleri eğitimde önemli bir araç mıdır?
14. Yabancı dil eğitiminde etkili öğrenme açısından “drama oyun ve tekniklerinin” katkısı ne olabilir sizce?

15. Kullandığınız drama tekniğinin dersiniz açısından uygunluğunu nasıl tespit ettiniz?

a)Öğrenci talepleri

b)Ders içeriği

16. Sözel beceri gerektiren yabancı dil derslerinde drama tekniğinin yararlı olabileceğini düşünüyor musunuz?

17. “Drama oyun ve tekniklerinin” derslerinize katkısı ne olabilir? Yabancı dil öğretimi alanına ne gibi katkılar sağlayabilir?

18. “Drama oyun ve tekniklerinin” uygulanması aşaması hakkında ne düşünüyorsunuz?

19. Sizce bir “drama oyun ve tekniklerini”kullanacak yabancı dil öğretmeninde bulunması gereken temel özellikler nelerdir?

20. Bir eğitmen olarak eğitimde “drama oyun ve tekniklerinin” çocuk ve gençlerin bilişsel ve sosyal gelişimleri üzerindeki etkilerini nasıl açıklayabilirsiniz?

21. Öğretmenlere drama bilincinin kazandırılması konusunda faaliyet gösteren kurumlardan hangisi ya da hangilerini yeterli buluyorsunuz? Neden?

II. BÖLÜM:

Lütfen aşağıda verilen ikili ifadelerden hangisine katıldığınızı belirtin!

DAVRANIŞLAR	Katılıyorum	Bir fikrim yok	Katılmıyorum
Dramada temel unsur öğretmendir.			
Dramada temel unsur öğrencidir.			
Yaparak, yaşayarak öğrenme etkili bir yoldur.			
Yaparak yaşayarak öğrenmenin yanı sıra oynayarak öğrenme de bu sürece dâhil edilmelidir.			
Drama etkinliklerinde içinde bulunulan kültür dikkate alınarak hazırlık yapılmalıdır.			
Dramanın bir oyun süreci olduğu düşünülürse, her türlü etkinliğe yer verilebilir.			
Drama öğretmenin etkinliklerde daha etkili olması için bu alanda eğitime tabi tutulmuş olması önemlidir.			
Türkiye de eğitimcilerin kendilerini drama alanında geliştirmelerine yönelik birçok özel kurs ve program bulunmaktadır.			

III.BÖLÜM:

Derslerinizde dramayı bir metot olarak kullandığınızda öğrencilerinizin aşağıda verilen durumlardan hangilerini gözlemlediğinizi lütfen belirtiniz!

- Dramaya aktif olarak katılıyor mu?
☺Evet ☹Hayır
- Grupla ya da sınıfla birlikte çalışıyor mu?
☺ Evet ☹ Hayır
- Sözel veya sözel olmayan yollarla kendini ifade edebiliyor mu?
☺ Evet ☹Hayır
- Üretici ve hayal gücüne bağlı roller geliştirebiliyor mu?
☺Evet ☹Hayır
- Üreticiliğini drama ortamına aktarabiliyor mu?
☺ Evet ☹ Hayır
- Rollerini, duygularını, düşüncelerini empati kurarak aktarabiliyor mu?
☺ Evet ☹ Hayır
- Fark edilme ve başarabilme duygusunun verdiği özgüvenle derse katılımında değişiklikler meydana geldi.
☺ Evet ☹ Hayır

D) Sizce doğru olanlara “X” işareti koyunuz!

DAVRANIŞ	Doğru	Yanlış
Eğitici drama ve oyunları ile öğrenci öğrenmeye daha iyi motive ediliyor.		
Drama çalışmaları genellikle grup olarak yapıldığından bireysel başarının gelişmesini engelliyor.		
Drama sayesinde öğrenci somut ve soyut arasında ilişki kurabiliyor.		
Öğrenci drama çalışmasına aktif olarak katılmaktan kaçıyor.		
Drama uygulaması sırasında öğretmenin sıklıkla hataları düzelterek olaya müdahale etmesi gerekmektedir.		
Drama etkinliğinin yapılabilmesi için gerekli olan iki temel unsur öğretmen ve öğrencidir.		
Duyusal ve psikomotor gelişimi temel alan drama derslerinin bilişsel düzeyde verilmesi amaca aykırıdır.		
Drama eğitimi sadece okullarda verilir ve gerçek yaşamla hiçbir ilgisi yoktur.		
Dramayı da içine alan aktif öğrenmede fiziksel koşullar önemlidir; ancak belirli bir sınıf düzeni yoktur.		

Ek 3:Görüşme Örneği

Merhaba. Dramının doğuşu ve gelişimi üzerine bir takım sorular sormuşsun ve merak etmişsin sevgili Zeynep.Türkiye de Drama eğitimi henüz çok yeni.Dünyada dersin, örneğin DRAMA FAKÜLTELERİ İNGİLTEREDE KAPANDI! (1990 'lı yıllarda) liberal küreselci çetesinin küresel fırtınası yıktı ortalığı, kurslarda verilen eğitime indirdiler drama eğitimini. Bu durum, "paralı sertifikalı öğretmenlik" demektir, Eğitim Tarihinde geriye gidişin örneğidir.

Maalesef bizde, daha fakülteleri bile açılmamışken sertifikalı kurslara çoktan geçildi, 3 ayda her isteyen sertifika alıyor. Asla en üst seviyeye kadar bilgi verilmiyor, git 3 ay daha, gel 3 ay daha... Her katılan bir başka okulda öğrenci, bu da seviye tutarsızlığı getiriyor.. Kimin ne amaçla bu kurslara gittiği belirsiz, çoğu kursta bir drama sınıfı açacak sayıda katılımcı oluşmadan açılıyor kurslar, ve düzensizlik, kontrolsüzlük... Yani tipik modern toplumların çözülme süreci, ilkel toplumlara geriye dönüş...

Şimdi bunu DRAMA TARİHİNE nasıl gireceksiniz? Ama gerçek bu, kral çıplak! Dünyada bütün dersler piyasaya iniyor, geri gidiş var, uygarlık çöküyor... DRAMANIN TARİHİ ülkemizde, doğmadan ölmüş bebektir!

Sevgilerimle Mahiye Morgül

Bu mektup "DRAMA Yazarı Mahiye Morgül ile 24.11.2008 tarihli görüşmeden"

Mahiye Morgül'ün özünde vurgulamak istediği konu; Drama eğitiminin asıl verileceği ve anlamlı olacağı kurumlarda değil de, özel sektöre taşınması ve istenilen seviyeye ulaşmasıdır.

Morgül aynı zamanda bir yaşam şekli olan dramayı sadece belli alanlar ve belli şartlar altında birtakım insanlara sunmanın Dramanın gelişimine katkısı olmayacağını da vurgulamaktadır.

Ek 4:İzinler

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

SAYI : B.30.2.ÇAÜ.0.E1.00.00/290-6386
KONU: Anket Uygulaması

17.11.2006

Sayın Zeynep KARA

“Yabancı Dil Eğitiminde Eğitici Drama Oyunları ve Teknikleri” konulu tez çalışmanız ile ilgili Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde yapacağınız anket çalışma isteğiniz 13.11.2006 tarihli Rektörlük Oluru ile uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize rica ederim.

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN
Enstitü Müdürü

EK : Yazı (2 sayfa)

T.C.
CANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI

Sayı : B.30.2.ÇAÜ.0.70.72.00- 290-2079 08038
Konu : Zeynep KARA .

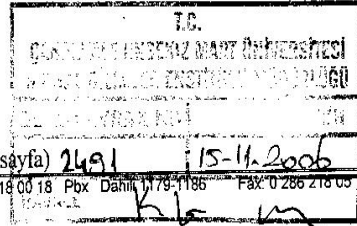
15 Kasım 2006

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İLGİ: 07/11/2006 tarih ve ...290-6278 sayılı yazınız.

Enstitünüz Yabancı Diller Eğitim Anabilim Dalı, Alman Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Zeynep KARA'nın "Yabancı Dil Eğitiminde Eğitici Drama Oyunları ve Teknikleri" konulu tez çalışmasının veri toplama aşamasında, Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği ve İngilizce Öğretmenliği bölümü öğrencilerine 2006-2007 Eğitim-Öğretim yılında uygulama çalışması yapması 13/11/2006 tarihli Rektörlük Oluru ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Ülkü ALTINOLUK
Rektör Yardımcısı

EK: Yazı (1 sayfa) 2491

15-11-2006

Telefon: 0 286 218 00 18 Pbx Dahili: 119-1186 Faks: 0 286 218 00 15 e-mail: ogis@comu.edu.tr 17100 Çanakkale

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

SAYI : B.30.2.ÇAÜ.0.E1.00.00/290-6564
KONU: Anket Uygulaması

14.12.2006

Sayın Zeynep KARA

“Yabancı Dil Eğitiminde Eğitici Drama Oyunları ve Teknikleri” konulu tez çalışmanız ile ilgili anket çalışma isteğiniz Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı’nın 28.11.2006 tarih ve 1376-5034 sayılı yazısı ile uygun bulunmuştur.

Gereğini rica ederim.

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN
Enstitü Müdürü

EK : Yazı (12 sayfa)

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI

Sayı : B.30.2.ÇAU.0.70.72.00- 290-2249/8723
Konu : Araştırma izni.

11 Aralık 2006

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitünüz Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı Alman Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Zeynep KARA'nın "Yabancı Dil Eğitiminde Eğitici Drama Oyunları ve Teknikleri" konulu tezinin anket çalışmasının uygun görüldüğü ile ilgili Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığının 28/11/2006 tarih ve ...1376-5034 sayılı yazısı yazımız ekinde gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

T.C.	
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ	
EĞİTİM ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME DAİRESİ BAŞKANLIĞI	
Gönderen: ...	
2626	12.12.2006
EK: Yazı ekinde (11 sayfa)	

Prof. Dr. Ülkü ALTINOLUK
Rektör Yardımcısı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.08.0.EGD.0.33.05.311-1376 / 5034
Konu : Araştırma İzni

28./11/2006

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 15.11.2006 tarih ve B.30.2.ÇAÜ.0.70.72.00-290-2059/8040 sayılı yazı.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Ana Bilim Dalı Alman Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Zeynep KARA'nın "Yabancı Dil Eğitiminde Eğitici Drama Oyunları ve Teknikleri" konulu araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılacak anketlerin İstanbul İli Kartal Anadolu Lisesi, Cağaloğlu Anadolu Lisesi ve İstanbul Lisesinde uygulama izin talebi incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilen onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen (10 sayfa – 75 sorudan oluşan) anketin belirtilen ortaöğretim okullarında uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

Araştırmanın bitiminde sonuç raporunun iki örneğinin Bakanlığımıza gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

 Cevdet CENGİZ
 Bakan a.
 Müsteşar Yardımcısı

EK :
Anket Örneği (1 Adet-10 Sayfa)